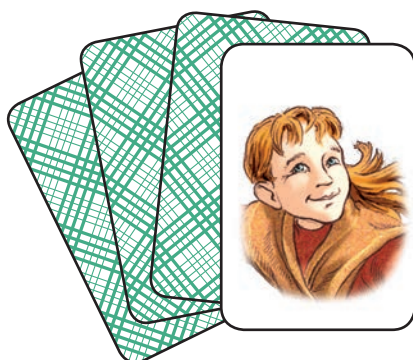

2

Olvasókönyv

II. kötet

A kiadvány 2017. 03. 01-től tankönyvi engedélyt kapott a TKV/27-15/2017. számú határozattal.

A tankönyv megfelel az 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI-rendelet 1. melléklete Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyama megnevezésű kerettanterv 1.2.1. Magyar nyelv és irodalom tantárgy előírásainak.

A tankönyvvé nyilvánítási eljárásban közreműködő szakértők: BALLA KATALIN, NAGY KÁROLY

Tananyagfejlesztők: JORDÁNNÉ TÓTH MAGDOLNA, PIRISI ANNA, FARKAS ANDREA, GRÓFNÉ SALAMON ÉVA, KÓRÓDI BENCE

Alkotószerkesztő: FARKAS ANDREA

Vezető szerkesztő: KÓRÓDI BENCE

Tudományos szakmai lektor: DR. STEKLÁCS JÁNOS

Pedagógiai lektor: DR. GOMBOS PÉTER

Módszertani szakértő: KOÓSNÉ SINKÓ JUDIT

Nyelvi lektor: HEDVIG OLGA MÁRIA

Fedélgrafika: HORVÁTH ÁKOS

Látvány- és tipográfiai terv: DÁNIEL ANDREA, FEKETE GABRIELLA

Illusztrációk: HORVÁTH ÁKOS, RADNÓTI BLANKA, LÉTAI MÁRTON

Fotók: © 123RF, © Cultiris Kulturális Képgyűjtemény, Freepik, © MTI: Sándor Katalin, © Thinkstock, Wikipédia

Térkép: Stiefel Eurocart Kft.

Köszönjük azoknak a tanároknak és diákoknak a munkáját, akik hasznos észrevételeikkel és javaslataikkal hozzájárultak e tankönyv végső változatának kialakításához.

© Eszterházy Károly Egyetem, 2017

ISBN 978-963-436-015-5

Eszterházy Károly Egyetem

3300 Eszterházy tér 1.

Tel.: (+36-1) 235-7200

Fax: (+36-1) 460-1822

Vevőszolgálat: vevoszolgalat@ofi.hu

A kiadásért felel: dr. Liptai Kálmán rektor

Raktári szám: FI-501020202/1

Műszakiiroda-vezető: Horváth Zoltán Ákos

Műszaki szerkesztő: Horváth Zoltán Ákos, Kóródiné Csukás Márta

Grafikai szerkesztő: Róth Ágnes

Nyomdai előkészítés: Fekete Gabriella, Németh József, Fábíán Zoltán

Terjedelem: 19,57 (A/5 ív), tömeg: 419 gramm

1. kiadás, 2017

A könyvben felhasználásra került a Szavakon innen, szavakon túl Olvasókönyv 2. osztályosoknak 2. kötet című mű, Műszaki Kiadó, 2008. Szerzők: Jegesi Krisztina, N. Császi Ildikó. Grafikus: Bódi Katalin.

Alkotó- és felelős szerkesztő: Kóródi Bence

Az újgenerációs tankönyv az Új Széchenyi Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program 3.1.2-B/13-2013-0001 számú, A Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tankönyv, taneszköz és Nemzeti Köznevelési Portál fejlesztése című projektje keretében készült. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Nyomta és kötötte:

Felelős vezető:

A nyomdai megrendelés törzsszáma:

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kedves Gyerekek!

A második féléves olvasmányok nagy része gyerekekről szól. Olvashattok mesés történeteket, verseket a tavaszcól, a nyárról, a természetről. Néhány mondát is megismerhettek. Végül szeretnénk egy kis nyári olvasmányajánlóval kedveskedni nektek.

Képzeljétek el a történeteket, beszélgetsetek róluk! Rájöttök majd, minden történetben van valami, ami rátok szól!

Az alkotók csapata

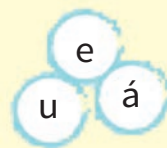
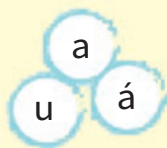
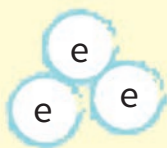

Ha tél van, verset olvasok,
attól, mint hó, felolvadok.
A vers minden jót felidéz,
a múlt édes lesz, mint a méz.

Ha csendes téli este van,
emlékeimnek teste van.
Ilyenkor bennem merítőz
a forró nyár, a szelíd ősz.

Kiss Ottó: Ha tél van

1. Mely hónapok nevére gondoltunk? Találd ki!

2. A szavakban a szótagok összekeveredtek. Tedd a helyükre őket! Mi jut eszedbe ezekről a szavakról?

kószán

csapjég

zikvaha

kasap

virágjég

beremhó

tyűkesz

lyacsokor

3. Olvasd el az alábbi szavakat! Melyik nem illik a sorba?

hideg hóesés jégvirág szánkó kánikula zúzmara

kesztyű sapka sál szandál csizma kabát kucsma

Mikulás Luca-nap szilveszter húsvét karácsony

4. Olvasd el a szókapcsolatokat! Melyik nem illik a télhez?

havas táj

költöző madarak

téli álom

rövid nappalok

lágyszellő

zöldellő fák

meleg kályha

dermesztő hideg

5. Olvasd el az alábbi összetett szavakat! Alkoss velük egy-egy mondatot!

hóihar

karácsonyfadísz

angyalszárnyak

száncsengő

hóember

ajándékdoboz

csillagszóró

hótakaró

jégkorcsolya

6. Olvasd el a mondatokat! Melyik szól a télről?

A fák levelei elsárgulnak és lehullnak.

Hideg van. A tájat hó takarja.

Ilyenkor lehet síelni, szánkózni,
hógolyózni.

7. Olvasd el a találós kérdéseket! Mi lehet a megfejtés?

Fejem gombóc, orrom répa, mégse vagyok ehető,
a kalapom lyukas fazék, könnyen le is vehető.

Tó hátán gyémánt takaró.
Vas csikóval siklani rajta jó.

Mikor tél van, és a csizma hideg hóban topog,
Lecsúszik a domboldalról, rajta gyerkőc kuporog.

8. Olvasd el az alábbi szöveget!

- a) Fejezd be a történetet a kép segítségével!
- b) Fejezd be a történetet másképpen!
- c) Adj címet a két történetnek!

Éjszaka havazott. Reggelre gyönyörű fehér lett a táj. Panni és Bori boldogan vették elő az új szánkót. Siettek, hogy minél hamarabb kipróbálhassák. A dombnál már várták őket a barátaik. Vidáman csúszkáltak a hóban. Szánkózás után hóembert építettek és hógolyóztak. Egyszer csak...

1. Mit gondoltok, milyen egy jó barát? Te mit tennél meg a barátodért? Meséljétek történeteket a barátságról!

2. Oldd meg a feladványt!

Van tizenkét rózsád. Hatot odaadsz egy osztálytársadnak. Mi lesz az eredmény?

(Lesz egy barátod.)

3. Játsszatok! Írjátok fel kis papírdarabokra a következő szavakat: vidám, rémült, szomorú, fázik, fél!

Hajtsátok össze a kis papírokat! Tegyétek az asztal közepére! Egy társatok ezek közül, szavak nélkül, csak az arcjátékával és a kezével, testével próbáljon meg minél többet elmutogatni egy perc alatt! Az a csapat nyer, amelyik a legtöbbet találja ki.

4. A csapatotokból olvassa fel hangosan egy társatok a következő szavakat!

hideg

törött

szomorú

szép

jó

hosszú

- a) Írjátok le a füzetetekbe a szavakat, és közösen keressétek meg mindegyiknek az ellentétpárját is!
- b) Versenyezzetek! Minden csapat gyűjtsön a **szép** és a **szomorú** szavakhoz hasonló jelentésű szavakat!

5. Figyeld meg, milyen csodálatosan pompáznak ezek a rózsák!

- a) Alkossatok csoportokat és beszéljétek meg, mire van szükség ahhoz, hogy egy rózsza csodálatosan viruljon? Használjátok a következő szavakat is: napsütés, törődés.
- b) Mit jelenthet a következő régi mondás:

Aki a virágot szereti,
rossz ember nem lehet.

A Hókirálynő

Mese hét képen

Első mese egy tükörről és cserepeiről

Volt egyszer egy gonosz manó. Ez a manó egy nap olyan tükröt csiszolt, ami mindent **eltorzított**. Ami szép és jó volt, **jelentéktelen** lett. A rosszat és gonoszat felnagyította mindenben és mindenben.

Egy napon azonban ez a tükör összetört. Szilánkjai a világban széthullottak. Minden egyes darabjának szörnyű gonosz ereje volt. Ha valakinek a szívébe fúródott, annak a szíve jéggé fagyott.

eltorzít: elferdít, másnak, rosszabbnak mutat

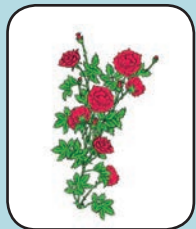
jelentéktelen: értéktelen, jelentőségét veszítette

Csoportban dolgozzatok! Minden csoport egy meserészletet dolgozzon fel! Majd adják elő a többieknek!

Minden jelenetnek adjatok új címet! Írjátok le a füzetetekbe!

Második mese egy kisleányról meg egy kisleányról

Egymás szomszédságában élt egy nagyváros sűrű rengetegében két szegény gyermek, egy kisleány meg egy kisleány: Gerda és Kay. Úgy szerették egymást, mintha csak testvérek volnának. Padlásszobáik ablakai nagyon közel voltak. Így az ablakból figyelhették a másikat. Így kezdődött a barátságuk. Sokat játszottak együtt. Szüleik az ablakok közé tett faládákban rózsákat nevelgettek. Ezeknek a rózsafáknak az árnyékában töltötték boldog gyermekkorukat.

A nyár után eljött az ősz. Az ősz után a tél. Azon a télen valami furcsa dolog történt. A kisleány mintha egy csodálatos hópelethez álló tüneményt látott volna. A Hókirálynő, mert talán ő lehetett, hívta őt, majd eltűnt.

Aztán eljött a tavasz. A gyerekek képeskönyvet nézegettek. Egyszer csak, teljesen váratlanul, a fiú felkiáltott fájdalomában, és a szívéhez kapott. Az összetört, gonosz tükör egy darabja fúródott a szívébe. Kay szíve jéggé fagyott. Attól a naptól fogva nagyon megváltozott. Csak a rosszat látta mindenben. Csúfolódott, gonosz lett és eleven.

Egy nap eljött érte a Hókirálynő, és magával vitte.

Hogyan lett jóban a két gyermek? Mi történt a kisleánnyal?

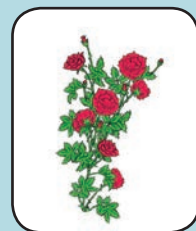
Harmadik mese

a varázslóasszony virágoskertjéről

Gerda nagyon szomorú volt a legjobb barátja nélkül. Mindenki azt hitte, hogy Kay belefulladt a város szélén kanyargó nagy folyóba. A kislány ezt nem akarta elhinni. A folyót kérlelte, hogy a kedvenc piros cipőjéért cserébe adja vissza a játszópajtását. A cipőt bedobta a folyóba, de a hullámok visszasodorták. A kislány úgy gondolta, hogy nem dobta eléggé messzire, ezért csónakba szállt. A csónak nem volt kikötve. A folyó messzire sodorta Gerdát.

Hajója az öreg varázslóasszony kertjénél kötött ki. Ebben a csodálatos kertben mind a négy évszak valamennyi virága egyszerre pompázott.

A varázslóasszony annyira megszerette a kislányt, hogy el akarta feledtetni vele utazása célját. Ezért eltüntette a rózsákat, hogy ne emlékeztessék Gerdát a legjobb barátjára. A lányt annyira elbűvölte a kert, hogy már úgy tűnt, örökre itt marad. Ekkor látta meg a varázslóasszony kalapján a rózsákat. Erről jutott a kislány eszébe, hogyan és miért került ide. Még a virágokat is megkérdezte, tudnak-e valamit a kis barátjáról. Sajnos nem tudtak neki segíteni. Ezért útnak indult.

Milyen szerepe van a piros cipőnek, a folyónak és a rózsáknak ebben a meserészletben?

Negyedik mese *a királyfiról és a királykisasszonyról*

Útja során Gerda találkozott egy varjúval. A madár elmondta neki, hogy ebben a birodalomban épp most szeretne férjhez menni az okos királykisasszony. Ezért nyitva áll a palota ajtaja az ifjak előtt. S nemrég egy olyasmi fiúcska vetődött arra, mint amilyet Gerda keres. A varjú be is juttatta a kislányt a palotába. Gerda azt hitte, most tényleg találkozni fog a barátjával, de nem így történt. A palotában meghallgatták a történetét, de segíteni nem tudtak neki. Felöltöztették szép ruhába, adtak neki egy hintót, és útjára engedték.

Milyen szerepe van a varjúnak a meserészletben?

Mit kérdezhettek Gerdától a trónteremben? Tegyetek fel kérdéseket! Adjátok elő a beszélgetést!

Ötödik mese *a kis rablóleányról*

Az aranyhintó árkon-bokron keresztül röpítette Gerdát, míg nem egy rengeteg erdőbe nem értek. A haramiák azonnal felfigyeltek a tündöklő járműre, és megállították. A kislány élete veszélyben forgott, de a haramiaasszony lánya szemet vetett rá. Addig kérlete az édesanyját, míg nem játszópajtásává fogadhatta a kislányt. Szerette volna, ha örökre vele marad, hogy soha többé ne unatkozzon. A rablónő aztán Gerda elmesélte a történetét. A rablólány galambjai ráismertek a fiúra. Tudták, hogy a Hókirálynő vitte magával lappföldre. A rablólány kedvenc rénszarvasát kérte meg, hogy vigye el Gerdát, ahová csak szeretné.

A rablólány azt szeretné, hogy örökre vele maradjon Gerda, mégis elengedi. Szerintetek miért?

Hatodik mese

a lapp asszonyról meg a finn asszonyról

A rénszarvas a kislánnyal megérkezett a lapp asszony nyomorúságos tanyájához. Gerda ott egy kicsit felmelegíthette átfagyott testét. Sokáig azonban nem időzött, hanem továbbment a finnek földjére, ahová a lapp asszony küldte. Ott is fogadta őket egy asszony.

A rénszarvas elmesélte neki a történetüket, és kérte őt, hogy tizenkét ember erejével ruházza fel a kislányt, hogy legyőzhesse a Hókirálynőt. Az asszony azonban így szólt: – Nagyobb hatalmat, mint amekkora ennek a kislánynak van, nem adhatok. Nem látod, milyen nagy ez? Egy szál maga, mezítláb vágott neki a messzi világnak. Emberek, állatok állanak a szolgálatába. Tőlünk nem kaphat hatalmat. Az ő hatalma a jó szíve, az ártatlan lelke. Ha magától nem jut be a Hókirálynő palotájába, és nem tudja kivenni az üvegszilánkot Kay szívéből és szeméből, akkor mi sem tudunk segíteni rajta. Két mérfölddel arrább már a Hókirálynő kertje kezdődik. Vidd oda a kislányt, s tedd le a hóra!

Miért nem adott varázserőt a finn asszony a kislánynak? Mi ad erőt Gerdának?

Hetedik mese

arról, hogy mi történt a Hókirálynő palotájában...

Kay ezalatt egyszer sem gondolt Gerdára. A Hókirálynő jégheg, fehéren szikrázó, hatalmas termeiben élt. A szíve már rég jégcsappá dermedt.

Lapos jégdarabokból folyvást egy szót próbált kirakni: „Örökkévalóság”.

A Hókirálynő azt mondta neki, hogy ha ezt sikerül kiraknia, akkor ismét a maga ura lehet. Azonban sosem sikerült.

Egy napon a Hókirálynő elment, hogy megfehérítse a hegyek oldalát. Kay magára maradt a jeges palotában.

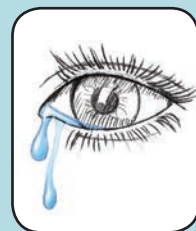
Ekkor lépett be Gerda. A fiú nyakába borult, aki azonban nem mozdult, csak ült hidegen és mereven. A lány nagy bánatában zokogni kezdett. Könnyei a fiú mellére hullottak, felolvastották a szívét, és kimosták onnan az üvegszilánkot. Akkor Gerda belekezdett abba a dalba, amit együtt énekeltek odahaza a rózsáiknak. Erre már Kay szemeiből is kicsordult a könny, és kimosta azt a tükördarabkát is, ami a szemébe fúródott. A fiú végre újra a régi volt. Átölelte Gerdát, aki sírt meg nevetett egyszerre boldogságában. A rénszarvas hazavitte őket.

Akkor vették észre, hogy felnőttek lettek. A Hókirálynő palotáját pedig úgy elfelejtették, mint egy **lidérces álmot**.

Hans Christian Andersen nyomán

Játsszátok el Gerda és Kay találkozását!

lidérces álmot:
rossz álmot,
rémálmot

Hans Christian Andersen:
ejtsd: hánsz krisz-
tián ánderszen

1. Minek öltöznél szívesen a farsangon? Miért?

2. Olvasd el a szavakat! Milyen álarcokat látsz a képen? Mondd ki! Tapsold le!

madarász
ráfizet
szakadás
fazekas
kalapács
papagáj

motoros
pavilon
baleset
csomagol
denevér
muzsikus

régiség
kapitány
simogat
vélemény
feladat
vezeték

vőlegény
pályázat
Mikulás
mutogat
takarít
kalapos

3. Olvasd el a szómagyarázatokat! Válaszd ki a szavak közül azokat, amelyek magyarázatát olvastad!

Szellemi vagy művészeti verseny, melynek során a benyújtott alkotásokat zsűri értékeli és díjazza.

pályázat

feladat

kirakat

papiros

tudomány

Sorsoláson vagy játékban elnyerhető pénz vagy tárgy.

rakomány

nyugalom

buborék

nyeremény

feladat

4. Olvasd el a színes keretbe írt időpontot! Mely dátumok jelölik ugyanazt a napot?

febr. 11.

II. 14.

II. 11.

feb-ru-ár ti-zen-ne-gye-di-ke

február tizenegyedike

február tizennegyedike

febr. 14.

5. Olvassátok el a pályázatot! Tegyetek fel kérdéseket az olvasottakkal kapcsolatban!

ÁLARCOT SZÍNEZEK
pályázat

**Érdekelnek az álarcok?
Legyen a tiéd a legkülönlegesebb!**

Jelentkezz február elsejéig az osztályod pályázati felelősénél! Vedd át a hatodikosoktól a fehér kartonsablont, és fogj hozzá!

Bármilyen technikával dolgozhatsz.

A legjobban sikerült pályaművekből kiállítást rendezünk.
Évfolyamonként osztjuk a díjakat.
Az nyer, aki a legtöbb szavazatot kapja!

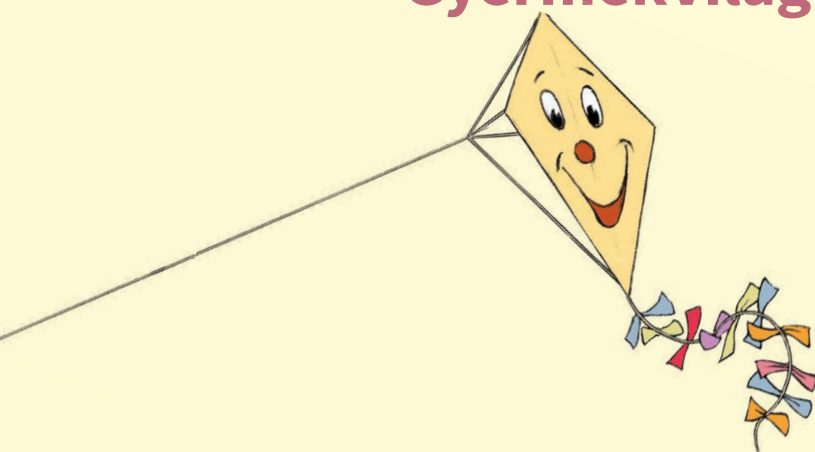
Leadási határidő: február 14.

A pályázat szervezője: Pereces Katalin tanárnő

Gyermekvilág

Meg ne próbáld!
mondja apa,
és nagyon szigorúan néz rám.
És egész testem reszket,
és már úgy érzem, gyáva vagyok,
ha meg nem próbálom.

Ingrid Sjöstrand: Meg ne próbáld!

1. Olvasd el a meghatározásokat! Válaszd ki a szósorokból a meghatározásoknak megfelelő szavakat! Tapsold le!

A szemedből folyik, amikor sírsz:

csöpp sakk forr gally könny meggy

Az erdőben láthatod ezt a madarat:

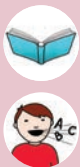
balett szűkebb kakukk korall nagyobb tágabb

A sötét égen fényes pontoknak látod:

csillag mellény csillám függöny hullám forrás

A kutya rövid, ugató hangot ad, más szóval:

biccent csettint gyullaszt robbant vakkant dobbant

2. Mit látsz a képen? Olvasd el a szóoszlopot! Hányadik szó tartozik a képhez?

lobban
dörren
robban
roppan

dobban
reccsen
rezzen
koppan

pottyán
fröccsen
loccsan
rottyan

3. Figyelmesen olvasd el a szavakat! Próbáld megjegyezni őket! Mit jelentenek a szavak? Játsszátok el egymásnak! Melyik szó értelmét mutatta be társatok? Találjátok ki közösen!

guggol

kukkol

fülel

ballag

felfigyel

4. Olvasd fel először csak a lányneveket, majd csak a fiúneveket!

Kamill	Gellért	Lilla	Attila	Letta
Lotti	Mirella	Ditta	Ottokár	Emma
Dzsenna	Gizella	Nelli	Larissza	Donna
Dorottya	Anna	Ottó	Emmi	Babett

5. Olvassátok fel a verses formában íródott történetet két-soronként felváltva a padtársaddal!

Fura hangok

Hallgatózt Ottó, Emma,
Felfigyeltek furcsa zajra.

Mi lehet ott, hogy így roppan?
– Tanakodtak ketten hosszán.

Nemcsak roppan, hanem robban!
Reccsen, roggyan, pottyán, koppan!

Rottyán, fröccsen, löttyen, lottyán!
Mi lehet az? Miért loccsan?

Emma guggolt, széjjel kukkolt,
De mit hallott, elhallgatott.

Ottó sem hall immár semmit,
Pedig fülelt, de még mennyit!

Kész az ebéd, Ottó, Emma!
– Szólt be anya a szobába.

Kész a polcod, Ottó, Emma!
– Szólt be apa a szobába.

Lógó orral, lassan ballag
A konyhába Ottó, Emma,

Rájöttek már könnyen akkor,
Honnan jöttek fura hangok.

Kóródi Bence

1. Szerinted mi történik a képen? Mesélj!

2. Mikor használjuk a következő köszönési formákat?

Helló!

Szevasz!

Jó napot kívánok!

Isten áldja!

Hali!

Sziasztok!

Kezét csókolom!

Jó éjt!

3. Játsszatok!

Alkossatok csoportokat! Válasszatok ki egy üdvözlési formát az előző feladatból! Rögtönözzetek egy párbeszédet! Adjátok elő! A többieknek ki kell találni, kik szerepelhetnek a jelenetben.

4. Csoportosítsd a szavakat, szókapcsolatokat jelentésük szerint!

vészjóslón

nagyon nagy meleg

meló

lustálkodik

fenyegetően

rekkenő hőség

nem teszi a dolgát

baljósan

lazsál

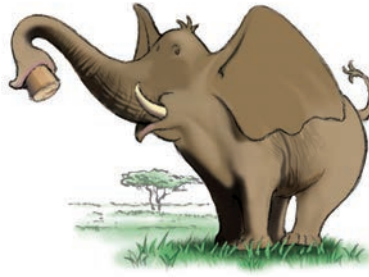
munka

Andris beszélget az állatokkal

(részlet)

Elefánt úr, jó napot,
folyatjuk a vízcsapot?
Muszáj vagyok, sajnálom,
bedugult az ormányom.

Hangyász néni, kézcsókom,
mért néz olyan vészjóslón?
Ne is mondja, angyalom,
sehol egy szép hangyanyom.

Hangya testvér, hellóka,
ráuntál a melóra?
Nem untam, csak vasárnap
a hangyák is lazsálnak.

Béka úrfi, jó reggelt,
mit szól, hogy a tó megtelt?
Ha megtelt, nem meglepő,
ez a hőség rekkenő.

Gyík kisasszony, pusszantás,
melyik résbe csusszantál?
Nem csusszantam, fáradtam,
köztudott, hogy lábam van.

Lepke szomszéd, kívánok,
hogy vannak a virágok?
A violák virulnak,
a pipacsok pirulnak.

Varró Dániel

Kikkel találkozott Andris?

Keress rímelő szavakat! Mit veszel észre?

1. Olvasd el a szavakat! Mit tudsz róluk? Szerinted melyik nem illik a sorba?

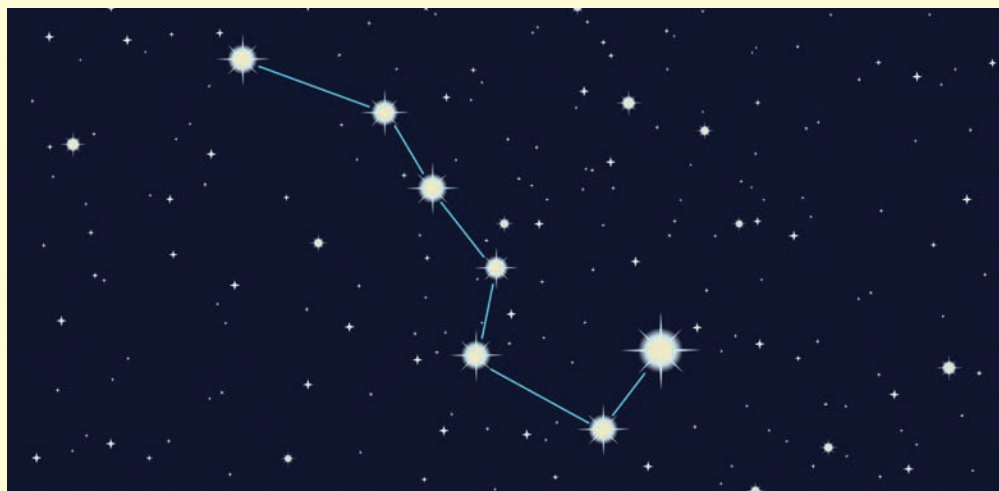
Nagymedve

Fiastyúk

szénakazal

Göncölszekér

2. A csillagképek közül melyik látható ezen a képen?

3. Olvasd el a szöveget! Mit tudtál meg belőle?

A csillagok saját fénnel rendelkező, éjszaka látható égitestek. Holdtalan, tiszta éjszakán mesebeli látvány az egész égbolton áthúzódó, felhőhöz hasonló, ezüstös, tejszerű fátyol, a Tejút. Számtalan csillag alkotja. A több csillagból álló csillagképeknek nemcsak a csillagászok, hanem a nép is adott nevet. Általában az alakjuk alapján. Ilyen a Nagymedve, a Fiastyúk vagy a Göncölszekér. A Fiastyúk egy fiakkal (vagyis fiókákkal, kicsinyekkel), azaz kiscsibékkal körülvett tyúkra emlékeztet. A Göncöl szekere valóban egy szekeret formáz. Göncöl, a gazdája pedig egy jóteknő volt a néphit szerint.

De vannak kivételek is. Ilyen a mi Napunk, amelyet nem éjjel, hanem nappal látunk. A Nap is egy csillag. A másik kivétel a Vénusz, népies nevén Esthajnalcsillag. Ez az égitest világít ugyan, de nincs saját fénye, csakúgy, mint a Holdnak vagy a Földnek. Ezeket a saját fénnel nem rendelkező égitesteket, mint a Vénusz és a Föld, bolygóknak hívják a csillagászok.

táltos: a magyar népi hitvilág csodás képességű alakja

Kisbence titka

Van nekem egy csuda-titkom. Csuda jó!
Megsúgom! De el ne mondd! Az nem való!
Ha nagy leszek, nem járok én autón;
se vonaton, se buszon, se gőzhajón.
Lesz egy kertem, kertemben egy szerkezet,
ha utazom, abba titkon felmegyek.
Megnyomom a titkos gombot, s hoppla hó!
Mint a nyíl, úgy kiröppen az űrhajó.
Lehagyja a repülőt, a verebet,
a holdnál is magasabbra elvezet.
Befogom az árva Göncölszekeret,
állt magában eddig éppen eleget
kocsikázni vigye hát az óvodát,
minden éjjel a széles Tejúton át.
A Fiastyúk csibéit betakarom:
ne fázzanak szegénykék. S ha akarom,
anyjukat az Esthajnalhoz elviszem –
hadd legyen egy jószága a kertjében.
S ha a csibék búsulnának, őket is,
van ott hely egy egész állatkertnek is.
Visszafelé a holdra is felszököm,
s azt a fényes, kis csücskét ott letöröm.
Itthon anyám zsebébe majd beteszem,
hadd legyen egy pici holdja idelenn.

Varga Katalin

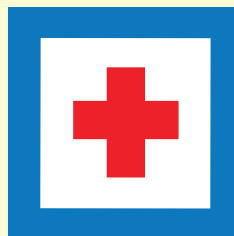

1. Mi a titka Kisbencének?
2. Mit fog csinálni, ha nagy lesz?
3. Szerinted megvalósíthatja Kisbence a vágyát?

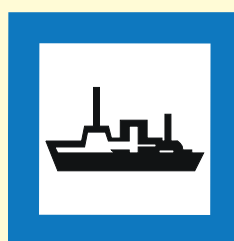

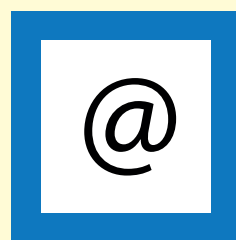
1. Az alábbi jelzőtáblákkal gyakran találkoztok az utcán. Olvasástudás nélkül is értelmezhetőek. Beszéljétek meg, mit jelentenek!

2. A következő táblákkal ritkábban találkozhattok. Mit gondoltok, mire utalnak?

3. Ezeknek a jeleknek az értelmezéséhez már ismerned kell a betűket! Tudod, hogy mit jelentenek?

4. Mi történik, ha nem olvassuk el ezeket a táblákat?

Holnap akció! Egyet fizet, kettőt kap!

Mielőtt a pénztárhoz fárad, szíveskedjék sorszámot húzni!

A mai vetítés elmarad.

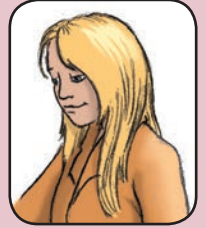
Betegség miatt helyettesítő orvos rendel.

Már iskolás vagyok (részlet)

– És mire jó, ha ezt a sok betűt elolvasod? – kérdezte Pöske.

Kicsit megijedtem, hogy most majd azt kéri: olvassam fel neki az egész utcát, de szerencsére nem kérte. Csak egyet-kettőt.

Egy táblára mutatott a tejbolt ajtaján.

– Itt mi van kiírva?

– Zárva – olvastam egész folyékonyan.

– Hát azt mindenki látja – vont vállat Pöske –, ahhoz nem kell megtanulni olvasni!

– Akkor mást olvasok neked – mutattam egy nagy táblára, amely a járdán állt három lábon. – Tudod, mi van ideírva? Pöske nem tudta.

– Vigyázat! A tetőn dolgoznak! – olvastam szép hangosan.

1.

Mindenki fölnézett a tetőre, Pösztke mamája is. A tetőn nem volt senki. Pösztke rám nézett.

– Hát itt nem dolgozik senki!

– Azért mi még vigyázhatunk – mondtam.

– Nagyon igazad van, fiacskám – mondta egy ismeretlen néni –, a múltkor nekem majdnem a fejemre esett a cserép!

2. – Virágcserep? – kérdezte Pösztke, és ezen muszáj volt nevetni, mert elképzeltem a virágcsereppel a fején.

– Tetőcserep – mondta a néni és megigazította a kucsmáját.

A cukrászda elé értünk. A kirakatban egy nagy, kézzel írott tábla volt. Nagyon szerettem volna, ha Pösztke megkérdi, hogy mi van odaírva. De nem kérdezte. Én kérdeztem őt.

– Tudod, mi van odaírva? Pösztke vállat vont.

– Biztosan az, hogy diós-mákos bejgli kapható. Itt szoktuk venni karácsony előtt.

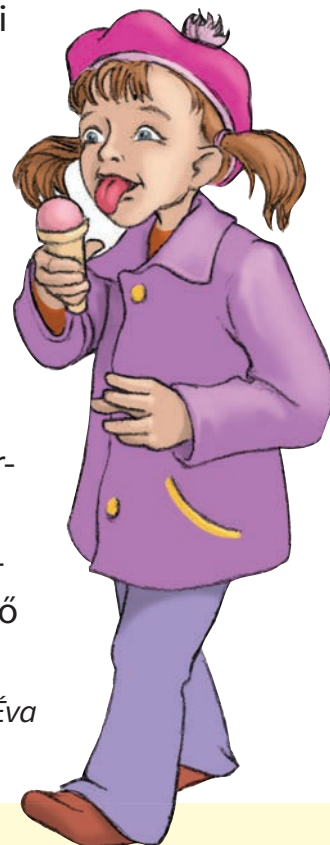
– Nem! – kiabáltam. – Nem bejgli! Ha-nem az, hogy Fagylalt kapható!

Pösztke nagyon megörült ennek, de a mamája nem annyira.

– Télen igazán nem kell fagylaltot ennetek – mondta –, és vacsora előtt meg egyáltalán nem! De addig könyörögtünk, hogy mégiscsak vett nekünk két kis tölcsérrel.

3. – Most láthatod, hogy mire jó, ha az ember tud olvasni – mondtam Pösztkének, és ő bólogatott. Mert jó volt a fagy.

Janikovszky Éva

1. Szerinted igaza van Pösztkének?

2. Mire hívta fel a figyelmet a járdán álló tábla?

3. Miért nem örült Pösztke mamája annak, hogy elolvasták a cukrászda kirakatában lévő kiírást?

4. Miért fontos az olvasás? Olvasd el a különböző véleményeket! Melyikkel értesz egyet? Miért? Melyikkel nem? Miért?

Kapcsolatot tartok a barátaimmal az interneten.

Az üzeneteket el tudom olvasni.

Meg tudom nézni a moziműsort és a buszindulást.

Izgalmas.

Kitárul a világ.

Élményekkel gazdagodom.

Megmozgatja a fantáziát.

Megismerünk más sorsokat.

Képzeletben utazhatunk.

Miért fontos az olvasás?

Új ismereteket szerzünk.

Műveltebbek leszünk.

Fejlődik a szókincsünk, a helyesírásunk.

Segít a tájékozódásban.

Megtudhatjuk, hogy mikor és hol juthatunk hozzá valamihez. Kedvezményeikről értesít.

Értesülhetünk a veszélyekről.

1. Szerinted mivel foglalkozik a képen látható férfi?

2. Keresd meg a szósorban a kiemelt szavak rokon értelmű kifejezéseit!

lustálkodik	hever mulatozik lődörög tétlenkedik lopakodik henyél
rendületlenül	kitartóan rendesen tántoríthatatlanul elszántan megrendülve
belezavarodik	összezavarodik belekeveredik elakad belefut belebonyolódik
véletlenül	ügyetlenül szándékosan akaratlanul meggondolatlanul nem szándékosan
sandít	gyanakodva néz alattomosan pillog sántít bizalmatlanul rátekint

3. Az **óra** szónak sokféle értelme van. Fogalmazd meg! Segítsenek a példák!

karóra

tanóra

60 perc

Óra-mese

(részlet)

Kobak leült leckét írni. De ma valahogy nem volt kedve kinyitni a füzetet.

– Egy kicsit lustálkodok – mondta az órának, de ahogy odanézett, látta, hogy az óra megállt.

– Remek – mondta –, akkor még rengeteg időm van.

Azzal elkezdett jóízűen lustálkodni.

Lustálkodott, lustálkodott, de egyszerre csak nagyon furcsa lett, hogy az óra állt rendületlenül.

– Hátha elromlott – nyugtalankodott. – Írok egy kicsit, hátha már késő van.

Azzal írni kezdett, s ahogy felnézett véletlenül, látta, hogy az óra jár, mintha meg se állt volna.

– Ejha! – kiáltott fel. – Akkor mégse romlott el.

És most már azért kezdett el lustálkodni, hogy lássa: megáll megint az óra?

Megállt.

– Miért állsz meg? – kiabált Kobak az órára. – Bele fogsz zavarodni a végén. A végén már te se fogod tudni, hány óra van!

De az óra csak állt tovább.

– Na, ha nagyon akarod, írok neked egy kicsit – sandított Kobak az órára. – De csak a számtant írom le, mert az nagyon könnyű.

Számolni kezdett, s az óra járt megint, mintha mi sem történt volna.

– Nahát, ez jó vicc! – nevetett Kobak, de mintha nem igazi-ból nevetett volna. – Azért is lustálkodok még egy kicsit.

Az óra megint megállt.

– Majom! – nyújtotta ki a nyelvét Kobak az órára. – Utánózó majom! Neked az a dolgod, hogy járj. Semmi közöd hozzá, hogy egy kicsit lustálkodom.

1.

2.

Az óra most visszafelé kezdett forogni.

– Rád se nézek! – toporzékolt most már Kobak.

De minél jobban toporzékolt, az óra annál gyorsabban forgott visszafelé.

Kobak addig toporzékolt, míg akkorát nem kordult a gyomra, hogy elfelejtett tovább toporzékolni.

– Éhes vagyok, Mama! – kiabált, de Mama bejött, megnézte az órát, és azt mondta nyugodtan:

– Korán van még vacsorázni! – azzal már ki is ment.

Kobak ott maradt éhesen a visszafelé forgó órával.

Gyorsan leült, és megtanulta a három szakasz verset.

3. Az óra most rendesen járt, mintha sose forgott volna visszafelé.

Megtanulom előre a második három szakaszt is – határozta el magát Kobak, s hát az óra most szaladni kezdett előre. Kobak elővette a számtankönyvet, és megoldott egy feladatot, amit föl se adtak.

Az óra úgy forgott előre, mint akit kergetnek.

Kobaknak erre olyan jó kedve kerekedett, hogy hangosan énekelni kezdett.

– Nem vagy éhes? – jött be Mama csodálkozva. – Itt a vacsora ideje – mondta, és úgy nézett az órára, mintha egészen közönséges óra volna.

4. De ti tudjátok, hogy nem az.

Hervay Gizella: Kobak könyve

1. Mikor járt és mikor állt az óra a mesében?

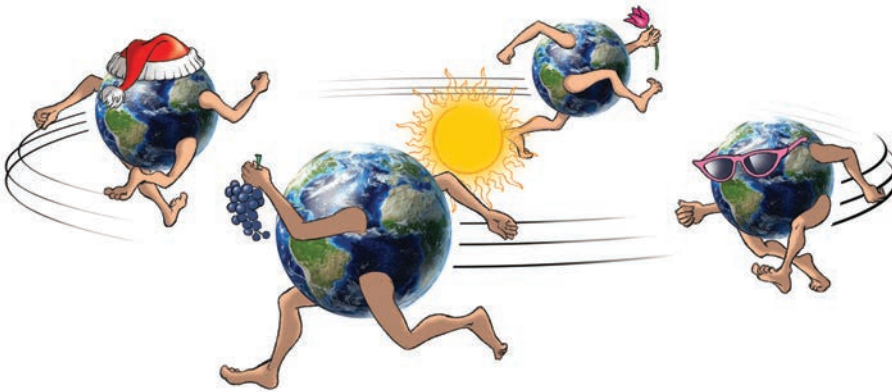
2. Mikor kezdett visszafelé forogni? Hogyan viselkedett Kobak az órával?

3. Miért nem kapott Kobak először vacsorát?

4. Mi a bizonyíték arra, hogy nem közönséges óráról szól a mese?

Mióta mérjük, mivel mérjük az időt?

A több ezer éve élt, régi babiloniak és egyiptomiak már elkezdtek mérni az időt, egymástól függetlenül. Megfigyelték az évkört, és az évet 365 napra osztották fel. Az év akkora időtartam, amennyi idő alatt a Föld egyszer körüljárja a Napot.

A napot azután 24 órára osztották. Egy nap annyi idő, amennyi alatt a Föld megfordul a saját tengelye körül. Ezért váltják egymást az éjszakák és a nappalok. Az idő tehát nem más, mint ritmikus mozgás, körforgás, váltakozás.

Az egy nap megméréséhez időmérő szerkezetre volt szükség. A legősibb időmérő eszköz az árnyékóra volt. Nem sokkal ezután kezdték el Egyiptomban használni a **napórát**.

Később elkezdtek használni a **homokórát** is.

Az első, mai órához hasonló órát sok száz évvel ezelőtt, a középkorban találták fel. Az óra mutatóit egy hatalmas szerkezet hajtotta. A szerkezetet rugó vagy mozgó súly mozgatta. Templomtornyokba szerelték fel. Ez volt a toronyóra.

A kis modern karórák elődje a zsebóra. A mai órák elemmel vagy villanyárammal működnek. A számlapjuk is eltérő lehet. A mutató nélküli, számkijelzős órákat digitális kijelzős óráknak is mondják.

napóra:

homokóra:

Nézzétek meg az Egyszer volt, hol nem volt... rajzfilmsorozatban Az idő című részt!

1. Mi történt a képen látható kisfiúval? Mesélj!

2. Olvasd el a szóoszlopokat! Melyik szó nem illik oda? Miért?

komisz

indíts

rossz

néznek

engedelmes

gyerünk

égedelem

nyomás

3. Milyen szavakat tudsz összerakni az azonos színű szótagokból? Mi jut eszedbe a szavakról?

bűn

meg

rok

sze

bá

kó

lom

sa

ősz

do

te

tő

la

röm

tés

4. Válasszatok ki az alábbi mondatok közül néhányat! Készítsetek párbeszédet! Adjátok elő!

Nem én voltam!

Indíts a sarokba!

Hányszor mondjam?

Nem hallod?

Miért tetted?

Véletlen volt!

Saroklakó

Azt mondják rám mind a nagyok,
Éktelenül komisz vagyok.
Rossz, akár az **égedelem**,
Saroklakó lett a nevem.

égedelem: baj,
veszedelem

Mikor reggel felébredek,
Kiöntöm a csokis tejet.
Anya már a fejét fogja;
„Nyomás gyorsan a sarokba”.

Ha az ebéd finom falat,
Megkínálom én a falat.
Apa mérges, halkan mondja;
„Indíts tüstént a sarokba”.

Délután a játszótéren
Megdobálom kistestvérem.
Nagymama a kezem fogja;
„Megyünk haza, a sarokba”.

A papagájt kiengedem,
Fogócskázzon ő is velem.
Mikor apa visszahozta,
Mennem kellett a sarokba.

Ha labdámmal futballozok,
Kirúgom én az ablakot.
Nagyapa a fülem fogva
Odavezet a sarokba.

juszt sem:
csak azért sem

Tévében a mesét nézem,
S összetöröm a kisszékem.
Mondják megint, századszorra,
„Irány oda, a sarokba!”

Mivel álmos úgysem vagyok,
Aludni én **juszt sem** fogok.
Az egész család együtt mondja:
Éjszakázzon a sarokba?

Azt szeretné sok-sok gyerek,
Minden szoba legyen kerek.
De ha addig megjavulok,
Üres lesz az összes sarok.

Vesztergom Andrea

Szerinted tényleg rossz a versben szereplő gyerek?

Miért szeretne minden gyerek kerek szobát?

Hogyan válhat üressé az összes sarok? Adj tanácsot a gyerekeknek!

Olvassátok fel hangosan a verssorokat! Tapsoljátok le!

Figyeljétek meg a sorok végét! Mit vesztek észre? Beszéljétek meg!

A költői szövegeket összefoglaló néven **költeményeknek, verseknek** nevezzük. A versek lüktetését a ritmus adja. A **rím** két vagy több verssor végének ritmikus összecsengése. Ez a vers **páros rímű**.

versszak

Tévében a mesét **nézem**,
S összetöröm a k**isszé**kem.
Mondják megint, század**s**zor**a**,
„Irány oda, a **sarok**ba!”

> páros rím

> páros rím

5. Melyik szerinted a jó döntés? Miért? Érveljetek, vitázzatok!

Úgy teszek,
mintha mi sem
történt volna.

Feltörlöm.

Ez is csak ve-
lem fordulhat
elő.

Kiömlött a kakaó.

Elnézést kérek, és
felnőtthöz fordulok
segítségért.

Ráfogom
a macskára.

Felháborodom,
ha szóvá teszik a
szüleim.

Jobb ha azonnal
leviszem, még meg
is dicsérnek érte.

Miért pont én?
Vigye le
az öcsém!

Szívesen lekísérlek
és beszélgetünk.

Ki vigye le a
szemetet?

Inkább
játszom.

Fáj a
lábam.

Ehhez én még
kicsi vagyok.

Nem állok szóba
azokkal, akik kikö-
zösítették.

Gyakorlok vele,
hogy ügyesebb
legyen.

Felnőtthöz fordul-
lok segítségért.

A barátomat nem veszik be
a focicsapatba.

Arra biztatom,
inkább keressen
más játékot.

Összeveszek
a csapattal.

Bátorítom, hogy
ne keseredjen el.

1. Mesélj a képekről! Kik viselkednek helytelenül? Miért?

2. Melyik szó nem illik a szósorokba? Miért?

segítőkész, figyelmes, tapintatos, jószívű, szófogadatlan, aranyos

csintalan, komisz, vásott, kedves, fegyelmezetlen, csibész

3. Mi történhetett? Párosítsd a képeket a mondatokkal!

- a) Peti és Zoli a szobában labdáztak.
- b) Tegnap Zsolti éjfélig nem tudott elaludni.
- c) Timi elvette Gábor játékát.

1

2

3

Jó leszek!

Ezentúl jó leszek
állíthatom
reggeltől estig
tetőtől talpig
csupa jó leszek
a füleimet ezentúl
mindig megmosom
rendbe rakom a ruhám
tiszták lesznek a körmeim
köszönök szépen mindenkinek
azt teszem csak
ami szép és jó
ha már jó leszek
és ezután az leszek!
Nem verekszem
nem húzom meg a lányok haját
semmit sem teszek
amit nem szabad
a legeslegjobb gyerek én leszek
ha majd nagy leszek
mert ezt a sok jószágot
észben tartani azért
nem tudja egy ilyen kisgyerek!

Fecske Csaba

1. Milyen hangulatú a vers?

szomorú

bánatos

derűs

tréfás

komor

vidám

2. Melyik szó szerepelt a leggyakrabban a versben? Keress a versben a leírt szóval hasonló hangzású szót!

3. Hogyan illik viselkedni? Keress példákat a versből!

1. Mi az érdekes a képeken? Milyen a felnőttek és a gyerekek világa?

2. Olvasd el az alábbi szavakat! Melyik jellemző a felnőttekre és melyik a gyerekekre?

csibész

szigorú

gondoskodó

szófogadó

aggódó

kíváncsi

csintalan

3. Miért jó felnőttnek lenni? Te milyen felnőtt szeretnél lenni?

4. Játsszátok el az alábbi helyzeteket úgy, hogy ti vagytok a felnőttek!

A kisgyerekek nem akarja megenni az ebédet.

A gyerekek még szeretnék játszani egy kicsit lefekvés előtt.

A gyerekek szobájában rendetlenség van.

A kisgyerekek először megy iskolába.

Ha én felnőtt volnék

Nem tudom, miért van az, hogy a felnőtt csak akkor igazán boldog, ha a gyerek jól viseli magát. Mi öröm van abban?

1.

Én egészen más felnőtt volnék, és annyi mindennek örülnék. Először is annak örülnék, hogy azt csinálhatom, amit akarok. Ha én felnőtt volnék, akkor sosem ülnék a széken, hanem mindig térdelnék.

Fehér kesztyűs kezemet végighúznám minden kerítésen. A fogmosó pohárban csíráztatnám a datolyamagot. Megennék egy-egy nagy tábla csokit minden ebéd előtt. És valószínűleg kézzel fognám a legyeket. Persze csak akkor, ha megtanulnék legyet fogni. Ha én felnőtt volnék, akkor örökké tornacipőben járnék. A leves után mindig meginnék két pohár vizet. Hátrafelé mennék az utcán. Minden kóbor macskát megsimogatnék. És valószínűleg nagyon éleseket fütyyentenék, hogy mindenki megijedjen és odanézzon.

Persze csak akkor, ha megtanulnék két ujjammal a számban fütyyenteni.

Ha én felnőtt volnék, akkor vendégségben mindig kalimpálnék a lábammal a széken.

Sose fújnám ki az orrom.

Sose törölném meg az ajtó előtt a sáros lábam.

Tartanék otthon egy zsiráfot, aki az ágyam előtt aludna.

És valószínűleg minden kertes ház kapuján becsengetnék.

Persze, csak akkor, ha már nem félnék a kutyáktól.

2.

Janikovszky Éva

1. Milyen a jó gyerek egy felnőtt szerint?

2. Miért humorosak a történet főhősének gondolatai?

1. Milyen érzelmek jelennek meg a képeken? Mesélj!

2. Melyik szó nem illik a sorba?

dühös	mérges	meghatódott	ingerült
csodálják	felnéznek rá	szeretik	csúfolják
elégedett	beteg	örömteli	gondtalan

3. Folytasd a megkezdett mondatokat!

Dühös vagyok, mert...

Nem vagyok elégedett, mert...

4. Figyeld meg a képeket! Mit lehet tenni, hogy megnyugodj?

Dühös vagyok

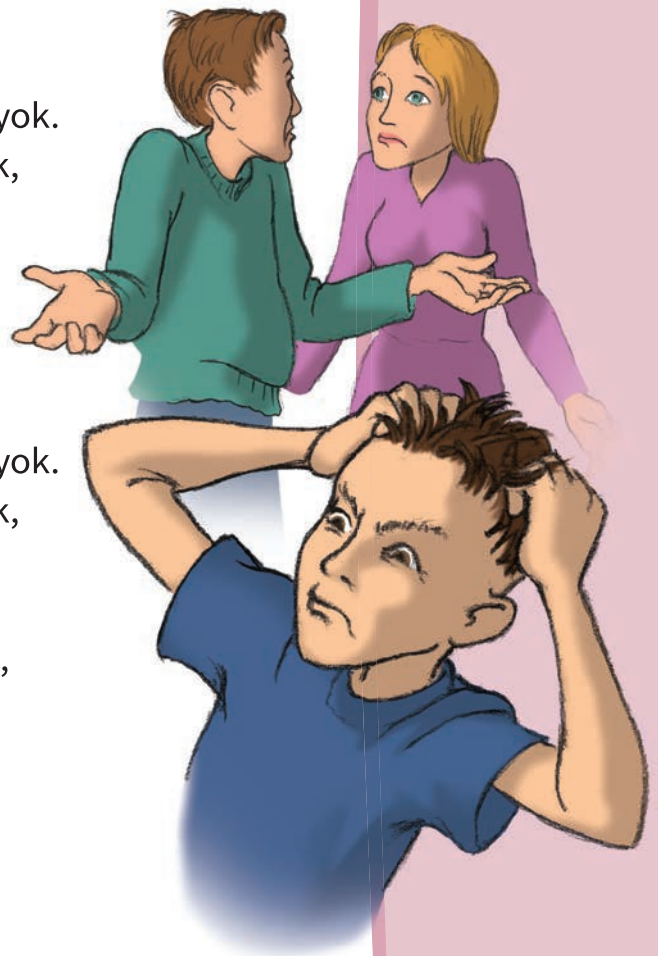
Nem értem a felnőtteket.
Azt hiszik, hogy minden gyerek
egyfolytában elégedett,
s dühös csak egy felnőtt lehet.

Pedig van, hogy apuk, anyuk
leszidnak, bár nincs igazuk.
Megtehetik, ők a nagyok,
s csodálják, hogy dühös vagyok.
Dühös vagyok, dühös vagyok,
igenis, hogy dühös vagyok!

Van úgy, hogy az iskolában
nem sikerül, amit vártam
ezt sem értik meg a nagyok,
s csodálják, hogy dühös vagyok.
Dühös vagyok, dühös vagyok,
igenis, hogy dühös vagyok!
Miért nehéz értenetek?
Azért, mert az ember gyerek,
még nem mindig elégedett,
ezer gondja, baja lehet.

Ne szidjatok, figyeljetelek!
Elűzöm én a mérgemet.
Elűzöm én, elkergetem,
messzi földre tessékelem!

K. László Szilvia

Gyűjtsd össze, miért dühös a vers főszereplője!

Hogyan lehetne megnyugtatni azt, aki dühös? Mit szeretne főhősünk kérni ilyenkor a felnőttektől?

Meg tudja-e oldani egy gyermek önállóan a problémáját?

1. Van olyan helyzet, amit a felnőttek másképp látnak, mint a gyerekek?

a) Ha tudsz ilyet, meséld el!

b) Mi a véleménye egy felnőttnek és egy gyermeknek az alábbiakról?

Egész nap játszani a számítógépen.

Megenni egy egész tábla csokoládét egyedül.

Éjfélig fent maradni, és filmet nézni.

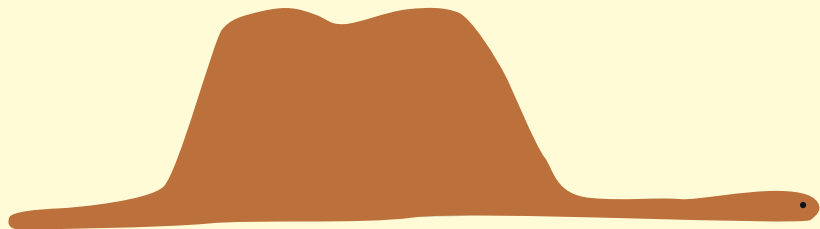
Kimenni az esőbe, és beleugrálni a pocsolókba.

2. Hogyan szeretnél élni felnőttként? Te hogyan neveled majd a gyermekedet?

3. Szerinted ez mi? Használd bátran a fantáziád!

4. Játsszatok! Ti vagytok a felnőttek!

Van egy gyermeketek, aki...

...rossz jegyet hozott haza.

...verekedett, és beírást kapott.

...nincsenek barátai, ezért szomorú.

A kis herceg

Hatéves koromban egy könyvben, mely az őserdőről szólt, és **Igaz történetek** volt a címe, láttam egy nagyszerű képet. Óriáskígyót ábrázolt, amint egy vadállatot nyelt le.

A könyvben ez állt: „Az óriáskígyó egészben, rágás nélkül nyeli le zsákmányát. Utána moccanni sem bír, és az emésztés hat hónapját végigalussza.”

Akkoriban sokat tűnődtem a dzsunglek kalandjain, és egy színes ceruzával nekem is sikerült megrajzolnom első rajzomat. Az 1. számút. Ilyesformán:

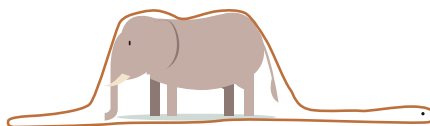

1.

Remekművemet megmutattam a felnőtteknek, és megkérdeztem őket, nem félnek-e tőle.

– Miért kellene félni egy kalaptól? – válaszolták.

Az én rajzom azonban nem kalapot ábrázolt. Óriáskígyót ábrázolt, amint épp egy elefántot emészt. Erre rajzoltam egy óriáskígyót belülről is, hogy a felnőttek megérthessék, miről van szó. Mert nekik mindig mindent meg kell magyarázni. Ez a 2. számú rajz ilyesforma volt:

2.

Most aztán a felnőttek azt ajánlották, ne rajzoljak többé óriáskígyót se nyitva, se csukva, hanem inkább foglalkozzam földrajzzal, történelemmel, számtannal és nyelvtannal. Így mondtam le hatéves koromban nagyszerű festői pályafutásomról.

Antoine de Saint-Exupéry, részlet,

fordította: Rónay György

3.

1. Ki meséli a történetet? Mit tudtál meg az óriáskígyóról?
2. Mit rajzolt a gyermek? Mit gondoltak a rajzról a felnőttek?
3. Mit ábrázolt a második rajz? Ez lehetséges-e a valóságban? Mit tanácsoltak a felnőttek a gyermeknek? Miért? Te is ezt tetted volna a helyükben?

1. Mire készülnek a képen látható szereplők? Mesélj!

2. Olvasd el a szósorokat! Melyik szó illik a képhez? Mondj vele egy-egy mondatot!

táncol, táncot, táncos, táncok, táncom

színlap, színház, szénpad, színpad, szénlap

3. Olvasd el a szavakat! Tapsold le! Melyik keretben van több szó? Mit veszel észre?

mondás bolygót tegnap
közben herceg
ritmus szorgos mozgás

közben mondás
tegnap bolygót mozgás
ritmus szorgos

4. Mit jelentenek a felsorolt kifejezések?

apró termetű

elbomlott, elporladt

bolygó

színházban a színhely tárgyainak
összessége

díszlet

a Nap és némely csillag körül
keringő égitest

korhadt

alacsony, kicsiny

5. Olvasd el az alábbi mondatot! Szerinted mi történhetett a színpadon?

Az izgalmat nem más, mint a színpad rossz állapota okozta.

A kis herceg nagy sikere

A régi mondás így tartja: minden jó, ha a vége jó. Végül botrány nélkül zajlott le *A kis herceg* bemutatója tegnap délből iskolánk dísztermében. Az izgalmat a színpad rossz állapota okozta. A korhadt padlót részben ki is kellett cserélni. A heti két próbát így díszlet nélkül, egy felsős osztályteremben tartottuk. Közben izgulva vártuk, hogy a színpad időre elkészüljön.

Gazdag Jázmin tanárnő, az iskolai színház vezetője szerint a próbákön minden gyermek szívvel-lélekkel vett részt. A szorgos és lelkes gyerekek megzenésítve adták elő *A kis herceg* történetét. A táncot is a tanárnő tanította be. Elmondása szerint a dallam, a ritmus és a mozgás is fontos része az előadásnak.

A főszereplőt, Lengyel Csongor második tanulót a darab rövid ismertetésére kértük:

– A mese főszereplője egy apró termetű kisfiú, aki egy picike kis bolygóról érkezik a Földre. A kis herceg a történet során számtalan bolygót bejár. Ezeken a helyeken sok-sok különféle, furcsán viselkedő emberrel találkozik. Ebből sok, számára hasznos dolgot megtanul, sok fontos titkot megtud a felnőttek világáról, az emberekről. Tényleg, a többit most nem mondom el nektek. Gyertek el ti is az előadásra!

A függöny jövő szombat délután hatkor gördül újra fel. A szereposztás:

A mindentudó kalap

1. Mire lehet képes egy mindentudó kalap? Használd a fantáziád! Mondd el!

2. Keresd meg a leírásoknak megfelelő szavakat! Alkoss velük mondatot!

lábujjhegyen

egymagában

beleszaladt

szerkesztve

felrepülhetett

gondolkodóba

mindentudó

TUDOMÁNY

könnyűszerrel

A legnagyobb betűvel írt szó.

A legszínesebb betűs szó.

Csak nyomtatott nagybetűvel írt szó.

Dőlt betűvel írt szó.

3. Olvasd el az arasz szó jelentését!

arasz: Régi mértékegység, hosszmérték. A kinyitott hüvelykujj és kisujj közötti távolság a nagy arasz. A kinyújtott hüvelykujj és mutatóujj közötti távolság a kis arasz.

4. Mérd meg az araszod egy vonalzó segítségével!

A mindentudó kalap

Volt nagyapónak egy sima szőrű, magas tetejű fekete kalapja. Sokszor meséltek róla. Azt mondták, hogy aki azt a kalapot a fejére teszi, mindent tud.

Lám, nagyapó is milyen okos, mindenhez ért: tud olvasni az újságból, szépen szóló fűzfa sípot farag, malmot csinál a papirosból, sőt azt is meg tudja mondani, hogy hányat mutat az óra.

1.

És mindez a sok tudomány, tudjátok-e, hol van? A nagy fekete kalapban.

Sokszor szeretne volna a fejére tenni Pista ezt a mindentudó kalapot, de sohasem adták oda. Azt mondták neki, hogy még nem tud eléggé vigyázni a drága kalapra, majd ha nagyobb lesz!

Pista csodálkozva nézte a nagy fekete kalapot. Néha megessett, hogy a saját fejére álmódta, és ilyenkor annyi mindent tudott, hogy maga is bámult rajta: házat, hajót épített könnyűszerrel, meg tudott számlálni egy zsák diót, sőt egyszer repülni is tudott a kalappal, mint a madarak.

Egy délután a díványon aludt a nagyapó. Olyan mélyen aludt, hogy arra sem ébredt föl, mikor Pista kinyitotta az ajtót.

A mindentudó kalap a kis asztalon feketéllett, s egy széken ott voltak nagyapó felsőruhái is.

2.

Pistának szikrázott a szeme örömeiben. Lábujjhegyen osont a kis asztalhoz, és a fejére nyomta a mindentudó kalapot.

A kalap nagy volt. Az egész feje beleszaladt. Legelőször is azt tapasztalta, hogy sötétség van a kalapban, és hogyha a kalap mindent is tud, azt az egyet nem tudja, hogyan kell Pista fülén megállni.

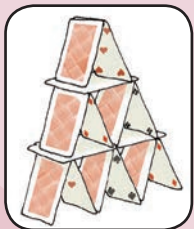

Végre a tarkójára támasztotta a kalapot, és így az arca szabad lett.

3.

– No, lássuk hát, mit tudok? – kérdezte Pista.

Fölvett egy újságot, és olvasni próbált, de nem tudott arról egyebet olvasni, mint amit maga kigondolt.

– Bizonyosan rossz az újság – szólt a gyerek –, nem jól van szerkesztve. Megpróbálta a kártyákat: tud-e belőlük magas tornyot építeni? Az sem sikerült.

– Rossz kártyák – szólt bosszankodva –, nagyapó sokszor mondta úgy kártyázás után, hogy rossz kártyák is vannak a világon. Próbáljunk hát repülni.

Megfogta kezével a kalap szélét, s a két lábát emelgette. Persze nem tudott repülni egy arasznyit sem.

Pista ekkor gondolkodóba esett: hol lehet a hiba?

– Most már látom – úgymond –, hogy a kalap egymagában nem elég, bizonyosan a többi ruha is kell, hogy mindent tudjon az ember.

Lassan, óvatosan magára vette a nagyapó kabátját, azután felhúzta a cipőjét, és hogy a siker teljes legyen, a görbe végű botot is a kezébe vette.

– No, hát most legelőször is repülünk, mint a ludak. Hogy bámul majd a nagyapó, ha fölötte fogok röpködni!

Nekiszaladt a repülésnek, mint a ludak szoktak, de ekkor jött csak a váratlan helyzet. Ahogy felrepülhetett volna, megbotlott a nagy cipőkben, és úgy elvágódott, hogy még a tenyerét is odacsapta a padlóhoz. A kalap ropogva gurult el a szobában. A bot nagyot csattant a padlón, és a cipők is leestek a lábáról. Nagyapó fölébredt.

– Mit csinálsz, Pistike? – kérdezte a hason fekvő kis polgártól.

– Mindent akarok tudni – felelte síró hangon.

– Hogyan akarsz te mindent tudni?

– Hát a mindentudó kalappal.

– Jaj, kis barátom – szólt nevetve a nagyapó –, a kalap csak akkor mindentudó, mikor az én fejemen van.

Gárdonyi Géza

1. Mi mindent tudott nagyapó?
2. Miről álmodott Pista?
3. Miért nem maradt Pista fején a kalap?
4. Mi mindennel próbálkozott Pista?
5. Mi történt a kisfiúval?
6. Mi volt a kalap igazi titka?

Mit jelentenek az alábbi szólások? Keresd meg a párjukat a magyarázatok között!

Le a kalappal előtte.

Egy kalap alá vesz.

Veszi a kalapját.

Az asszony hordja a kalapot.

Nem tűzi a kalapja mellé.

Távozik.

Összetartozónak vesz, azonosnak tekint.

Tisztelet, becsület, elismerés illeti.

Nem a férj irányít, hanem a feleség.

Nem dicsekszik el vele, nem büszke rá.

1. Miért szomorkodhat ez a kislány?

2. Mit csinál a képen lévő kislány? Válaszd ki a szavak közül!

sír

zokog

mosolyog

bőg

rí

szomorkodik

pityereg

3. Menj ki a levegőre, felfrissülsz! Miért mondják ezt? Beszéljétek meg!

4. Vidéken jobb a levegő, mint a városban. Miért? Beszélgesse-tek erről!

5. Párban dolgozzatok! Csak a magánhangzókat olvasd fel! A párod találja ki, melyik mondat az!

Ki-ri, ki-ri, ki-ri?

Jaj, apuskám, odaadnám a törött lábú babámat
egy pohár friss tejért.

Bizony, vérszegény ez a kislány.

Áldja meg az isten azt a tudós doktor bácsit!
No, de majd segíték ezen a városi kisasszonyon.

A jó orvosság

Beteg volt a kislányom, pedig semmije se fájt. Csak étvágya nem volt, meg aludni nem tudott.

– Bizony, **vérszegény** ez a kislány – veregette meg a doktor bácsi Panka sápadt képét. – No, de majd segítek ezen a városi kisasszonyon. Nem kell neki más orvosság, csak reggelire rigófütty, ebédre tücsökhegedülés, vacsorára meg **kolompszó**.

Nagyot néztem az orvos szavaira – de aztán megértettem. **Szedtük-vettük a sátorfánkat**, s másnap már kint voltunk a pusztán. Sárgarigók köszöntöttek bennünket, mikor harmatos hajnalon megállott kocsink a fehér tanya előtt. S uramfia, Pankának az volt az első szava, ahogy beugrott az **eresz** alá:

– Jaj, apuskám, odaadnám a törött lábú babámat egy pohár friss tejért.

1.

vérszegény:
a vérben lévő
vörösvérsejtek
alacsony száma
miatt kialakuló
betegség

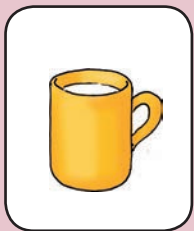
kolompszó:
a vezérállat
nyakába akasz-
tott fémharang
hangja

**szedtük-vettük
a sátorfánkat:**
szedelőzködtünk,
összecsomagol-
tunk

2.

eresz:
esővíz-elvezető
csatorna a tető
alatt

ríva fakadt:
sírní kezdett

pázsiton:
füvön

No, a Bimbó tehénnek még a baba sem kellett, mégis adott friss tejet. Nem is egy pohárral, hanem kettővel, örömben visszafütyültem a sárgarigónak:

– Áldja meg az isten azt a tudós doktor bácsit! Már látom, hogy használ az orvossága. Hát még ha a tücsökmuzsika megszólal ebédre!

Azért persze egy kicsit messzebb kellett menni. Aranyos búzaföldeken, árnyas gyümölcsösökön, vadvirágos réteken keresztül. Messziről hallottam, hogy milliom tücsök pengeti a hegedűjét a tiszteletünkre:

3. – Ki-ri, ki-ri, ki-ri?

Ki ri? Hát bizony Panka volt az, aki majd ríva fakadt már az éhségtől. Én ugyan nemigen tudtam enni az örömtől, de ő megfelelt az én részemnek is.

Öreg diófák árnyékában hevertük keresztül a délutánt, s hazafelé kolompolt a csorda, mikor a pázsiton nekiültünk a vacsorának. Biz az csak húsos szalonna volt meg friss túró. De olyan jóízűen evett belőle Panka, hogy öröm volt nézni.

4. Két hét se telt bele, piros lett a kislányom arca, mint a rózsa. Azóta minden sápadt városi gyereknek merem ezt az orvosságot ajánlani: reggelire rigófütty, ebédre tücsökhegedülés, vacsorára kolompszó.

Móra Ferenc

1. Hogyan hívta a doktor bácsi Pankát? Szerinted miért?

2. Mit kért Panka? Miért?

3. Miért fakadt sírva Panka?

4. Hol és mit vacsoráztak Pankáék?

Gondolj vissza A tücsök és a hangya című mesére! Miként vélekedtek ott a tücsökhegedülésről?

Barangolók

Gyöngy az idő, vándoroljunk,
Nincs szekerünk, bandukoljunk,
Lassú folyó ága mellett
Járjuk a halk fűzfa-berket.

Este a láb gyöngje, fáradt,
Lombok alatt nézünk ágyat.
Szöcske-bokán jó az álom,
Száll a világ lepke-szárnyon.

Weöres Sándor

1. Nézd meg a képeket! Milyen hasonlóságokat fedezel fel bennük? Miben különböznek?

2. Olvasd el a kisszótár szócikkeit!

- a) Mit jelölnek a szócikkben a *dőlt betűs* rövidítések? Beszéljétek meg!

csizmadia *elav* Csizmákat készítő személy; ilyen foglalkozás.

drótosztót *elav* Edények foltozását, drótozását végző személy; ilyen foglalkozás.

éléskamra Élelmiszerek tárolására használt helyiség.

istálló Nagyobb háziállatok tartására használt melléképület.

konyha Az a helyiség, ahol főzni szoktak.

lugas Rácsszerűen elkészített és kúszónövénnyel befuttatott kerti építmény.

pajta *kissé nép* Tágas gazdasági épület különböző eszközök tárolására.

szűcs *elav* Szőrméből ruházati cikket készít.

tisztaszoba *nép* Parasztházakban csak vendégek fogadására használt szoba.

- b) Melyik szócikk illik a képekhez? Próbáld elmondani saját szavaddal, mit látsz a képeken!

elav:
elavult,
elavulóban

A mi utcánk

(1. rész)

Az én Panka lányom nagyvárosban született, és sehogy se tudta megérteni, milyen volt az a kisváros, ahol én születtem. Egyszer aztán vasútra ültettem, és hazavittem abba a kisvárosba. Apám, anyám még most is ott élnek, őket látogattuk meg.

1.

Ahogy kiszálltunk a vonatból, a Panka fülét megütötte a nagy csend.

– Nini, itten nem csöngetnek a villamosok?

Nem ám, mert itt nem szaladgál az utcán villamосkocsi. El se férne a keskeny utcákon.

Aztán meg nem is volna neki kit vinni. Ki hova igyekszik, gyalog is mindjárt odaér itten. Közel

a város egyik széle a másikhoz. Mikor az **alvégen** elkurjantja magát a **drótostót**, a **felvégen** is lekíváncoznak a polcról a repedt fazekak.

2.

Ehol ni, mi is ideértünk már a mi utcánkba, pedig alig tettünk egy-két **tyúklépést**. Csak egy-két csendes kis utcán kellett átjönnünk. Erre még kocsi is olyan keveset jár, hogy a kocsiút is kizöldült. Az árokparton szép fehér libák legelésznek, és kíváncsian mereszti felénk a hosszú nyakukat. Ugyan ki lehet ez a pesti kislány?

– Papatyi, ki-ki-ki, papatyi, ki-ki-ki?

Panka barátságosan intett nekik a piros napernyőjével:

– Én Panka vagyok, nagyon örülök nektek, meg a szép kék égnek, meg ezeknek a szép fehér házaknak, meg ennek a szép zöld fűnek.

Pedig van ennél a sok szépségnél még szebb is: a mi utcánk. Az a legnagyobb utcája a városnak, azért hívják Nagy utcának. Ott van a városháza is, ott van a nagyapóék háza is.

3.

alvégen-felvégen:
a falu egyik
és másik végén

drótostót:
lyukas edények
javítását végző
ember

ehol ni: itt van

tyúklépést: egy
lábfejnyi távolsá-
got

1. Ki meséli el a történetet? Kiket látogattak meg Pankáék?

2. Mit hiányolt Panka?

3. Miért zöldült ki a kocsiút?

A mi utcánk

(2. rész)

Nagyapó már kint vár bennünket a kapuban. Harmatos rózsabokréta van a kezében, azzal köszönt bennünket.

– Jaj, nagyapó – tapsikolt neki Panka –, tinektek még rózsátok is van!

– Van bizony, még rózsás kertünk is. Nem úgy van ám itt, mint a nagyvárosban. Nem is ház az **itt**, amelyiknek kertje nincsen.

Nagyanyó mindjárt ölebe kapta a kis unokáját, és szaladt be vele a **tisztaszobába**. Ott is a legpuhább párnás székbe ültette, azt is az ablakhoz gurította vele.

– No, gyöngyvirágom, ez lesz a te ablakod.

– Minek nekem az ablak, nagyanyó?

– Innen nézelődsz ki az utcára, mikor unod magadat. Elláttni ám innen messzire.

El bizony, mert itt emeletes házak nemigen előzgetnek az ember szemének. Nagy kőfalak nem vetnek árnyékot, nem fogják el az áldott napocsát a virágos akácok sorától.

– Nagyanyó – fordult vissza Panka az ablakból –, mért nem jár itt annyi sok ember az utcán, mint minálunk?

– Azért, fiam, mert itt nincsen olyan sok ember.

– Gyerünk ebédelni, lelkeim – lépett nagyapó a szobába –, mert húzzák a levesnótát.

Delet harangoztak a toronyban. Bim-bam-bumm, bim-bam-bumm – kongott nagy méltóságosan az öreg harang.

– Ez is a te tiszteletedre szól olyan szépen – simogatta nagyapó a Panka aranyhaját.

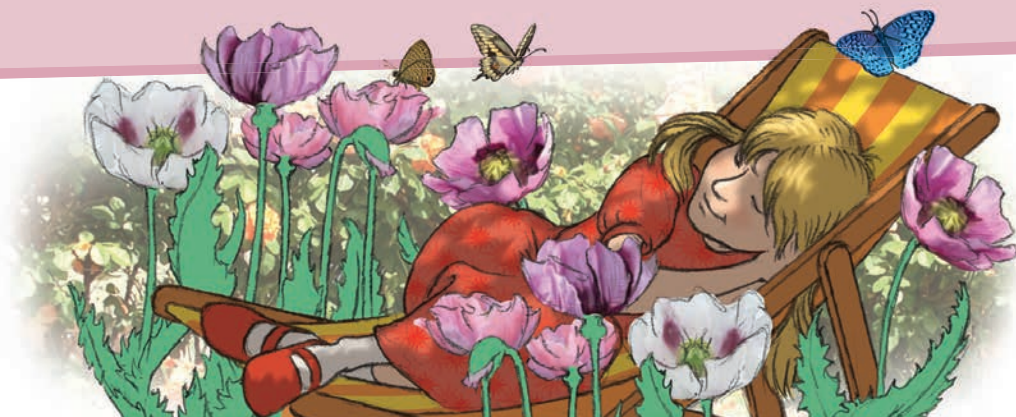

itt: itt

4.

tisztaszobába:
nem lakott, de
szépen bútorozott
és tisztán tartott
szobába

5.

Ebéd után **szunnyajtott** Panka egy kicsit a kertben, a hűvös lugasban. Nagy fejű mákvirágok cirógatták, pillangók legyeztek, méhecskék döngicséltek neki.

Aztán elmentünk nézelődni a városban. Sétálgattunk le és fel a Nagy utcán az aranyos alkonyatban. A házak előtt most már sokkal több embert lehetett látni. Dolgukat végezve kiálltak egy kicsit a kapuba, kiültek a ház elé a padra **terefereálni**, friss levegőt szívni. Innen is, onnan is barátságosan integettek felénk.

6.

– Ismernek ezek minket, apukám? – tudakolta Panka.
– Kisvárosban mindenki ismeri egymást. Majd meglátod, egy-két nap múlva te is ismered még a szomszédék macskáját is.

Mire hazaértünk, besötétedett. Az utcai olajlámpák nagyon gyenge világosságot vetettek. Csak mintha nagy **szentjánosbogarak** volnának.

– Siessünk, apám – noszogatózott Panka. – Nem látni ebben a csúnya sötétben.

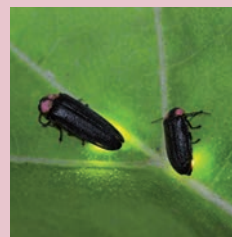
– Dehogynem, gyermekem! Nézz csak föl az égre. Százannyi csillagot látni rajta, mint Budapesten. Ezek az ég ablakocskái. A jó Isten ezeken keresztül vigyáz le a jó emberekre.

7.

Móra Ferenc

szunnyajtott:
szundikált, aludt

terefereálni:
pletykálni,
beszélgetni

szentjánosbogár:
sötétben világító
bogár

4. Minek örült olyan nagyon Panka?

5. Miért lehet messzire ellátni a tisztaszoba ablakából?

6. Mit csináltak a falusi emberek estefelé?

7. Mihez hasonlít a besötétedett utca és a csillagok fénye?

1. Mit látsz a képen? Meséld el!

2. Jártál-e Budapesten? Ha igen, mesélj róla!

3. Figyeld meg a közlekedési eszközöket! Melyiket ismered? Mit tudsz róluk?

4. Mit jelentenek ezek a szólások? Beszéld meg a pároddal!

Fő a feje.

Tátva marad a szája.

Nem győzi szusszal.

5. Alkossatok csoportokat! Találjatok ki egy rövid történetet, párbeszédet a 4. feladat szólásaihoz kapcsolódóan! Adjátok elő! A többiek találják ki, melyik szólásra gondoltatok!

Négyeshatos

(részlet)

Akármilyen bűdös-sáros,
mégiscsak jó hely a
város!

Nem kell ide-oda futni,
bárhová el lehet
jutni:

kész kaland az életed, ha
nálad van a
bérleted!

Akinek bejön a **retró**,
tessék, annak ott a
metró.

Aki inkább tili-toli,
arra vár a teli
troli.

Sőt, aki nem
győzi szusszal,
utazhat felőlem busszal,
ámde aki vakmerő és
vidámságra hajlamos,
annak jobban megfelel a
négyes-hatos
villamos! [...]

Egy baj van csak. Az az **ábra**:
sokkal jobb ülve, mint állva!

Téblábolunk

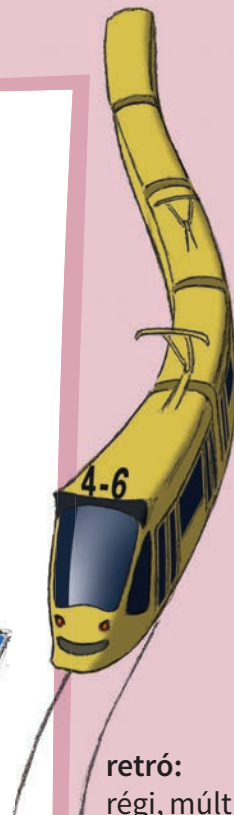
ide-oda,
hú, de leülnék!

De hova?

Folyton ezen fő a fejünk...

Ezt a **mázlit**!

Ott a helyünk!

retró:
rég, múltbeli

troli:
felső áramszedővel
rendelkező, villany
hajtású busz; troli-
busz

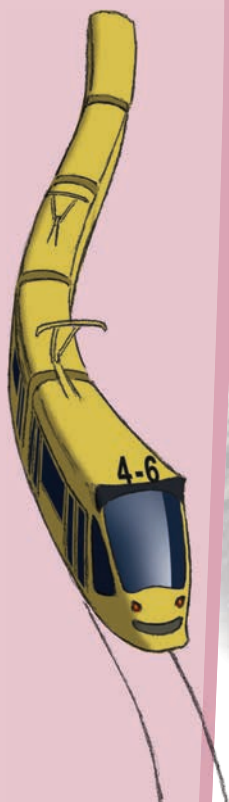
ábra:
helyzet

téblábolunk:
tétován, bizonyta-
lanul járkálunk

mázlit:
szerencsét

sasolok:
nézek, figyelek

ótepét:
bankot

Le is ülünk szépen,
csendbe'
anya háttal...
...én meg szembe'
szaladnak a fasorok
én meg persze sasolok
s ha tudnátok,
miket látok
tátva maradna a szátok!
Látok ezer tarka képet,
ótepét meg prima
péket,

látok bio-
boltot százat,
meg egy nagyon
öreg házat,

mekit is meg bönger-
kinget,
pultost, ahogy kite-
kinget

fenn egy óriás, nagy plakátot,
lenn egy alvó nagykabátot,

STOP-táblához kötött tacsót,
lábra kapott nejlon-zacsót

látok szépet is
meg rondát,
lehagyjuk simán a
hondát...

Hogyha kérdi bárki, nos:
nincs jobb, mint a villamos!

Erdős Virág

Hogyan kérnél útbaigazítást, segítséget? Használd a térképet! Csoportban dolgozzatok! Játsszátok el!

Jó napot kívánok!

Legyen szíves...!

Elnézést kérek...!

Megmondaná, kérem, hogy...

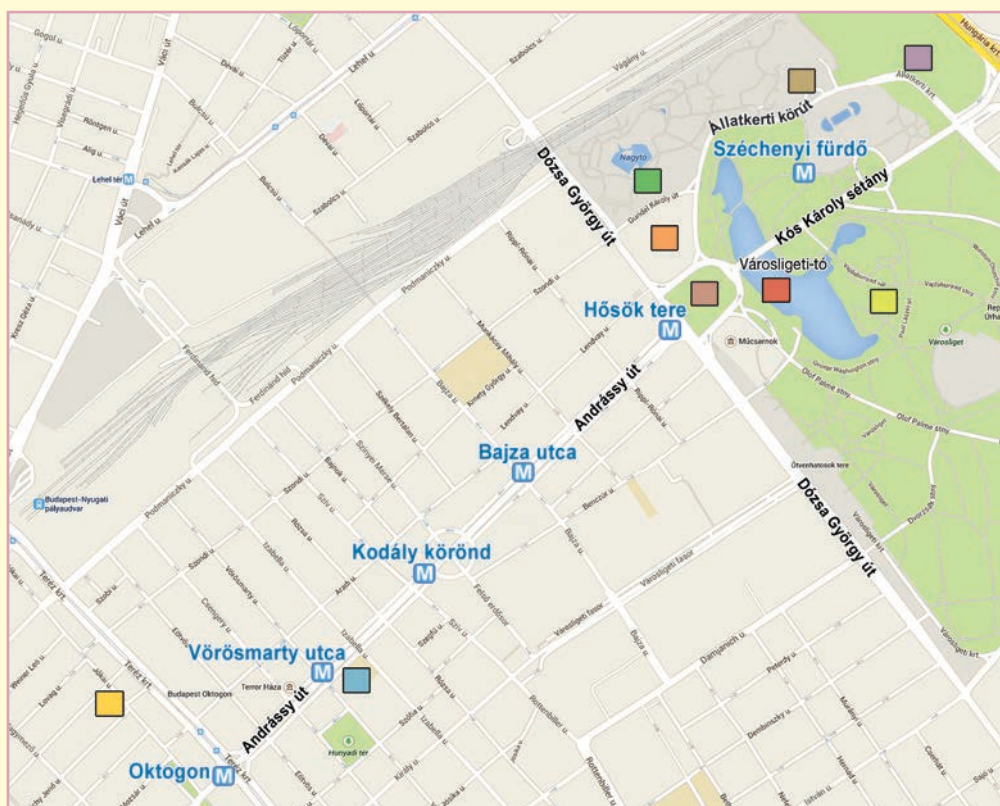
Bábszínház

Kolibri Színház

Hősök tere

Szépművészeti Múzeum

Fővárosi Állat- és Növénykert

Holnemvolt Park

Vajdahunyad vára

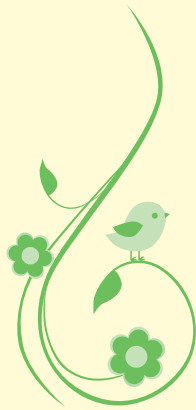
Városligeti-tó

Fővárosi Nagycirkusz

Tavaszi

Alighogy néhány napra
elme gyünk,
valaki mindent
átrendez nekünk.

Fűtől-fától kérjük:

- Ki az, ki az?
 - Ugyan ki lehetne?
- Hát a tavasz!

Markó Béla: Ki járt a fűvel, fával? (részlet)

1. Egészítsd ki szóban a mondatokat! Majd írd le a füzetedbe!

Az első tavaszi hónap a...

A kopasz fákon megjelennek a...

A ... álmot alvó állatok lassan előjönnek rejtekhelyükről.

Kezdődik a ... a mezőkön, gyümölcsösökben.

2. Melyik szó mit jelent?

helyezik

Táviratok továbbítására régebben használt vezeték az út mentén.

sürgönydrót

Pataknál kisebb, keskenyebb folyóvíz.

csermely

Finom pihék kezdenek nőni rajta.

csermely

3. Keresd meg az első szóval teljesen azonos szót! Hányadik a sorban?

helyezik

helyezik, helyezzük, helyezkedik, helyezkedik, helyezkedik

4. Érdekelnek a gólyák? Már az interneten is figyelheted őket! Írd be a keresőbe: gólyakamerák Magyarországon!

Tavaszköszöntő

Fut a felhő fent az égen,
tavaszi szél hajtja.
Kizöldült a domb oldala,
pelyhedzik a **barka**.

Sürgönydróton fecskék ülnek,
hazajött a gólya:
ereszünknek, kéményünknek
újra van lakója.

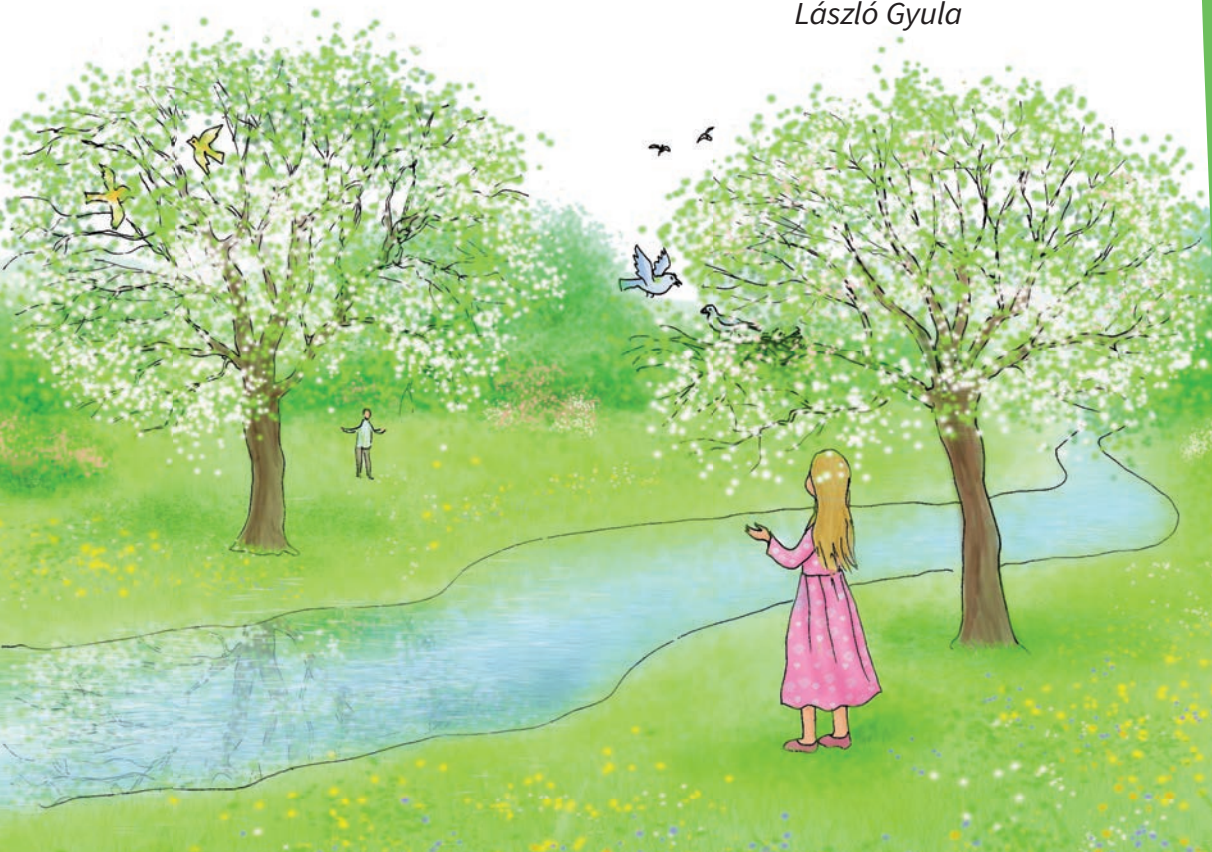
Csiripelnek, kelepelnek,
köszöntik a tájat:
csöppnyi csermelyt, békás tavat,
országúti fákat,

pihenésre nincsen idő,
javítják a fészket.
Szalmaszálat gyűjtögetnek,
s puha tollpihéket.

László Gyula

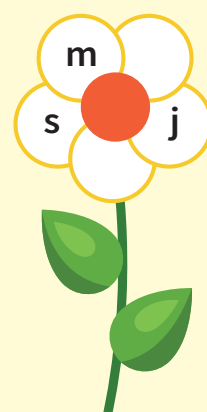
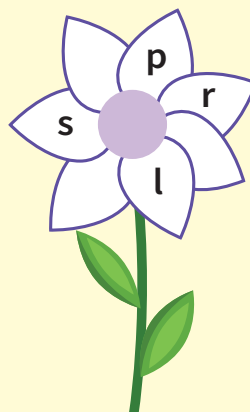
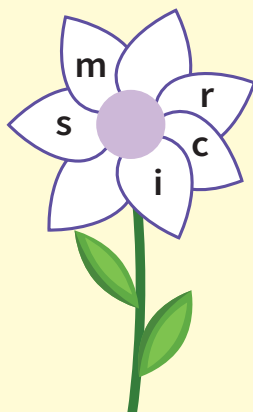

barka

1. Mely hónapok nevére gondoltunk? Találd ki!

2. Rakd helyes sorrendbe az összekeveredett szótagokat! Mi jut eszedbe ezekről a szavakról?

rágvihó

ilyabo

kekilet

gársunap

dülzöl

kefec

3. Olvasd el az alábbi szavakat! Melyik nem illik a sorba?

ibolya hóvirág aranyeső tulipán őszirózsa

húsvét anyák napja Luca-nap nőnap pünkös

4. Olvasd el a szókapcsolatokat! Melyik nem illik a tavaszhoz?

zöldülő fák

nyíló virágok

lágyszellő

szeszélyes időjárás

dermesztő hideg

visszatérő fecskék

5. Olvasd el az alábbi összetett szavakat! Alkoss velük mondatokat!

tavaszcserje

télűző

napsugár

aranyeső

virágillat

6. Olvasd el a mondatokat! Melyik szól a tavaszról?

A fák kizöldülnek, nyílnak
a kertben a virágok.

A fecskék és gólyák melegebb
vidékre költöznek.

7. Olvasd el a találós kérdéseket! Mi lehet a megfejtés?

Havat olvaszt, vizet ont, fényt
áraszt, lombot bont.

Mindent lemos szappan nélkül,
tőle erdő, mező zöldül.

Pettyes hátam, hártyás szárnyam,
levéltetűt eszem bátran.

8. Olvassátok el a verset! Mondjátok el emlékezetből!

Virághívogató

Ibolya, ibolya,
vén erdőnek fiatal
mosolya!

Hóvirág, hóvirág,
tárd ki nekünk a tavasz
kapuját!

Kikerics, kikerics,
kiderül az ég fölöttünk,
ha te nyitsz!

Vidor Miklós

1. Melyik étel melyik állat kedvence?

kacsapecsenye

szúnyogpaprikás

békaleves

egérpörkölt

malacsült

vegyes magtál

2. Értelmezd a következő szavakat! Mutasd meg a képen!

párkány

tornác

eresz

nádtető

A tetőnek a falon túlnyúló pereme.

Nádkévékből készült háztető.

Falusi ház hosszanti oldalának eresz alatti, nyitott része.

Vízszintes rész az épületen, pl. ablakpárkány.

3. Hogyan mondanád másképp? Beszélj meg a pároddal!

A röpülés nem neki való tudomány.

Elég ennyi tudomány egy napra.

Kitanítja velük az iskolát.

4. Olvasd el a mese címét! Szerinted miről szólhat ez a mese?

Madarak iskolája

Egy kisfiú nagyon szeretett volna fecske lenni. Azt hiszitek, talán szúnyogpaprikásra éhezett? Ó, dehogy! Azért, mert azt hitte, hogy akkor nem kell neki tanulni.

Nohát, szerettem volna, ha tegnap látta volna ez a kisfiú, amit én láttam. Azt láttam, hogy hogyan tanítja a nagy fecske a picit röpködni. Fecskeanya kiharcolta a fiókáit a fészekből a tornác párkányára. Úgy gubbaszkodtak ott a buksik, mint az iskolás gyerekek a padban. Fecskeapa pedig kiült az eperfára, és onnan parancsolgatott:

– Gyerekek, csak csicseri! Bátran csak, ficseri!

Hárman szót is fogadtak, és átlibbentek fecskeapához. Hanem a negyedik buksi csak lihegett, pihegett, a szárnyát is megemelte egy kicsit, de aztán csak visszalépett a párkányra. Csicssergett keservesen, hogy a röpködés nem neki való tudomány.

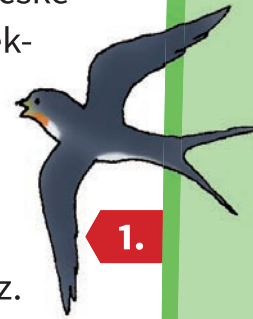
– Nem szégyelled magad? – koppantotta meg fecskeanya a feje búbját. És taszított rajta a szárnyával akkorát, hogy nyaklevesnek is beillett.

Erre aztán mégiscsak szárnyra kapott a buksi.

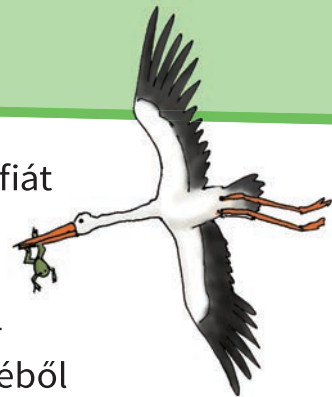
– Messze, messze, messze? – kiabált kétségbeesetten, ahogy a levegőben bukdácsolt.

– Erre, erre, erre! – biztatták az apja meg a testvérekéi az eperfáról.

Tízszor tették meg az utat egy délelőtt a kiefecskék a tornácra az eperfáig meg vissza. Akkor aztán az öregek azt mondták, hogy elég ennyi tudomány egy napra. Másnap azonban már a háztetőre is kihozták a fiatalokat. Harmadnap pedig már a szomszédban kószolgatták a legyet, hogy ott jobb ízű-e, mint nálunk.

2.

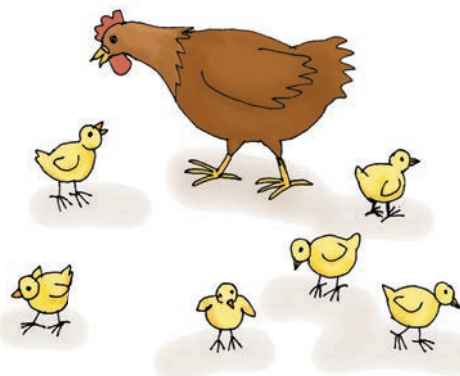

Azt is láttam már, mikor a gólya tanította a fiát békát enni. Az anyagólya röptült előre a békával a csőrében, a fia utána. Kétszer-háromszor megkerülték a kéményt, akkor az anyamadár följebb röppent, és kiejtette csőréből a békát. A gólyafiókának röptében kellett ezt elkapni. Ha nem sikerült neki, akkor az anyja megbúbozta.

Tyúkanyónak is sok baja van a csirkéivel, míg kitanítja velük az iskolát, mert a kiscsirkének is nehéz feje van kezdetben. Bizony, bizony, mindenkinek tanulni kell, ha tudni akar!

Móra Ferenc

3.

1. Szerinted miért nem szeret valaki iskolába járni?
2. Hogyan tanították a fecskeszülők repülni a kicsiket?
3. Hogyan tanította a gólya a fiát békát enni?

A sérült gólya

Fáj a torka a gólyának,
nekiszállt egy csipkeágnak.
A tövise jól megbökte,
így a nyaka be van kötve.
Szól a társa: – Kelep, kelep,
kedves Elek, mi lett veled?
– Ne is kérdezd, drága Réka...
kuncog rajtam minden béka.

Meglátják a tarka sálat,
már messziről hahotáznak.
Ételt kíván éhes begyem.
Sérült gólya ne is egyen?
– Ne szomorkodj, drága Elek!
Hozok néhány békát neked.
Ha lekerül tarka sálad,
visszaadod – majd vasárnap.

Mentovics Éva

Olvasd el az alábbi tanácsokat! Szerinted melyekkel tudsz jobban felkészülni az olvasásra? Melyek azok, amelyek a szöveg megértését, megjegyzését segítik? Vitasd meg a társaddal!

Ha egy új szöveggel találkozol, először furd át a szemeddel! Állapítsd meg, mit fogs olvasni: verset, mesét, plakátot vagy másféle szöveget!

Figyeld meg a címét! Szerinted miről fog szólni ez az olvasmány?

Olvasd el a szerző nevét! Hallottál már róla?

Nézd meg a képeket! A képek alapján mit gondolsz a szöveg tartalmáról?

Becsüld meg, mennyi idő alatt olvasod el ezt a szöveget!

Olvasd bele itt-ott a szövegbe! **Határozd meg** néhány szóval a témáját! Mit tudsz már ezzel kapcsolatban? Mi az, ami **érdekelne** még?

Nyiss egy szókincsgyarapító füzetet, és abba írd azokat az ismeretlen szavakat, kifejezéseket a jelentésükkel együtt, amelyekkel olvasás közben találkozol!

Amikor egy új szöveggel találkozol egy újságban vagy a munkafüzetedben, használhatod ezeket a jeleket:

- ✓ már tudtam,
- + új információ,
- ? többre vagyok kíváncsi,
- * ennél én többet tudok a témáról!

1. Nézd meg a képet! Válassz ki egy virágot! Mutasd be a társaidnak! Találják ki, melyikre gondoltál!

2. Ha te lennél a virágok tündére, hogyan gondoskodnál róluk? Meséld el!

3. Nézd meg a virágokat! Ruházd fel őket emberi tulajdonságokkal! Például szerény, nagyravágyó, haragos.

4. Mi a pitypang másik neve? Találd ki az összekeveredett szóttagokból!

-lánc-

-mek-

-fű

gyer-

5. Gondolatban kapaszkodj a pitypang bóbítájának ernyőjébe! Hová repülnél szívesen?

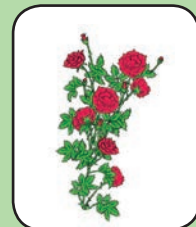
A pitypang meséje

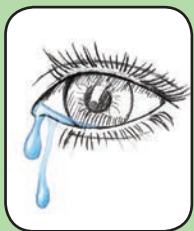
A virágok tündére egy napon sorra meglátogatta az alattvalóit. Megkérdezte tőlük, nincs-e panaszuk, kérésük. Kapnak-e hűvös reggeli harmatot? Kedvesen játszadozik-e velük az esti szél? Fölkeresik-e őket a pillangók?

A kényes kerti virágok sorra elmondták panaszait. A rózsá arra kérte a tündért, intézze úgy, hogy a viola illata ne legyen olyan fűszeres – mert irigy volt ez a kerti rózsza. Irigyelte a viola édes illatát. Azt szerette volna, hogy az emberek csak az ő illatában gyönyörködjenek.

A virágok tündére jószívű volt, amint az egy tündérhez illik. Megszidta hát az irigy rózsát, és megsimogatta a hallgatag, csöndes violát. A százszorszép arra kérte a tündért, növesszen neki töviseket, hogy az emberek nehezebben tudják leszakítani. A liliom élesebb kardokat kért. Az estike meg azt szerette volna, ha ő nem este, hanem reggelként nyílna, illatozna.

A tündér zokon vette a virágokhoz csöppet sem illő sok kérést meg panaszt. Rosszkedvűen ment el a kertből. Elhatározta, hogy egyhamar nem látogatja meg ismét az elkényeztetett virágokat. Lehorgasztott fejjel ballagott hazafelé az erdőben.

Így történt, hogy meglátta az út szélén a porban virító pitypangot.

Megállt előtte:

– Mondd, kedves pitypang! Nincs valami kérésed, panaszod?

A pitypang csak ingatta sárga fejét, hogy nem, nincs sem kérése, sem panasza.

2.

– Nem kívánsz magadnak jó illatot? Esetleg tuskéket, hogy ne tudjanak leszakítani a gyerekek?

Nem, a pitypang nem kívánt semmit. De mikor a tündér továbbment, felsóhajtott. Meghallotta a tündér a pitypang sóhaját, visszafordult:

– Talán mégis szeretnél kérni valamit, pitypang?

– Hiába minden, tündér, az én bánatomon te sem tudsz segíteni – mondta a pitypang. – Messze földről kerültem ide, ebbe az országba. Meggyökereztem itt. Tudom, hogy soha többet nem láthatom a hazámat. De ha eszembe jut a régi táj, mindig nagyon szomorú vagyok. Csak legalább a gyermekeim elmehetnének... De hát azoknak sincs szárnyuk!

Gondolkozott egy kicsit a tündér. Mert csodatevő, nagy hatalma volt, úgy intézte, hogy a pitypang bolyhos fiacskái, leánykái – a termésbóbiták – ezentúl apró szárnyakkal szülessenek. A bóbiták apró szárnyába belekap a szél, repíti őket hegyen-völgyön át. Messzi földre elkerülnek, s ha jó szél fúj, a pitypang egyik-másik fia, lánya visszaröpülhet a régi, elhagyott hazába is.

3.

Tompai Mihály

1. Milyen kívánságaik voltak a virágoknak?

2. Szerinted mit kívánt a pitypang?

3. Hogyan teljesítette a tündér a pitypang kívánságát?

Az alábbi szavak mind ugyanazt a növényt, virágot jelölik. Melyik elnevezés tetszik neked a legjobban? Melyik a legkevésbé? Miért? Indokold meg!

ebtej	láncfű	pimpó
buborékfű	kikirics	tejesfű
kácsavirág	kutyatej	raponc
éjjelilámpa	pampula	pitypang
barátfejűfű	pimpiparé	pipevirág
eszterláncfű	lámpavirág	vadsaláta
disznósaláta	kislibavirág	zsibavirág
bárányfejűfű	papatyi virág	vakulócsirke
gyermekláncfű	oroszlánfogyű	pongyola pitypang

Pitypang

Hajlítom kezem, ujjaim,
gömböt formálok csendesén.
Pitypangra pillantok kedvesen.
Játékát utánzom szelíden:
ujjaim nyitom:
el nem szállnak...
Pitypangra fújok: szél vagyok:
repülnek ernyős csillagok.

...és a pihés ernyők alatt...
rejtőzik az aprócska mag.

Devecseri László

A tulipánná változott királyfi

1. Te milyen jót tettél már másokkal? Beszéljétek meg!

2. Olvasd fel hangosan a szópiramisokat! Takard le! Próbáld meg elmondani emlékezetből!

két
kétség
kétségbe
kétségbeesetten

szabad
szabadul
szabadulhat
szabadulhatott

mer
merít
merítőháló
merítőhálóval

3. Jótett helyébe jót várj! Mit jelent ez a közmondás?

4. Ez egy varázserejű toll. Mit gondolsz, mire használhatnád?

5. Ha pici lennél, hová bújnál az osztályteremben, hogy ne találjanak rád?

6. Ha óriás lennél, hová bújnál a világban?

7. A kártyák alapján meséld el, miről szólhat a következő történet!

A tulipánná változott királyfi

Volt egyszer egy király, annak volt egy fia. Azt mondta egyszer a fiú az apjának:

– Édesapám, én most elmegyek, és addig vissza sem jövök, míg meg nem találom a legszebb lányt a világon.

– Menj, édes fiam – mondta az apja –, és járj szerencsével.

Ment a királyfi, ment, mendegélt, útjában sűrű erdőbe tévedt. Egy túskebokorban varjú károgott két-ségbeesetten, sehogy sem szabadulhatott a sűrű, tüskés ágak közül. Jószívű volt a királyfi, kiszabadította a varjút, s az meg így szólt hozzá:

– Húzz ki egy tollat a szárnyamból, s ha valaha bajba kerülsz, röptesd a levegőbe a tollat, nyomban ott leszek, és segítek rajtad.

A királyfi eltette a varjútollat, s ment tovább.

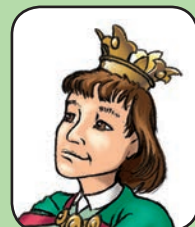
Most országútra ért, s egyszer csak látja ám, hogy halacska vergődik az egyik kiszáradt keréknyomban. A királyfi megszánta a halacskát, elvitte a tóhoz, beledobta. Az meg így szólt hozzá:

– Vegyél le a hátamról egy pikkelyt, s ha valaha bajba kerülsz, dobd vízbe a pikkelyt, nyomban ott leszek, és segítek rajtad.

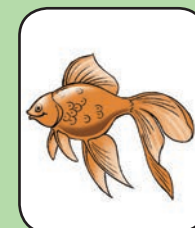
Ezután meg egy öregembert látott meg a királyfi, szomjas volt az öreg, meg éhes is; a királyfi jó szívvel megitta, megette, az pedig így szólt hozzá:

– Tépd ki két hajszálamat, s ha valaha bajba kerülsz, ereszd szélnek, nyomban ott leszek, és segítek rajtad.

Ment tovább a királyfi; harmadnapra egy falu határába ért. A falusiaktól meghallotta, hogy lakik itt egy öreg király, van annak egy világszép lánya, de ha azt valaki feleségül akarja venni, a kérőnek háromszor úgy el kell bújnia, hogy a királylány ne találja meg.

1.

2.

3

3.

– No, ezt én megpróbálom – gondolta a királyfi. El is ment a királykisasszonyhoz, feleségül is kérte, az pedig megmondta neki, hogy bújjon el háromszor; ha egyszer is el tud bújni úgy, hogy ő nem találja meg, hát a felesége lesz.

No, a királyfi levegőbe dobta a varjútollat. Jöttek a varjak seregestül, föl vitték egy magas hegy tetejére. De a kiráylány egyenesen odament, meg is találta, ki is nevette a királyfit.

Másnap tóba dobta a pikkelyt. A partra úszott egy hatalmas hal, annak a hasában bújt el a királyfi. De jött ám a kiráylány, meritőhálójával kifogta a halat meg a királyfit, és még ki is nevette.

Harmadnap szélnek eresztette a két hajszálát. Jött az öregember, megcirógatta a királyfit, az nyomban tulipánná változott, és az öregember a kalapja mellé tűzte.

Kereste a kiráylány a kérőjét, de hiába kereste. Estére ki is hirdette, hogy ő bizony nem találja. Akkor a szépséges lány elé állt az öregember, a kezébe adta a piros tulipánt. A szép lány meg is csókolta a virágot, s nyomban újra királyfi lett.

4.

– Te az enyém, én a tied – mondta a kiráylány, s mindjárt meg is tartották a lakodalmat. A királyfi így hát megtalálta, haza is vitte a falujába a világ legszebb lányát.

Magyar népmese

1. Milyen céllal indult el a királyfi? Miért kapta a varjútól a tollat?
2. Mit tett a királyfi a halacskával? Mit kapott a jótettéért?
3. Mit kellett tennie a királyfinak, hogy elnyerhesse a kiráylány kezét?
4. Hová bújt el háromszor a királyfi? Elnyerte-e a kiráylány kezét?

A forradalom és a márciusi ifjak

Március 15-én az 1848-ban kirobbant forradalmat ünnepeljük. Az események ezen a napon kezdődtek meg Petőfi Sándor és a többi márciusi fiatal, köztük Jókai Mór és Vasvári Pál irányításával Pesten. Petőfiék a hazáért, a magyar szabadságért küzdöttek az idegen elnyomókkal szemben.

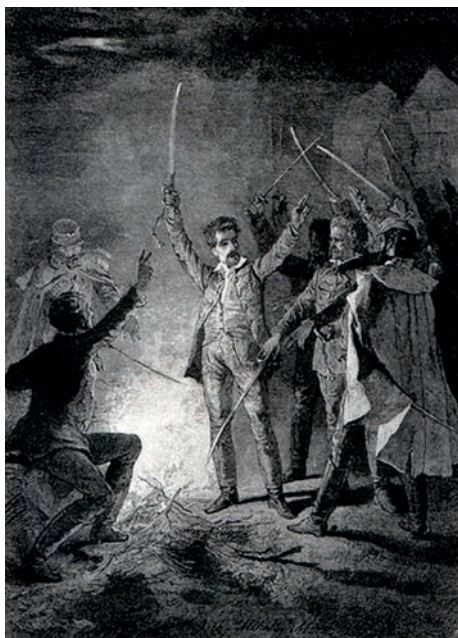

Nemzeti dal

(részlet)

Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk vagy szabadok?
Ez a kérdés, válasszatok!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Petőfi Sándor

Zichy Mihály: Nemzeti dal

Zichy:
ejtsd: zicsi

1. Mit látsz a képen? Melyik évszak jut eszedbe?

2. Akinek kék a szeme, arra azt mondják: kökényszemű. De mi a kökény? Olvasd el a szócikket! Mit tudtál meg belőle?

kökény 1–4 méterre megnövő tövises cserje. A szilvafélék családjába tartozik, apró, kékes bogyótermése van. Szívesen készítenek belőle lekvárt, mártást.

3. Szerinted melyik meseszereplőre mondják, hogy kökényszemű? Miért?

4. Olvassátok el a megkezdett mondatokat! Hogyan folytatnátok? Mondd el a párodnak, utána cseréljétek!

Történt egyszer, hogy...
Búsult a király, ...

Egyszer egy erdőhöz ért, ...
Van egy ládika, abban van...

Cseresznyevirág meséje

(1. rész)

Egyszer volt, hol nem, élt egy király, akinek született egy lánya, aki, mivel a cseresznyefák virágzásakor jött a világra, a Cseresznyevirág nevet kapta. A haja mézszínű, a szeme kék, orcája piros, mint a cseresznye. A király felesége meghalt, így egyedül nevelte lányát. Telt-múlt az idő, Cseresznyevirág egyre szebb lett. Szeretett a kertben anyja virágai közt festegetni, énekelni, furulyázni. Nagyon szép képeket készített, olyan gyönyörűen énekelt, furulyázott, hogy mindenki a csodájára járt.

Nőtt, nődögelt, majd kérők is megjelentek az udvarban, de a király mindegyikben talált valami kivetnivalót. Lánya orcája egyre sápadtabb, szomorúbb lett, mert már szeretett volna férjhez menni. Dalai is egyre szomorúbbak lettek, aki hallotta, szinte sírva fakadt tőle. A király el is határozta, nem lesz ilyen önző, mégiscsak elengedi a lányát, ha megfelelő kérő jelentkezik. Az udvarmester jelentette is, hogy megérkezett a Bodzavári királyfi. Hívatta is a lányát a király, aki a kertben festegetett. Cseresznyevirág épp indult be a palotába, egyszerre csak elsötétedett az ég, nagy zengés támadt, s ott termett a hétfejű sárkány. Megragadta Cseresznyevirágot és huss! elrepült vele.

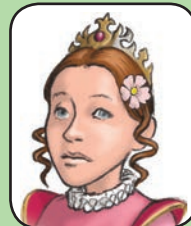
Hej, búsult a király, sírt, hogy most mitévő legyen. Így szólt a Bodzavári királyfi:

– Felsőges királyom, én megkeresem a lányát, kiszabadítom, mert amint megláttam a festményt róla, egyből beleszerettem.

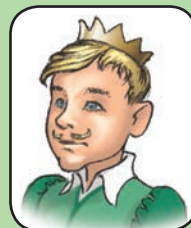
A király nagyon megörült, s odaadta a királyfinak Cseresznyevirág furulyáját, hogy azt vigye magával. Ezt a lánya, ha meglátja, tudja majd, hogy segíteni akar neki. Ment a királyfi, hosszú utat megtett már, de hiába kérdezősködött, senki nem tudta, hol lakik a sárkány.

1.

2.

3.

1. Miért nevezték Cseresznyevirágnak a király leányát?

2. Miért lettek szomorúbbak Cseresznyevirág dalai?

3. Szerinted hogyan folytatódik a mese?

Cseresznyevirág meséje

(2. rész)

Egyszer egy erdőhöz ért, ahol a favágók szorgalmasan dolgoztak, és már sok fát kivágtak. Kérdezi a királyfi, miért vágják ki ezt a rengeteg fát?

– Az erdőben áll egy vár, annak a gazdája a hétfejű sárkány, s ő kérte, hogy vigyünk annyi fát, amennyiből egy csodaszép vár felépülhet majd, ahova szép feleségét viszi majd.

A királyfi megörült, mert tudta, jó helyen jár. Ment az erdőbe, megkeresni a várat. Ahogy odaért, bezörgetett. Az ablakon Cseresznyevirág kukkantott ki.

– Jaj, menj innen, mert a sárkány, ha megjön, felfal téged!

A királyfi elővette a furulyát, megmutatta, hogy őt az apja küldte, s addig el nem megy, amíg ki nem szabadítja. Cseresznyevirág beengedte a várba, beszélgettek. Aztán az erdőbe visszaküldte a királyfit, nehogy a sárkány észrevegye. Megjött este a sárkány, s azt mondta:

– Phi, de emberszagot érzek!

– Á, csak még mindig az én illatomat érzed – mondta Cseresznyevirág.

A sárkány azt is észrevette, hogy a lány egy napocskát festett a képre, holott addig csak sötét, szomorú képeket készített, de nem szólt.

4.

Másnap újra jött a Bodzavári királyfi, és azt mondta:

– Próbáld megtudni, miben tartja az erejét. Hátha így könnyebben legyőzhetem.

Újra visszament az erdőbe. A sárkány este megint csak azt mondta:

– Phi, de emberszagot érzek!

Cseresznyevirág megnyugtatta, hogy csak ő van itt, nincs más. A sárkány átkutatta a palotát, de senkit sem talált. Láta, hogy aznap még vidámabb, még szebb kép készült, mint előtte.

Cseresznyevirág azt mondta, hogy azért vidámabbak a képei, mert egyre jobban érzi itt magát. S ha feleségül szeretné venni, akkor minden titkát el kell mesélnie, mert egy férjnek és

feleségnek mindent kell egymásról tudnia. A sárkánynak jóles-
tek ezek a szavak, s elmesélte, mit szeret enni, inni...

– Kedves sárkányuram, és az erődet miben tartod?

– Van egy ládika, abban van egy gyémántos gyűrű, aki azt az
ujjára húzza, abba száll át az én erőm – válaszolta a sárkány.

5.

Másnap jött a királyfi és együtt kezdték keresni a ládikót, de
nem lelték. Már esteledett, de hiába keresték, nem találták.
Már majdnem feladták, amikor Cseresznyevirágnak eszébe ju-
tott, hogy lehet, hogy a sárkány ágyában van, a matrac alatt.
Hát, tényleg ott volt! A királyfi az ujjára húzta a gyűrűt, s érezte,
hogy egyre erősebb lesz. Jött a sárkány, de **bíz** alig vonszolta
magát, egyre fogyott az ereje.

– No, sárkány – állt elé a királyfi –, az életedet meghagyom,
de Cseresznyevirágot magammal viszem.

Azzal a sárkány egyik táltos lovára pattantak, s huss! elre-
pültek vele vissza Cseresznyevirág palotájába. Az öreg király
sírt örömében, mikor meglátta a lányát. A királyfinak adta a
fele királyságát is. Nagy lakodalmat csaptak. Cseresznyevirág
pedig olyan szép képeket festett, hogy a csodájára jártak más
országokból is, és csak vidám dalokat énekelt, furulyázott.

Tán most is élnek, ha meg nem haltak. Ha látsz egy virágzó
cseresznyefát, jusson eszedbe Cseresznyevirág meséje!

6.

G. Joó Katalin

3

bíz:
bizony

4. Miért festett Cseresznyevirág napot a képre?

5. Szerinted miért árulta el a titkát a sárkány?

6. Milyennek ismerted meg Cseresznyevirágot a mese
alapján?

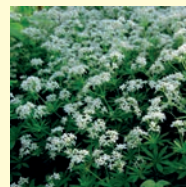

1. Találj ki egy történetet a képről!

2. A fenti kép alapján mondd el sorban a virágok nevét!

3. Tudod, miért van a virágoknak illatuk?

A virágok azért illatoznak, hogy a rovarok megtalálják őket. Ezért pompáznak különböző színekben is. A rovarok így könnyebben észreveszik őket, és táplálékhoz jutnak. Ez a táplálék a virág édes nedve, a nektár. Ebből a nektárból készítik a mézet a méhek. Miközben a rovarok virágról virágra szállnak, a rájuk ragadt virággal megporozzák és megtermékenyítik őket.

4. A mese feldolgozása előtt gyakoroljátok a **zölddel** kiemelt szavak olvasását! Értelmezzétek közösen a **kékkel** kiemelt szavak szómagyarázatát!

Néma tulipán

Mondanom se kell, mert mindenki tudja, hogy a virágok az illatukkal beszélgetnek. Amelyik virágnak nincs illata, az néma.

Ilyen a tulipán is. Néma. Még **suttogásnyi** illata is alig van egyik-másiknak.

De nem volt ez mindig így, nem bizony. Valamikor, a kezdet kezdetén, úgy illatozott minden virág, hogy a méhek már jó **hajításnyiról** megérezhették, „meghallhatták”, merre van a rezed, a jácint vagy éppen a tulipán.

De volt egy kertész, egy nagyon sürgő-forgó emberke. Szakállá térdét verte a fejében fészkelő nagy **bölcsességétől**. Volt ennek a fura kertésznek egy csodálatosan szép virágoskertje, telides-teli mindenféle-fajta, szebbnél szebb, illatosabbnál illatosabb virággal. Örült a kertész a kertjének, művelte is tőle telhetően. Öntözte, kapálta, **karózta**, **nyeste**.

1.

karózta:
karóval megtá-
masztotta

nyeste:
metszette, vágta

szenvedhette:
szívelte, kedvelte,
szerette

megszeppentek:
megijedtek,
megrémültek

álmélkodástól:
csodálkozástól

tikogni:
levegő után
kapkodni,
levegőt venni

2.

Csak azzal nem volt kibékülve, hogy ahány virág, annyi illat. Bántotta az orrát az illatok sokasága. Egyedül a bazsalikom illatát **szenvedhette**. S elhatározta, hogy **bazsalikomillatúvá** varázsolja az egész kertet. Bazsalikomillatúvá minden virágot.

Megszeppentek a virágok, amikor kertészük szándékát megneszelték. Tudták, hogy amit a fejébe vesz, abból nem enged. Tűzön-vízen keresztülviszi.

De maguk a **bazsalikomvirágok** sem örültek.

Hogy jöhet ahhoz például holmi kis, kavicsok közt kapaszkodó **puskaporvirág** vagy – rágondolni is rossz – a szagos müge, hogy egyszerre csak bazsalikomillatú legyen?

3.

Féltékenyek lettek az illatukra.

Szomorúság szállott a kertre, amikor megjelent a kertész egy hatalmas szívókával meg egy ennél is hatalmasabb illatpumpával.

Legelőször a tulipán illatát szívta ki. Majd vette a pumpát. De a tulipán ökölbe zárta a szirmait, s megrázta magát. Hiába mesterkedett a kertész, a **bazsalikomillat** nem fogott a tulipánon.

Dühbe jött, toporzékolt a kertész. Ollóval, késsel, sarlóval, kaszával fenyegetőzött. De hiába. A tulipán inkább néma maradt. De nem vette föl a bazsalikom illatát.

4.

Hanem elkezdett csodálatosabbnál csodálatosabb színekben pompázni. Illat helyett most gyönyörű színekkel mutatta az utat az **elbizonytalanodó** méheknek, pillangóknak és más röpdöső szorgoskodóknak.

Meghökkent a kertész. Elámult, még a száját is tátva felejtette a nagy **álmélkodástól**. A megmaradt illatú virágok pedig valóságos illatzivatart zúdítottak rá. **Tikogni** sem volt ideje a kertésznek. Úgy maradt, ahogy volt, ámultában. Most is ott áll, kerti törpévé zsugorodva. A tulipánok gyönyörűbbnél gyönyörűbb színekben pompázva némán mosolyognak össze a feje fölött.

5.

Kányádi Sándor

1. Mi történhetett a tulipán illatával? Te hogyan folytatnád a mesét?
2. Mi zavarta a kertészt? Mit határozott?
3. A bazsalikomok örültek a kertész döntésének? Beszéljétek meg!
4. Hogyan védekezett az idegen illat ellen a tulipán? Szerinted hogyan csalogatta magához a méheket, rovarokat?
5. Mi történt a tulipánnal és a kertésszel?

Neked melyik kert tetszik a legjobban? Miért?

Melyik szerszám mire való? Melyekkel gondozzuk a kerti növényeket? Mondd el!

1. Nézd meg a szórólapot, és válaszolj az alábbi kérdésekre!

Hol található a Kalandvárkastély?

Milyen rendezvény kezdődik 3 órakor?

Hány helyszínen zajlanak az események?

Ha beneveztél az építőkocka-versenyre, indulhatsz-e a főzőversenyen is?

Szombaton délelőtt van-e rendezvény?

Miért Tücsökzeneszó a zenekar neve?

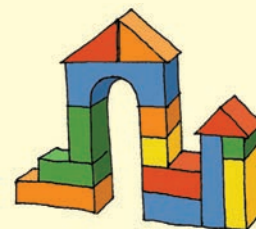
A kézműves-foglalkozáson nagyobbak is részt vehetnek-e?

2. Melyik foglalkozást nem hirdeti a plakát az alábbiak közül?

3. Mi helyett javasolják ezt a programot?

4. Igaz vagy hamis?

A várépítési verseny a Kalandos teremben lesz. Pónilovon lovagolhatunk.

A koncert után ki lehet próbálni a hangszereket.

A dzsesszbalett-bemutatót felnőtt versenytáncosok adják elő.

KALANDVÁRKASTÉLY

AHOL SOK KALAND VÁR!

Beleuntál a számítógép monitorának bámulásába?

A videojáték sem érdekelt egy ideje?

A gyerektelevízió-csatornák meg már rég nem kötnek le?

Akkor gyere el hozzánk!

A szabadidő-eltöltés számtalan érdekes lehetőségét

kínálja NEKED is a KALANDVÁRKASTÉLY!

Kopogtass be TE is a KALANDVÁR kapuján!

Rengeteg kaland vár minden vasárnap délután!

Gyerekhobbi-ajánlások és szabadidőprogramok!

2 óra: Mozogj a dallamra és a ritmusra!

Nagycsoportosok dzsesszbalett-bemutatója,

utána moderntánc-verseny mindenkinek;

helyszín: nagyterem

3 óra: Próbáld ki a hangszereket!

A Tücsökzenészó fúvós- és vonósszenekar

koncertje, utána ismerkedés a hangszerekkel;

helyszín: nagyterem

3 óra: Készítsd el magad!

Kézműves-foglalkozás kicsiknek és nagyobbaknak;

helyszín: KALANDVÁR-terem

4 óra: Ki a legjobb?

Kalandvárkastély-építési verseny építőkocka-játékból;

helyszín: KALANDVÁR-terem

4 óra: Tényleg az éhség a legjobb szakács?

Babfőzőverseny családok között.

Nevezni a következő ételekkel lehet: szárazbableves

és zöldbableves. Alapanyagot biztosítunk!

Helyszín: nagyterem

4 óra: Ki a szabadba! Lovaglókaland pónilóháton;

helyszín: a KALANDVÁRKASTÉLY kertje

Cím: KALANDVÁRKASTÉLY Községi Ház, 3112 Kisújháza, Nagydiófa u. 2.

Mobiltelefonszám: 0690-333-0000

böjt: étkezésekről, illetve bizonyos ételek, italok fogyasztásáról való lemondás rövidebb-hosszabb ideig

Mit ünneplünk húsvétkor?

Amíg karácsonykor a kis Jézus születését ünnepli a keresztény világ, addig húsvétkor Jézus Krisztusnak a kereszthalála utáni feltámadását. Jézus ezzel megváltotta a világot és az embereket a bűntől és a haláltól a keresztények hite szerint. A keresztények **böjtöt** tartanak a legnagyobb egyházi ünnep előtt.

A húsvét egybeesik az ősi termékenységi ünnepekkel. Ezen a jeles napokon a tavasz beköszöntét, a természet újjászületését és a megtisztulást ünnepelték a kereszténység elterjedése előtt. A húsvéti tojás és a locsolkodás szokása is ezekre az időkre nyúlik vissza. A tojás a termékenységre és a születésre, a locsolkodás pedig a megtisztulásra utal a hagyomány szerint.

Miért ünnepeljük más-más naptári napon a húsvétot?

A húsvét időpontja évről évre változik: március 22-től április 25-ig tartó időszakon belül minden évben más napra esik, a holdtöltétől függően. A magyar elnevezés a húsnak nagyböjt utáni első fogyasztására, azaz magunkhoz „vételésre”, elfogyasztására utal. Ebből lett a hús vétele, és innen rövidült hús + vét-ra a húsvét magyar elnevezése.

Mi kerül az asztalra húsvét idején?

Húsvétkor általában jellegzetes ételeket fogyasztunk. Ilyen például a bárány, amely az ártatlanság és a tisztaság, illetve a tojás, amely a születés, az élet, a tavasszal újjászülető természet ősi jelképe. A füstölt sonka ugyan később került a húsvéti ételek sorába, mint a bárány, de szent és ünnepi ételnek számít. Sokan ezt a húst eszik először a böjtölés után.

Locsolóversek

Korán reggel útra keltem,
Se nem ittam, se nem ettem.
Tarisznya húzza a vállam,
Térdig kopott már a lábam.
Bejártam a fél világot,
Láttam sok-sok szép virágot.
A legszebbre most találtam,
Hogy öntözzem, alig vártam.
Piros tojás, fehér nyuszi,
Locsolásért jár egy puszi.

Jó reggelt, jó reggelt,
Kedves liliomszál,
Megöntözlek rózsavízzel,
Hogy ne hervadozzál.
Kerek erdőn jártam,
Piros tojást láttam,
Bárány húzta rengő kocsin,
Mindjárt ideszálltam.
Tessék hát rózsavíz,
Gyöngyöm, gyöngyvirágom.
Hol a tojás, piros tojás?
Tarisznyámba várom!

Rózsa, rózsza, szép virágszál
Szálló szélben hajladozzál
Napsütésben nyiladozzál
Meglocsollak: illatozzál.

Népköltés

Mesés természet

„Játékaidat elvehetik, ruháidat, pénzedet is elvehetik mások. De nincsen olyan hatalma a földnek, amelyik elvehetné tőled azt, hogy a pillangónak tarka szárnya van, s hogy a rigófütty olyan az erdőn, mintha egy nagy kék virág nyílna ki benned. Nem veheti el senki tőled azt, hogy a tavaszi szellőnek édes nyírfailata van, és selymes puha keze, mint a jó tündéreknek.”

Wass Albert: Erdők könyve (részlet)

1. Nézd meg a képet! Voltál már erdei kiránduláson? Miért jó az erdőt járni? Beszélgessetek róla!

- a) Hogyan kell viselkedni az erdőben?
- b) Tudod-e, miért kell az embernek óvnia, vigyáznia az erdőt?
- c) Te mit tudsz tenni az erdőkért? Hogy tudsz vigyázni rájuk?

2. Mit vinnél magaddal a képen látható tárgyak közül a hátizsákodban egy kirándulásra?

- a) Mi az, amit biztosan otthon hagynál? Miért?

- b) Készíts listát egy háromnapos kiránduláshoz szükséges dolgokról!

3. Találd ki, melyik hazánk erdeiben lakó állat mutatkozik be!

Vörös bundám, lompos farkam az erdő fái között csak ritkán pillanthatsz meg. Ravaszul rejtőzködöm.

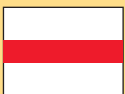
Csörtetek az erdőn át, akár veszélyes is lehetek. Kicsinyeim csíkosak. Szeretek dagonyázni.

Kipp-kopp-kopp! A fák törzsén kopogok. Ha valamit találok, mindig megállok. Aztán megint tovább kopogok.

Turistajelzések

Biztosan te is láttál már különböző érdekes, színes jeleket a fák törzsére felfestve. Ezek a turistajelzések. Segítenek az erdőben való tájékozódásban, és hogy ne téj le a választott ösvényről. A különböző jeleknek más és más a jelentése. Itt van közülük néhány. Nézd csak!

	Az Országos Kéktúra jelölése. Magyarország északi tájain, az Írott-kőtől Hollóházáig tartó turistaútvonal.
	A piros, sárga, zöld sávjelzések olyan túraútvonalak, melyek fontosabb kiindulási pontoktól (pl. vasútállomás) egy másik célállomáshoz vezetnek.
	Általában összekötő utakat jelöl fontosabb pontok között.
	Forrásokhoz vagy ivóvízvételi lehetőséghez vezet.
	A hegytetőkre (csúcsokra), kilátókhoz vezető leágazásokat, kitérőket jelöli.
	Olyan rövidebb kirándulásokat jelöl, amelyek visszatérnek a kiindulóponthoz, tehát oda, ahonnan elindultatok.

Hogy nevezik a fák törzsére felfestett jeleket?

Hogyan segítik a kirándulókat a jelölések? A tájékozódáshoz elég kizárólag a jelzésekre hagyatkozni? Mit vinnél még magaddal az útra?

Milyen színű sávjelzések vannak?

Mit jelöl a kék kör turistajelzés?

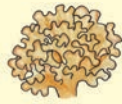
Melyik jelzés vezet hegytetőkre, kilátópontokhoz?

A gombakirály

1. Nézd meg alaposan a gombákat! Olvasd el a nevüket! Jegyezd is meg! Csukd be a könyvet! Mondj el minél több fajtát emlékezetből!

káposztagomba

őzlábgomba

galambgomba

szegfűgomba

vargánya

pöfeteg

tölcsérgomba

kucsmagomba

róka gomba

2. Olvasd össze az azonos színű gombákon található betűket! A kapott szavakat foglald mondatba!

3. Szerinted ki lehetne a király a gombák között? Miért?

4. Mikor mondjuk?

Megemelem a kalapom előtte.

5. Milyen a kedve annak, aki a kalapját a földhöz vágja? Játsszátok el!

A gombakirály

Volt egyszer egy sűrű, sötét, öreg erdő. Ebben az erdőben temérdek mindenféle gomba nőtt. Egyszer elhatározták: királyt választanak maguknak. Igen ám, de kit? Tanakodtak, tanakodtak, ki lenne a legalkalmasabb, végül kisütötték, hogy maga az erdész. El is mentek hozzá követségbe, és szépen megkérték, hogy legyen a királyuk.

Hanem az erdész csak a fejét csóválta.

– Köszönöm a tisztességet, de hát nekem egyéb dolgom van az erdőben. Meg aztán túl nagy is vagyok hozzátok.

Újra összeültek a gombák tanakodni, végül abban állapodtak meg, hogy közülük való legyen a király. No, de melyik a sok közül? A barna tinóru? Vagy a rizike? A róka-gomba? Vagy a kucsmagomba? A csiperke? Vagy a pófeteg? ... Abban megegyeztek, hogy az lesz a király, aki a legméltóbb az uralkodásra. De ki a legméltóbb?

– Én! – kiáltotta a légyölő galóca. – Senkinek sincs ilyen gyönyörű, gyöngyös skarlátkalpagja! És nekem mindenki engedelmeskedni fog, mindenki tudja, hogy a mérges gomba – veszedelmes!

– Épp ezért nem lehetsz király! – intették le a többiek a hengegő galócát.

S ekkor a fák árnyas rejtekében hirtelen megpillantották a barna sapkás, egyszerű, sose hivalkodó, halk szavú vargányát, aki mindig csak mindenkinek örömet szerzett.

– Ő a legméltóbb! – kiáltozták a gombák, és szégyellték, hogy szerény külseje miatt már előbb nem gondoltak rá.

Így lett a vargánya a gombák királya.

Mindenki örült – az erdész, a nyuszi, a mókusok meg a békák –, minden teremtet lélek a sűrű, sötét, öreg erdőben. Csak a galóca mérgeledött. Még gyönyörű gyöngyös kalpagját is a földhöz vágta volna – ha tehette volna.

Lengyel népmese

1. Milyen háziállatokat ismersz? Milyen házi kedvenceket ismersz? Hallottál már arról, hogy valaki háziállatot házi kedvencként tartott volna?
2. Petőfi Sándor **Anyám tyúkja** című versében a tyúk háziállat vagy házi kedvenc? Olvasd el a kiemelt részeket! Válaszolj a kérdésre!

a szobában lakik

fölvitte az isten a dolgát

a kiskirály sem él jobban

a ládára is fölszáll

úgy etetik, mint a galambot

3. Mit gondolsz, miről árulkodik a vers befejező mondata?

Anyám egyetlen jószágga.

Sok állata van, de ezt az egyet szereti legjobban.

Csak ez az egy állata van. Nagyon szegények.

A tyúk a kedvenc állata.

A többi állata rosszul viselkedik.

4. Annyit ért, mint tyúk az ábécéhez, így szól a közmondás. Mit jelent ez? Mihez ért akkor a tyúk? Miért tartják?
5. Figyeld meg a mondatokban a kiemelt szavakat! Mi a jelentésük? Mondd el!

Merre járt **kend**?

A zsemlét is **kend** meg!

A vaját ne nagyon vastagon **kend**!

Édesapám! **Kend** nem éhes?

Anyám tyúkjá

Ej mi a kő! tyúkanyó, kend
A szobában lakik itt bent?
Lám, csak jó az isten, jót ad,
Hogy fölvitte a kend dolgát!

Itt szaladgál föl és alá,
Még a ládára is fölszáll,
Eszébe jut, **kotkodákol**,
S nem verik ki a **szobából**.

kotkodákol:
kotkodácsol

szobából:
szobából

Dehogy verik, dehogy verik!
Mint a galambot etetik,
Válogat a kendermagban,
A kiskirály sem él jobban.

Ezért aztán, tyúkanyó, hát
Jól **megbecsülje** kend magát,
Iparkodjék, ne legyen ám
Tojás szűkében az anyám.

megbecsülje:
megbecsülje

Morzsa kutyánk, hegyezd füled,
Hadd beszéljek mostan veled,
Régi cseléd vagy a háznál,
Mindig **emberül** szolgáltál.

emberül:
emberül, dereka-
san, jól

Ezután is jó légy, Morzsa,
Kedvet ne kapj a **tyúkhusra**,
Élj a tyúkkal barátságba'...
Anyám egyetlen jószága.

tyúkhusra:
tyúkhúsra

Petőfi Sándor

Kihez intézi szavait a költő? Milyen a tyúk sorsa? Mire kéri a költő a tyúkot és mire a kutyát? A vers elolvasása után értelmezzétek újra a befejező mondatot!

Anyámnak

Hogyha virág lennék,
ölelnék jó illattal;
Hogyha madár lennék,
dicsérnék zengő dallal;
hogyha mennybolt lennék,
aranyappal, ezüsthoddal,
beragyognám életedet csillagokkal.
Virág vagyok: ékes
piros szirmú, gyöngé rózsáig;
madár vagyok: fényes
dalt fütyülő csöpp rigócskád;
eged is: szépséges
aranyappal, ezüsthoddal,
beragyogom életedet csillagokkal.

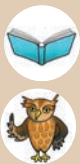
Pákolitz István

Édesanyámnak

Ha csak egy virág volna,
én azt is megkeresném.
Ha csak egy csillag gyúlna,
fényét idevezetném.
Ha csak egy madár szólna,
megtanulnék hangján.
Ami csak szép s jó volna,
édesanyámnak adnám.

Létay Lajos

Virágosat álmodtam

Édesanyám,
virágosat álmodtam,
napraforgó
virág voltam álmomban,
édesanyám,
te meg fényes nap voltál,
napkeltétől
napnyugtáig ragyogtál.

Ágh István

Május első vasárnapja:

Annyók napja

Meddig ér a rigófütty?

1. Olvasd fel! Jegyezd meg! Mondd egyre gyorsabban!

Répa, retek, mogoró, korán reggel ritkán rikkant a rigó.

2. Melyik kártyának melyik a párja?

legyeskedik

keveset beszél

illan

megméri a hosszát

szűkszavú

eltűnik

mértéket vesz

ott van körülötte

3. Melyik mi lehet?

gyülekezet

kopár

berek

lankás

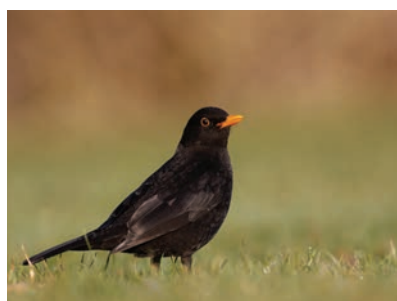
Vizek partján sűrű erdő.

Dombos, lejtős.

Nincs rajta falevél.

Sokan összegyűlve.

4. Olvasd el a szöveget! Mit tudtál meg a rigókról?

Hol láthatunk rigókat? Mindenütt, ahol bogyós termésű bokrok, fák találhatóak. Az erdőkben és a városokban egyaránt. Hazánkban ötféle rigó él.

A legismertebb a fekete rigó. Ez a rigófajta a városokban is elszaporodott. Mivel a város zajában igyekszik felhívni magára a figyelmet, sokkal hangosabban énekel, mint erdei társai. Már februárban próbálgatja a hangját. Az igazi rigókoncert azonban márciustól kezdődik. Ettől fogva megélnéülnek a madarak. A területért folyó harc során pedig nemcsak az énektudásukat mérik össze, de igazi földharcban is megküzdének egymással.

Meddig ér a rigófütyty?

Megjött a tavasz, leterítette köpenyét, s leült a dombra. Végignézett a berkeken, a kerteken, a lankákon s a réteken, a csupasz-kopasz fák és bokrok kopárló gyülekezetén.

– No, amíg ezeket felöltöztetem... – szaladt ki a száján, de már mosolyogva szólt oda a körülötte legyeskedő szellőnek:

– Eredj, szolgálám, suttogd közhírré a fák és a bokrok között, hogy aki megmondja, meddig ér el a rigófütyty, azt elsőként tetőtől talpig aranyvirágba öltöztetem.

1.

Illant is már a szellő, térült-fordult, s egy pillantás alatt szét-suttogta a suttognivalóját.

Nagy mozgás támadt a szellő nyomában. Minden fa és bokor azt hitte, hogy ő aztán meg tud felelni a tavasz kérdésére.

A parti fűzek kihúzták öreg derekukat, és legényesen kezdtek pödörgetni pelyhedző barkáikat. A **rekettyebokrok** sem akartak lemaradni. Nem is beszélve a gyümölcsfákról. A meggy, a cseresznye, a szilva, az alma, a körte, de kiváltképpen a dió, akin egész nap fütytyögni szokott a rigó, ő ne tudná, hogy meddig ér el a rigófütyty?

2.

De bizony nem tudták. El is csendesedtek valamennyien.

– Hát ennek fele sem tréfa – gondolta az alma s a körte.

– Kemény dió! – sóhajtotta el magát a vén diófa.

A szilva meg se mukkant.

– Ha legalább egy rigónk volna – savanyodott el a meggy –, akinek a hangjáról mértéket vehetnénk.

rekettye-
bokor

sombokor

– Egy rigó, egy rigó.

– Bár egy rigófiú.

De nem volt.

S mert tudták, hogy a rigó a lombos fákat kedveli, elkezdtek csöndben rügyezni, levelezni.

– Mi az a nagy csönd odalent? – kapaszkodott a fölfelé igyekvő szellőbe a **sombokor** a domboldalon.

– A töprengés csöndje.

– Miféle töprengésé?

– Azt kell kitalálni, hogy meddig ér el a rigófütty.

– S aki kitalálja?

– Aranyvirág lesz a jutalma – mondta a szellő szűkszavúan, s azzal már föl is szusszant a dombra a tavasz mellé.

4. Ültek és várták az eredményt.

Napok vagy talán hetek múltán, amikor már szépen zöldellt a környék, megjelent az első rigó is. És hova szállt volna másra, mint a diófára. El is füttyentette magát. Hegyezték a fülüket a fák, de mind hegyezhették, mert abban a pillanatban innen is, onnan is felharsant a rigófütty.

Zavartan álltak a fák a nagy rigófüttyögésben. A tavasz kacagott, kacagott a tréfán, a szellő meg táncot járt örömeiben.

Ekkor megszólalt a sombokor a domb oldalában:

– Én megmondom, meddig ér a rigófütty.

– Kicsoda mondja meg? – néztek föl a kicsi sombokorra.

– Én mondom meg – húzta ki magát a sombokor. – Rigótól

5. rigóig ér. És ilyenkor körbeéri a földet.

Nagyot néztek a bölcs fák, hümmögtek, de aztán belátták, hogy a bokornak igaza van. Annál is inkább, mert látták, hogy maga a tavasz is helyeslően bólogat a sombokor válaszára. S láthatták azt is, amint elnyeri méltó jutalmát, mert abban a

6. minutumban tetőtől talpig aranyvirágba borult.

Kányádi Sándor

1. Milyen jutalmat ígért a tavasz annak, aki a kérdésre tudja a választ?
2. Milyen növények hitték azt, hogy tudnak válaszolni a kérdésre?
3. Hogyan tanakodtak a fák? Mire jöttek rá?
4. Ki érdeklődött a szellőnél? Mire vártak a fák?
5. Ki válaszolta meg a kérdést a nagy hangzavarban?
6. Hogyan nyerte el jutalmát a sombokor?

Rigóünnep

Tegnap óta
szól a nóta,
rigóéknál
nagy a móka.

Rigó papa
rigó mama
csöpp kis rigók
aprók s nagyja
tele csőrrel
mind azt mondja:

Elolvadt a csúnya hó,
jó meleg lett, kedvünk jó,
tavasz elmúlt, jön a nyár,
gyere hamar,
nagyon várunk
Aranyszemű Napsugár!

Őri István

1. Olvasd el a szólépcsőket! Folytasd szóban!

délután parkerdő csigavér
 utánfutó erdőtüz vérnyomás
 futórózsa tűzjelző nyomásmérő
 rózsafa jelzőlámpa mérőpohár
 faház lámpabura pohártartó

2. Keresd meg a szókétyákra írt szavak helyét! A szókétyákra írt szavak alkossanak értelmes szót az előttük álló és az utánuk következő szóval is!

fürdő

város

tű

nagy háza

irány szűrás

gyógy kád

3. Ki kicsoda a rokonságban?

nagypa

Valamelyik szűlűnk anya.

nagynéni

Valamelyik szűlűnk fiűtestvére.

nagybácsi

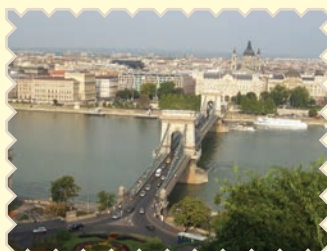
Valamelyik szűlűnk apa.

nagymama

Valamelyik szűlűnk lánytestvére.

4. Mit ábrázolnak a bélyegek?

Gellérthege
 Láncbíd
 Halászbástya

gyógyfürdő
 erűdrendszer
 szélerűmű

Mosonmagyarűvár
 Várhege
 Országház

Kedves Dönci!

Képzeld, végre megkaptam nagypapától a borkanacsot! Eljössz velem kirándulni Budapestre? Sétálunk egyet a Gellért-hegyen, felmegyünk a Halászbástyára. Megnézzük a Lánchidat és az Országházat. Elmehetünk az Állatkertbe is. Ugye jössz?

Ölel barátod: Toto

1. Szerinted melyik nagy tavunk látható a képen? Jártál már ott?

2. Olvasd el a szavakat! Melyik nem illik a sorba? Beszéljétek meg, miért!

felcseperedett

felnőtté vált

felnőtt

felnézett rá

kinőtt a gyermekkorból

3. Tudod-e?

A Balaton északi partján látható a csaknem kör alakú tanúhegy, a Badacsony. Valaha hatalmas, működő vulkán volt. Mára a csúcsa lekopott. Lankás lejtői kiválóan alkalmasak a szőlőtermesztésre.

4. Olvasd el a szócikket! Mit tudtál meg belőle?

monda Valós és csodás elemek keveredéséből álló történet, amely sokszor természeti jelenséghez kapcsolódik. Előfordul, hogy egy ismert táj keletkezését magyarázza. Általában szomorúan végződik.

A Balaton születése

Az egyik legenda szerint hajdan óriások laktak legnagyobb tavunk környékén. Az utolsó óriást Balatonnak hívták. A Badacsony tágas fennsíkján lakott a lányával. Gyermekeit Halápnak nevezték el.

1.

Az óriások és az emberek jó viszonyban voltak egymással. Halápnak is volt egy embergyerek játszópajtása, akit mindnél jobban szeretett. Az idő azonban másképp telt az emberek életében. A lányka hamar felnőtté vált. Nem játszott többé az óriás lánykával. Haláp magányos lett. Addig emésztette magát, míg belehalt bánatába.

2.

Amikor Balaton a lánya sírját építette, talált egy nagy követ. Fel akarta emelni. A kő nagyon nehéz volt. Az óriás elveszítette az egyensúlyát. A hatalmas kő pedig rázuhant, és maga alá temette. Így halt meg az utolsó óriás.

Az elmozdított kő alól víz tört föl. Másnap az emberek arra ébredtek, hogy a hegy lába előtt egy szelíden hullámozó tó ringatja a Nap sugarait. Ezt a tavat Balatonnak nevezték el.

3.

Magyar népmonda nyomán

1. Hol élt Balaton?

2. Miért vált bánatossá Haláp? Mi történt vele?

3. Honnan tört fel a víz?

Milyen valós dolgokat olvastál a történetben? Sorold fel!

Milyen mesés elemekkel találkoztál?

1. Legnagyobb tavunk, a Balaton keletkezéséről számtalan mendemonda kering ősidők óta. Alkossatok csoportokat! Válasszatok ki egyet a mondákból! Dolgozzátok fel együtt! Rajzoljatok! Jegyzeteljétek! Mutassátok be a többieknek a munkátok eredményét!

Az óriások könnyei

Valamikor régen óriások laktak a Balaton környékén. Két család. A családfők egyszer valamin nagyon összevesztek. Az asszonyok próbálták kibékíteni őket. A férfiak azonban harcolni akartak. Az anyák féltették a gyermekeiket, ezért elvitték őket a Bakony szélére. Onnan nézték, hogyan küzdenek meg a férjeik. A férfiak addig-addig dulakodtak, hogy mind a kettőnek vége lett. Az asszonyok három napon át türtőztették fájdalmukat. Aztán nem bírták tovább. Keserves sírásba kezdtek. A könnyeikből egy nagy tó keletkezett.

Száz év múlva arra járt egy vándor Balaton nevű lovával. A jószág nagyon megszomjazott, s a tó fölé hajolt, hogy igyon. Ahogy ivott, megcsúszott, beleesett a vízbe, s megfulladt. A vándor, hogy a lova emlékét megőrizze, elnevezte a tavat Balatonnak.

A kő

Élt egyszer egy kecskepásztor. Nem volt annak más egyebe, csak egy kecskenyája.

Egyszer ez a kecskenyáj úgy szétszaladt, hogy a pásztornak igencsak szednie kellett a lábát, hogy utolérje őket. Ahogy futott, megbotlott egy kőben. Mérgében felkapta a követ, és a kecskék után hajította. Ahol a kő földet ért, felszökkent egy forrás.

Ez a víz töltötte meg a Balaton medrét.

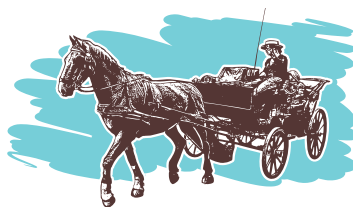

Bólátó

Réges-régen a Balaton környékén szláv népcsoport élt. A tó helyén akkor még hatalmas sáros, lápos rész terült el, amelyet az itt élők csak Blátónak, azaz lápos, mocsaras területnek hívtak.

Egyik évben kemény, rideg tél volt. A mocsár vizén vastag jégpáncél keletkezett. Megőrültek az ott lakók, hogy szekérrel is keresztülhajthatnak rajta, nem kell megkerülniük.

Történt, hogy a felső parton lakó fiú az alsóról választott magának párt. S az egész násznép nekiindult a Blátó jegén a túlpartra. Ekkora súlyt azonban már nem bírt el a jég. A tó közepén hatalmas robajjal beszakadt a jégpáncél. Minden és mindenki oda-
veszett.

A honfoglaló magyarok is hallottak erről a történetről. Órákat álltak a parton, és ismételték a furcsa, idegen hangzású szót: Blátó... Blátón... Bólátó... Bólátón... Így született meg a Balaton neve.

A néma királynő és a kecskéi

Az aranyszörű kecskenyáját egy gyönyörű, de néma királynő őrizte. Történt egyszer, hogy a Balaton királyának fia megbetegedett. Az öreg király a néma királynőhöz fordult segítségért.

A lány kecsketejet küldött a fiúnak. A királyfi meggyógyult, ezért az öreg király hálából meg is oldotta a lány nyelvét. De a királyfi bele is szeretett a néma gyönyörűségbe. A lány azonban nem viszonzta szerelmét.

A fiú belehalt a viszonzatlan szerelembe. Az öreg király haragjában megátkozta a lányt, hogy örökre eltűnjön az emberek szeme elől. A lány azóta is mindenkinek szolgai engedelmességgel válaszol. Ez a tihanyi visszhang. Gazdátlanul maradt kecskéit pedig a Balaton vize nyelte el. Ennek emlékét őrzik a néha partra vetődő kagylók, a tihanyi kecskekörmök.

A hegy meg az árnyéka

1. Tudod-e?

A Nagy-Kopasz a Budai-hegység legmagasabb pontja, magassága 559 méter. A csúcsán egy dagadó vitorlára emlékeztető kilátó épült.

2. Nézd meg a kilátó emléktábláját! Mit tudtál meg róla?

CSERGEZÁN PÁL-KILÁTÓ 559 m Bfm
a kilátótorony magassága 23,50 m

ÉPÍTTETTE: PILISI PARKERDŐ RT. BUDAKESZI ERDÉSZETE
AZ F.V.M. ERDÉSZETI FŐOSZTÁLYA
TÁMOGATÁSÁVAL

TERVEZTE: BASA PÉTER ÉPÍTÉSZ,
CZÉR PÉTER SZOBRÁSZ,
DR. JORDÁN LÁSZLÓ **STATIKUS**

ÉPÜLT: 2005

statikus:
építőmérnök, aki
az építmények
egyensúlyát kap-
csolatos értékeit
tervezi

3. Mit gondolsz, hogyan lehet egy fákkal, bokrokkal benőtt hegycsúcsból kopasz?

4. Melyik szó nem illik a többi közé?

hajdanában régen most azelőtt

csupálta simogatta tépázta cibálta

álmélkodott csodálkozott szomorkodott meglepődött

A hegy meg az árnyéka

Hol, merre, nem tudom, volt egyszer egy hegy, úgy hívták, hogy Nagy-Kopasz. A kerek világon nem akadt csúfabb hegy nála. Semmi sem ékeskedett rajta, se fa, se bokor, de még egy kóró sem, csücskétől a lábáig kopasz volt. Úgy festett, mintha mindennap újra borotválkozott volna.

1.

Csakhogya ez nem volt ám mindig így. Valamikor hajdanában erdő borította, s annyi madár lakta, hogy a népek mind csudájára jártak.

– Mennyi gyönyörűséges fa! – mondták. – Mennyi gyönyörűséges madár!

A hegy hallgatta, hallgatta a sok lelkendezést, tetszett is neki, nem is – de nem szólt.

Egyszer az oldalából kicsi forrás buggyant elő; már nagyon unta magát a sötétben, hát előjött, hadd süsse a nap. Egyketőre takaros patakocska lett belőle, s attól kezdve valahány vándor arra járt, mind az ő vizéből ivott, az asszonyok a korsójukat ott merítették meg.

– Csuda víz ez! – mondták. – Csuda víz!

És vitték a hetedik határba.

2.

A hegynek ez már aztán sehogy se tetszett. Hogyan, hogy mindenki csak a fákat, madarakat meg azt a fecsegő patakot dicséri? Hát nem ő tartja, neveli őket? Nem ő görnyed alattuk?

S már pukkadt a haragtól, ha valaki odament, és azon álmélkodott, hogy ez milyen szép, az milyen szép – s róla meg csak ennyit: Huj, de magas! Huj, de meredek!

– No, várjatok csak! – morgott. – Majd láttok ti még engem!

És szólt a Szélnek, hogy minden fát, minden bokrot borotváljon le róla.

A Szél persze örült, hogy végre akad egy kis neki való munka, s álló hétig egyebet se csinált, csak a hegyet csupálta. Elöl, hátul, fönt, lent – ahol érte. A fákat tövestül, a madarakat fészkestül, mindent elsöpört. A forrást pedig betemette, ami locspocs víz maradt benne, azt a Nap szárította föl.

3.

A hegy pedig elégedetten pöffeszkedett.

Most aztán – gondolta – senki más, csak ő! S várta izgatottan, ki hogyan bókol neki.

Hát hiszen várhatta. Se ember, se állat nem kíváncszott a közelébe, olyan haszontalan földkupac lett belőle. Csak egy szegény, világtalan koldusember pihent meg a tövénél, hálásan az sóhajtott fel:

– Be jó ez a kis árnyék!

És ott üldögélt estig a kellemes hűvösben. Nagy-Kopasznak bezzeg nem kellett több. Hogyan? Most meg az árnyékát dicsérik? S rettentő dühösen ismét a Szélhez fordult:

– Hallod-e, te Szél! Fújd el az árnyékom, íz se maradjon belőle.

A szél furcsállta kicsit a dolgot, de azért nekigyürkőzött. Végre is az a tiszte, hogy fújjon. S fújt, fújt olyan szörnyűségesen, hogy csakhamar fele maradt a hegynek. Aztán a negyede. Aztán már annyi se. Aprócska domb lett a hegyből – akkora, mint egy fűben heverő szamár.

4.

Éppen csak két füle nem volt.

Mészöly Miklós

1.

Miért hívták a hegyet Nagy-Kopasznak? Mit gondolsz, ez mindig így volt? Milyen lehetett a hegy korábban?

2.

Szerinted tetszett a hegynek a sok dicséret? Gyűjtsetek érveket mellette és ellene is!

3. Miért végeztette ezt a pusztítást magán a hegy? Szerinted mi történt ezután?

4. Miért gondolkodott tévesen a hegy?

Figyeld meg alaposan a térképet!

- a) Keresd meg a Nagy-Kopaszt!
- b) Melyik településtől indul a kirándulás a Nagy-Kopaszra?
- c) Milyen látnivalók vannak a közelben?
- d) Hová érdemes hosszabb kirándulást tenni?

Hány véka a Gellért-hegy?

1. Mit tudsz a következő budapesti nevezetességekről? Melyiket láttad?

2. Olvasd el a következő lexikonrészletet! Melyik képhez illik?

véka rég Tárolóedényből alakult mértékegység. Főleg búza, rozs, árpa mérésére, mint edényt termények tartására használták. Nagysága vidékenként különbözött, általában 25–35 liter között váltakozott.

3. Tudod-e, kiről nevezték el a Gellért-hegyet?

Gellért püspök nem sokkal a honfoglalás után érkezett Magyarországra. István király fiának, Imre hercegnek lett a tanítója hét éven át. István halála után nem tudta elfogadni a keresztény tanításokkal ellenkező uralkodók hitvallását, politikáját. Ennek

vált áldozatává. A legenda szerint a szekéren ülő Gellértet lelőtték a Kelen-hegyéről. Ezt a hegyet ma Gellért-hegynek nevezik. Így őrizzük a szent emlékét.

Hány véka a Gellért-hegy?

Mátyás király feladta a mérnökeinek, hogy mérjék fel a Gellért-hegyet, hogy hány vékéval lenne. Egyhónapi időt adott nekik, különben megfosztja őket a rangjuktól, ha nem tudják kimérni.

1.

Az utolsó napon, mikor mentek mérni, találkoztak egy cigánnyal. Persze a reményük el volt veszve.

Azt mondja a cigány:

– Hej, uraim, adjanak egy kis szivardarabot!

Azt mondja a főmérnök:

– Van is nekünk kedvünk szivarozni! Nemhogy szivarunk volna!

Azt mondja a cigány:

– Mi bántja az urakat, hogy olyan szomorúak, talán tudnék segíteni.

A főmérnök mégis elszánta magát, s elmondta, hogy Mátyás király milyen föladatot adott nekik. Azt mondja a cigány:

– Ó, uraim, egyszerű az egész. Mondják Mátyás királynak, ha nagyobb lesz a véka, mint a hegy, akkor eggyel se lesz.

2.

Persze erre előkerültek nemcsak a szivardarabok, hanem az egész szivarok is.

Jelenti a főmérnök Mátyás királynak, hogy végeztek a méréssel.

– No, hát ha végeztek, mondják meg, hány vékéval lesz. Azt mondja a főmérnök:

– Felséges királyom, ha a véka nagyobb lesz, mint a hegy, akkor eggyel se lesz.

– No, tudom, valami cigánytól tanultátok ezt!

3.

Baranyai népmonda nyomán

1. Milyen büntetés várt a mérnökökre, ha nem teljesítik Mátyás feladatát?

2. Mit tanácsolt a cigány?

3. Milyenek ismertétek meg a történetben szereplő cigányt?

Pünkösd

A pünkösd húsvét után 50 nappal tartott keresztény ünnep. A hívők pünkösdkor, vasárnap és hétfőn az Istenből kiáradó jószágot, az isteni szeretetet ünneplik. A pünkösd idegen nyelven annyit tesz: 50. Erről az ünnepről kapta a május a pünkösd hava elnevezést.

Májusfa állítása

A magyar néphagyományban több szokás is kötődik a pünkösdhöz. Az egyik ilyen a májusfaállítás. A májusfa egy szalagokkal díszített, magas, fiatal kivágott fa. Ezt a fát egy oszlophoz rögzítették. A májusfával a tavaszt, a természetet köszöntötték. Sok helyen a fát a lányok házánál állították fel az udvarló legények.

Tavaszköszöntés

Már kora hajnalban zöld ágakat, virágokat (bodzát, pünkösdi rózsát, jázmin) tűznek az ablakokba vagy a ház kerítéslécei közé, nehogy belesapjon a házba a villám. Néhány helyen a lányos házakra tettek ki zöld ágakat.

Pünkösdi rózsa

A pünkösdi rózsa vagy kerti bazsarózsa 40–80 centi magas növény. Fényes levelei és mélybordó, piros, rózsaszínű vagy fehér, illatos virágai vannak.

pünkösdi rózsa

Pünkösdi király

A pünkösdi király választása a középkor óta ismert szokás. Ekkor ügyességi versenyen (tuskócipelés, karikába dobás) kiválasztották a megfelelő legényt, aki később a többieket vezethette. A pünkösdi király minden lakodalmomba, mulatságra, ünnepségre hivatalos volt.

Ez a tisztség egy hétig, de akár egy évig is tartott. Gyakran ez alkalomból avatták fel a legényeket.

Pünkösdi királynéjárás

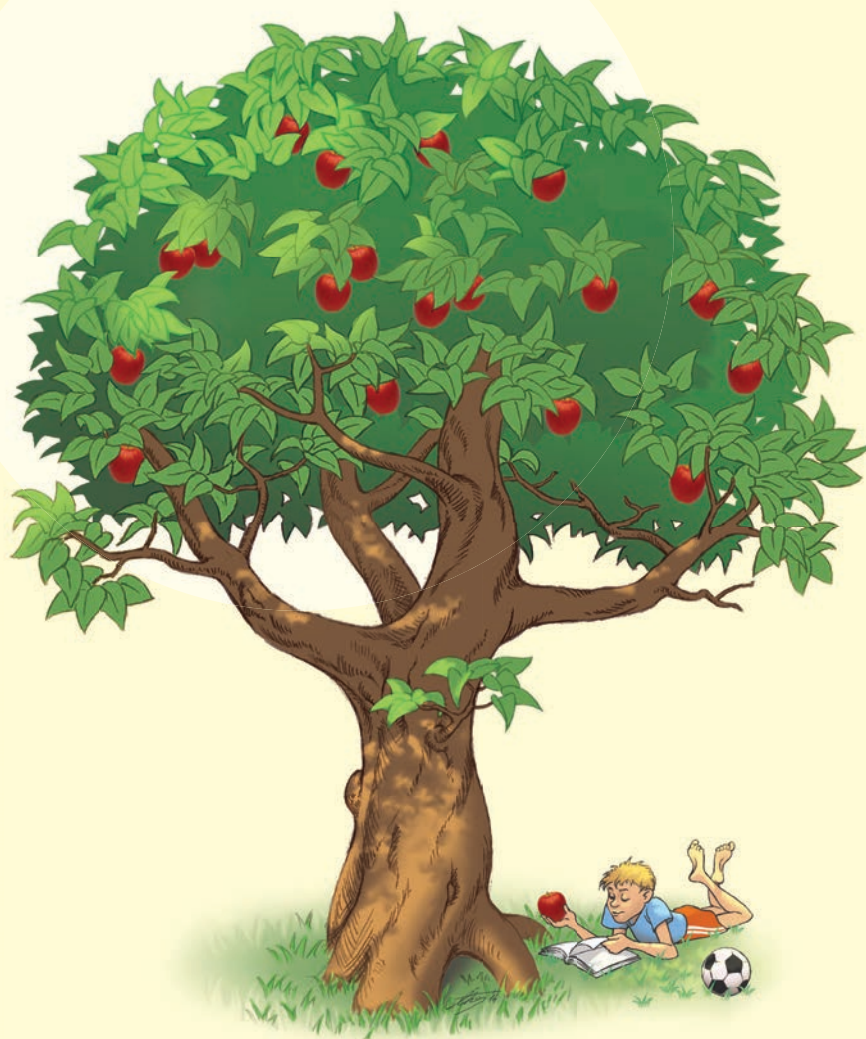
Szokás volt ilyenkor, hogy pünkösdi királynét is választottak. Ilyenkor négy nagyobb lány körbevitt egy ötödiket. Ő volt a legkisebb és a legszebb. Énekeltek, jókívánságokat ismételtettek. Megálltak udvarokon, majd a pünkösdi királyné feje fölé kendőt feszítettek ki, vagy letakarták őt fátyollal. Énekeltek, közben körbejárták a királynét, a végén pedig felemelték. Az énekek és a mondókák végén ajándékot kaptak.

Pünkösödölés

Ez a szokás hasonló a pünkösdi királynéjáráshoz, de ez elsősorban adománygyűjtésre szolgált. A gyerekek vagy fiatalok csapata énekelve, táncolva végigjárta a falut, s adományt gyűjtött.

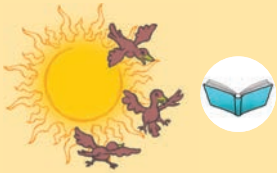

Nyár

Homokvárhoz: kupacot,
horgászoknak: kukacot,
hegymászóknak: nagy hegyet,
hús fagyihoz: friss jeget,
folyópartra: fát, nagyot,
vakációt – száz napot!

T. Horváth Imre: Mit kívánjak nyárra?

1. Olvasd el a szavakat! Keresd az ellentétpárokat!

vénasszony

gonosz

fiú

gyönyörű

fehér

lány

csúnya

fekete

vénember

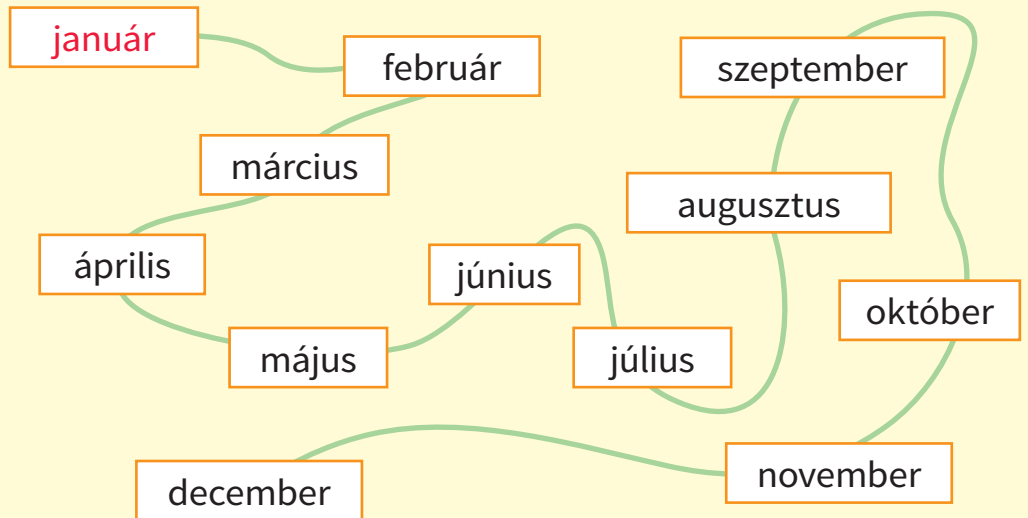
jószívű

2. Hány évszak van egy évben? Hogyan követik egymást?

3. Vezesd az ujjad a vonalon! A színes szótól indulj! Olvasd el a szavakat! Mik ezek?

4. Játsszunk!

Osszátok két részre az osztályt! Az egyik csoport 12 főből álljon, fiúk és lányok vegyesen! A 12 fő ossza ki egymás között a hónapok neveit! Mutakozzon be egyenként úgy, hogy a nevét nem mondja! Melyik hónap ő? A többiek találják ki! Állítsátok sorrendbe a kitalált hónapokat!

A tizenkét hónap

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy öreganyó, aki gyógynövényeket gyűjtött az erdőben. Egy nap egy barlangra lett figyelmes. Óvatosan, vigyázva bedugta a fejét, s uramfia, ugyancsak elcsodálkozott. Tizenkét egyforma fiataalt látott ott egy **padkán** ülni egymás mellett, szép sorjában. Voltak köztük lányok és fiúk, az egyik fehérben volt, a másik zöldben, a harmadik aransárgában: ők voltak a tizenkét hónap. Meg is kérdezték az öreganyót:

– Mondd csak meg nekünk, melyik hónapot tartod a legszebbnek?

Az öreganyó végignézett rajtuk, és ezt válaszolta:

– Mind a tizenkét hónap igen szép. Januárban hullik a hó, februárban esik az eső, márciusban bimbóznak a rügyek – mind a tizenkét hónap egyformán gyönyörű!

Akkor a tizenkét ifjú színültig telerakta az öreganyó kosarát ragyogó arany- és ezüstpénzzel. Az öreganyó kedvesen megköszönte jóságukat, és elindult hazafelé.

Ennek az öreganyónak a szomszédságában egy gonosz vénasszony élt, aki folyton ott sündörgött a házuk táján. Most is bekopogott hozzájuk.

– Ejnye, ejnye, hogy jutottál, lelkecském, ehhez a sok pénzhez? – érdeklődött ravaszul.

padka:
támla nélküli
ülóbútor

1.

lóca: támla nélküli hosszú ülőbútor, pad

zsémbeskedve: morogva, elégedetlenkedve, zsörtölődve

Az öreganyó jószívű volt, és mindent elmondott a szomszéd vénasszonynak. A szomszédasszony azonnal útnak indult, és egy nagy-nagy puttonyt is kötött a hátára. Megtalálta a barlangot, s ott bent egymás mellett ült a **lócán** szép sorjában a tizenkét fiatal. Megkérdezték őt is, hogy mi járatban van erre, s arról is faggatták, hogy melyiket tartja a legszebb hónapnak. A vénasszony **zsémbeskedve** felelt kérdésükre:

– Egyik sem ér semmit sem, rossz valamennyi hónap!

Az ifjak erre elkérték a puttonyát, és megtöltötték valamivel. Hogy mivel, azt nem tudta a vénasszony, mert egy kendővel letakarták. Nagy nehezen sántikált haza a vénasszony, mert a puttony alaposan nyomta a vállát és a hátát. Ahogy hazaért, rikoltozva szólította valamennyi gyermekét. Nekiestek mohón a puttonynak, hogy könyökig vájkáljanak a drága ezüst- és aranypénzekben, de mindannyian sziszegve és jajgatva kapták vissza a kezüket, mert csak a tetején volt néhány aranypénz, a többi bogáncs volt, számarkóró és tüske. A vénasszony méltatlankodva szaladt át az öreganyóhoz:

– Mit tettél velem? Elmentem én is a barlangba, de pénz helyett nekem számarkórót, tövist és bogáncsot adtak!

Az öreganyó magyarázta a pórul járt vénasszonynak:

– A tizenkét hónap mindenkire jó vagy rossz – aszerint, hogy ki mit vár tőlük.

Görög mese – Végh György átdolgozása

1. Kikkel találkozott az öreganyó? Mit kérdeztek tőle?

2. Mit válaszolt a gonosz vénasszony az ifjak kérdésére? Mi volt a jutalma?

Tizenkét gyermeke van egy anyának, egymást kergetik, együtt sose járnak. Mi az?

Tanulmányozzátok a naptárt!

- Mikor van a születésnapod?
- Keresd meg nemzeti ünnepeinket, jeles napjainkat!
- Hány piros betűs napot találsz a naptárban? Melyek ezek hétköznapra 2017-ben? Számold meg!

2017

Január						Február						Március					
H	2	9	16	23	30	H	6	13	20	27		H	6	13	20	27	
K	3	10	17	24	31	K	7	14	21	28		K	7	14	21	28	
Sz	4	11	18	25		Sz	1	8	15	22		Sz	1	8	15	22	29
Cs	5	12	19	26		Cs	2	9	16	23		Cs	2	9	16	23	30
P	6	13	20	27		P	3	10	17	24		P	3	10	17	24	31
Sz	7	14	21	28		Sz	4	11	18	25		Sz	4	11	18	25	
V	1	8	15	22	29	V	5	12	19	26		V	5	12	19	26	

Április						Május						Június					
H	3	10	17	24		H	1	8	15	22	29	H	5	12	19	26	
K	4	11	18	25		K	2	9	16	23	30	K	6	13	20	27	
Sz	5	12	19	26		Sz	3	10	17	24	31	Sz	7	14	21	28	
Cs	6	13	20	27		Cs	4	11	18	25		Cs	1	8	15	22	29
P	7	14	21	28		P	5	12	19	26		P	2	9	16	23	30
Sz	1	8	15	22	29	Sz	6	13	20	27		Sz	3	10	17	24	
V	2	9	16	23	30	V	7	14	21	28		V	4	11	18	25	

Július						Augusztus						Szeptember					
H	3	10	17	24	31	H	7	14	21	28		H	4	11	18	25	
K	4	11	18	25		K	1	8	15	22	29	K	5	12	19	26	
Sz	5	12	19	26		Sz	2	9	16	23	30	Sz	6	13	20	27	
Cs	6	13	20	27		Cs	3	10	17	24	31	Cs	7	14	21	28	
P	7	14	21	28		P	4	11	18	25		P	1	8	15	22	29
Sz	1	8	15	22	29	Sz	5	12	19	26		Sz	2	9	16	23	30
V	2	9	16	23	30	V	6	13	20	27		V	3	10	17	24	

Október						November						December					
H	2	9	16	23	30	H	6	13	20	27		H	4	11	18	25	
K	3	10	17	24	31	K	7	14	21	28		K	5	12	19	26	
Sz	4	11	18	25		Sz	1	8	15	22	29	Sz	6	13	20	27	
Cs	5	12	19	26		Cs	2	9	16	23	30	Cs	7	14	21	28	
P	6	13	20	27		P	3	10	17	24		P	1	8	15	22	29
Sz	7	14	21	28		Sz	4	11	18	25		Sz	2	9	16	23	30
V	1	8	15	22	29	V	5	12	19	26		V	3	10	17	24	31

1. Mi mindent látsz a képen? Te mivel szeretsz játszani?

- a) Ha van rá lehetőséged, kérdezd meg nagyszüleidet, hogy ők és az ő szüleik milyen játékokkal játszottak gyermekkorukban?
b) Szerinted miért ezek voltak a gyerekek játékaik?

2. Hallottál-e már Pinokkióról? Mit tudsz róla?

3. Miért fontos, hogy betartsuk az ígéretünket? Beszélgetsetek!

Az ígéret szép szó, ha betartják, úgy jó.

4. Olvassátok el a következő párbeszédet! Beszéljétek meg, mit jelentenek a kékkel kiemelt szavak, kifejezések!

- Egy órán belül itthon leszek – **fogadkozott** Pinokkió.
- Csak nehogy ez is olyan **üres szó** maradjon, mint a többi!
- Ha én mondok valamit, akkor **állom is!**
- Majd meglátjuk. Ha nem fogadsz szót, **magad iszod meg a levét.**

5. Pinokkió és a barátja, Kanóc a világ legszebb országába készül. Te milyennek képzeled a legszebb országot a világon?

Pinokkió és Kanóc titokban útra kel

Pinokkió arra kérte a Tündért, hadd hívhassa meg ő maga a vendégeket.

- Nem bánom, elmehetsz – mondta a Tündér. – De vigyázz, itthon légy, mire beesteledik! Megértetted?
- Egy órán belül itthon leszek – fogadkozott Pinokkió.
- Csak nehogy ez is olyan üres szó maradjon, mint a többi!
- Ha én mondok valamit, akkor állom is!
- Majd meglátjuk. Ha nem fogadsz szót, magad iszod meg a levét.

Tudni kell, hogy Pinokkiónak volt egy igen-igen szívbéli barátja; valamennyi pajtása közt ezt szerette a legjobban. Rómeó volt az igazi neve, de társai csak Kanócnak hívták, mert olyan vékony volt, és hozzá olyan **hórihorgas**, mint egy igazi, lámpába való **kanóc**. Lustább és **rakoncátlanabb** gyerek nem is akadt az egész iskolában; Pinokkió azonban sülve-főve együtt volt vele. Elsőnek most is hozzájuk szaladt, de nem találta otthon; másodszor is visszament, de ismét hiába; harmadszor is csak ugyanúgy járt.

Most aztán hogyan kerítse elő? Kereste itt, kereste ott; végül egy parasztház **tornáca** alatt bukkant rá.

- Hát te mit csinálsz itt? – kérdezte tőle.
- Az éjszakát várom, hogy útnak indulhassak.
- Hová?
- Elköltözöm egy olyan országba... A legszebb országba a világon...
- Mi a neve?
- Játékerszág. Nem jönnél velem?
- Dehogyan megyek!
- Kár. Hidd el nekem, előbb-utóbb megbánod. Nincs annál gyerekeknek valóbb ország sehol a földön. Nincsenek ott se iskolák, se tanítók, se könyvek. Tanulásnak meg még a hírét se hallották.

1.

hórihorgas:
magas

kanóc:

rakoncátlanabb:
csintalanabb, fegyelmezetlenebb

2.

tornáca:
falusi házak oszlopokkal alátámasztott terasza

Minden áldott nap szünet van, kivéve a vasárnapot, amikor úgyse kell iskolába menni; a nagyvakáció meg január elsején kezdődik, és december harmincegyedikéig tart. Ez aztán a fogamra való ország! Így kellene lennie másutt is.

– De hát akkor mivel töltik az időt abban a Játékországban?

– Játékkal! Reggeltől estig egyebet se csinálnak, mint játszának és szórakoznak. Este lefekszenek, jól kialusszák magukat, és másnap reggel kezdik előlről. Mit szólsz hozzá?

3.

– Hm... – dünnyögte Pinokkió. – Nem rossz...

– Akkor meg miért nem jössz velem? Vagy mégis? Határozz gyorsan. Igen vagy nem?

– Nem, nem és nem. Megígértem a Tündérnek, hogy rendes gyerek leszek, és meg akarom tartani az ígéreteimet. Különben is alkonyodik, haza kell mennem. Kellemes utat kívánok!

– Hová rohansz?

– Haza. A Tündér meghagyta, hogy napszállat előtt legyek otthon.

– Várj még egy percet!

– Elkésem.

– Csak egy percet.

– Megszid a Tündér.

– Hadd szidjon! Ha megunta, úgyis abbahagyja – mondta a mihaszna Kanóc.

– Eleget időztem már. A Tündér még aggódni fog miattam.

– Szegény Tündér! Nyilván attól fél, hogy megesznek a denevérek. Tudod, azért én nem sokat gondolkodnék a helyedben.

– Hiába is csalogatsz. Ha egyszer megígértem, hogy jó leszek, jó is maradok.

– Hát akkor csak menj! Ég veled, Pinokkió!

4.

– Ég veled, Kanóc! Jó utat, és gondoldj néha a barátaidra!

Azzal a bábu lépett egyet, lépett még egyet, de a harmadik lépés helyett megállt és visszafordult.

– Egész biztos, hogy abban az országban reggeltől estig mindenki csak játszik? – kérdezte.

– Egész biztos – felelte Kanóc.

– Szép ország, jó ország – bólogatott Pinokkió elismerőleg. –
No, ég veled!
– Ég veled!
– Mikor is indultok?
– Két óra múlva.
– Kár.
– Miért?
– Mert ha csak egy órát kellene várni, esetleg itt maradnék.
– És a Tündér?
– Már úgyis elkéstem. Most már mindegy, egy órával előbb
vagy később megyek-e haza.

– De mi lesz, ha megszid a Tündér?
– Hadd szidjon! Majd abbahagyja, ha megunta.

5.

Közben beesteledett, és leszállt a sűrű sötétség. Egyszerre csak fény lobbant a távolban, imbolyogva közeledett; csengők csilingeltek és trombita is szólt, de csak mintha szúnyog döngicsélne.

– Itt vannak! – mondta izgatottan Kanóc.
– Mi van itt? – kérdezte suttogva Pinokkió.
– A kocsi! Jössz, vagy nem jössz?
– Üsse kő, megyek! – mondta a bábu.

6.

Írta: Carlo Collodi, fordította: Rónay György, részlet

Carlo Collodi
ejtsd:
kárló kollódi

1. Hová indult Pinokkió? Mit ígért meg a Tündérnek? Szerinted miért kételkedett a Tündér Pinokkió szavában?
2. Ki volt Pinokkió legjobb barátja? Miről kapta a nevét?
3. Hol talált rá Pinokkió a barátjára? Hová készült Kanóc? Miért csodálatos szerinte Játékszárazság?
4. Miért áll ellen Kanóc hívásának Pinokkió?
5. Keresd ki a szövegből, mit mond Pinokkió, miért mehet el mégis Játékszárazságba! Szerinted helyes a magyarázata?
6. Milyen napszakban indult el Játékszárazságba Pinokkió és Kanóc? Honnan tudod?

1. Te is szeretsz utazni? Nézd meg a fotókat! Milyen közlekedési eszközöket látsz?

- Melyik közlekedési eszközzel utaznál a legszívesebben?
- Hová szeretnél eljutni? Miért?
- Mit gondolsz, milyen közlekedési eszközökkel érkeznek hozzánk gyümölcsök (pl. banán) távoli tájakról?

2. Melyik gyümölcs nem illik a sorba? Miért?

kivi

banán

gránátalma

datolya

körte

ananász

narancs

citrom

3. Misi mókus olyan távoli tájra is eljutott, ahol a datolya is megterem. Szerinted hol terem? Jellemezd az időjárást a kép alapján!

Ettél már datolyát?

datolya

A datolya nemcsak finom, de nagyon egészséges is.

Hazánkban nincs elég meleg ahhoz, hogy megteremjen. Távoli országokból (pl. Marokkóból, Egyiptomból) szállítják Magyarországra.

A legtöbbször szárított formában lehet hozzájutni. A datolyapálmát az élet fájának is szokták nevezni. Élőhelyén a fa árnyékot ad a perzselő nap forrósága elől. Leveleit tárgyak készítésére és háztetők befedésére is használják.

4. Ismered-e a következő szavak jelentését? Beszéljétek meg!

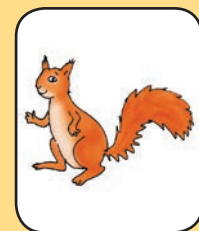
potyautas

himbálózás

pálmafa

platángubó

Misi Mókus kalandjai

Hosszú ideig volt Misi Mókus a ládában a hajó potyautasa.

Ki-kinézett búvóhelyéből, néha látta az utasokat is. Egyszer kis híja volt, hogy meg nem fogta a hajóskapitány foxikutyája, és föl nem fedezték ugatására Misi búvóhelyét. De ezt a veszedelmet is szerencsésen kikerülte.

Egy szép napon nagy tülkölés és zakatolás után a hajó kikötött valahol. A matrózok megint fölemelték a ládát. Az emelődaru a hajóból kitette a ládát Misivel együtt a szárazföldre.

Kutya baja sem esett. Még csak tengeribetegséget sem kapott a hajó ringatásától, mint más utasok első hajóútjukon. Hiszen Misi Mókus a szélfújta fák ágain futkosva megszokta a himbálózást.

A hosszú út alatt mégis okosodott Misi Mókus, és az első kínálkozó percben, mikor már semmi gyanús neszt sem hallott a láda körül, fölnyomta a fedelét, és uzsgyé, kimászott a szabadba.

Eddigi tapasztalataiból okulva Misi Mókus tudta már, hogy az emberek közelléte ránézve **kockázatos**: könnyen elcsípi. Hát azon volt, hogy minél távolabb jusson onnan, ahol sok ember mozog. Itt pedig úgy, mint minden kikötőben, ember ember hátán tolongott.

Misi Mókus észrevett a közelben egy nagy fát. Sohasem látott még ilyet. A törzse olyan volt, mintha nagy pikkelyek borítanak. A koronáját pedig akkora levelek alkották, mint egy-egy kisebb lepedő. Alighanem pálmafa volt.

Misi Mókus sebes iramban elérte a nagy fát, fölkúszott a törzsén, és elbújt a levelei közé. Az egyik levél alatt nagy, fürtös gyümölcs lógott. Tapasztaljuk csak meg, ehető-e. Vagy az is olyan, mint a vadgesztenye meg a platángubó?

Misi leharapott egy gyümölcs-gubót a fáról. Ilyen édes, ilyen zamatos, ilyen illatos gyümölcsöt még nem ízelt sohasem. No-sza! Nem kellett biztatni Misit. Úgy jóllakott a kitűnő datolyából, hogy a füle is kétfelé állt.

1.

kockázatos:
veszélyes

platángubó

Hát ennél kitűnőbb tanyát aztán a világon nem talál! Az biztos!

Ezt meg kellett állapítania Misinek. A nagy levelek remek szállást biztosítanak. Odú? Mit kell itt odú? Amikor olyan meleg van, hogy szinte perzsel. Élelem elsőrendű!

2.

Hátha ez a bizonyos örökké termő fa. Erről regélt neki Szajkó néni. Azám! De hát arról is volt szó, hogy a fán mókusrokonok élnek. Akármennyire kellemes otthona lenne is itt, mégiscsak egyedül van. Tehát meg kell keresnie azokat a mókusokat, akik itt élnek az örökké termő fákön. Ha ugyan ez az!

3.

Misi Mókus máris döntött. Kipihen magát a pálmafán, jól teleeszi a bendőjét. Aztán mégiscsak nyakába veszi a világot újra. És megy mindig arra, ahol melegebb van, ahogy Szajkó néni mondta.

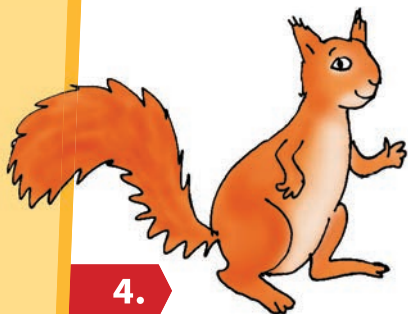
Így is cselekedett. Ott töltötte a fán a napot. Ott pihent éjjel. Pirkadatkor-virradatkor, amikor a kikötő, a tájék fölött csönd honolt, Misi Mókus **lesunyított** a nagy fáról, és útnak indult.

Hát bizony ezen a vidéken kevés olyan vidékre talált, ahol fáról fára vándorolhatott mókusszokás szerint. Nagyokat kellett közben **kutyagolnia** is. Váltig fújhatta magában a csavargók dalát, amivel elindult Misi Mókus, hogy:

lesunyított:
észrevétlenül
lebújt

kutyagolnia:
sétálnia,
bandukolnia

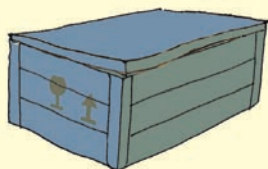
4.

Teremtette faszekere,
Se feneke, se kereke.
Ne ülj bele, feldűlsz vele.
Sáron-vízen lábad viszen,
Rúgjad a port máris,
Így fut a szamár is.

Tersánszky Józsi Jenő

1. Hogy utazott Misi Mókus?
2. Miért igyekezett Misi gyorsan elinalni az emberek közeléből? Milyen fán pihent meg?
3. Miért gondolta úgy, hogy mégis tovább kell indulnia?
4. Keresd ki a szövegből, hogy mikor indult útnak! Miért nem tudott mókusszokás szerint fáról fára vándorolni?

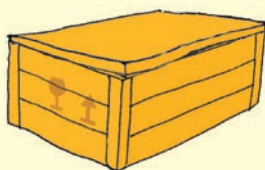
Mit szállított a hajó? Találd ki!

Zöld burokba születtem,
mikor aztán nagy lettem,
a zöld burok kifeslett,
és az úrfi kiesett.

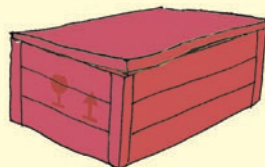
Csúszik, mint a csiga bőre,
tisztá lesz a kezed tőle.
Hogyha vizes, nagyon habos,
minden holmit tisztára mos.

Szemétdombon hetykén állok,
virradatkor kiabálok.

Koronás, de nem király,
még csak nem is hercegnő,
Törzse vastag, ága sok,
évek alatt nagyra nő.

Zöld vagyok tavasszal.
nyáron pedig sárga,
fehéren kerülök
malomban a zsákba.

- 1.** Magyarországon rengeteg izgalmas, szép hely van. Nézd meg a fotókat, olvasd el, hol készültek!

Budapest, Hősök tere

Pécs, Török dzsámi

Gyulai vár

Szilvásvárad, Kisvasút

- Jártál már ezek közül valamelyik településen?
- Milyen városban, faluban voltál a lakóhelyeden kívül?

- 2.** Írd le a füzetedbe betűrendben a következő nagyvárosok nevét!

Eger, Debrecen, Miskolc, Szombathely, Pécs, Sopron

- Beszélgessetek arról, hogy a lakóhelyetek közelében milyen nagyvárosok vannak!
- Milyen közlekedési eszközzel utazhattok a legkönnyebben nagyobb távolságra?

- 3.** Olvasd el figyelmesen a versrészletet a másik oldalon!

- Miért jó szerinted vasúton utazni?
- Keress olyan szavakat a versben, amelyekből tudod, hogy a vonat gyorsan megy!
- Tudod, mi a különbség a képeken látható mozdonyok között? Melyikhez hasonló közlekedik a környéketeken? Vajon miért?

Vasúti menetrend Budapest – Pécs

2014. 03. 06.

Indulás	Érkezés	Át- szállás	Idő- tartam	Összes km	Kocsiosztály		Hely- jegy	Leg- magasabb kocsi- osztály
					1.	2.	Pótjegy	
04:55 Budapest-Déli	09:03	1	4:08	228 km		1980 Ft	—	2.
05:45 Budapest-Keleti	08:41		2:56	228 km	3625 Ft	2635 Ft		1.
07:15 Budapest-Déli	11:03		3:48	228 km		2335 Ft	P	2.
07:45 Budapest-Keleti	10:41		2:56	228 km	3625 Ft	2635 Ft		1.
08:55 Budapest-Déli	13:03	1	4:08	228 km		1980 Ft	—	2.
09:45 Budapest-Keleti	12:41		2:56	228 km	3625 Ft	2635 Ft		1.
10:55 Budapest-Déli	15:09	1	4:14	228 km		1980 Ft	—	2.

Böngésszések a menetrendet!

- Beszélgétek meg, hogy mennyi mindent lehet leolvasni a táblázatról!
- Olvasd el, mit mutatnak meg az oszlopok!
- Nézd meg figyelmesen, hogy miről tájékozódhatunk!
- Válaszd ki, hogy te melyik vasúti járattal szeretnél utazni! Jegyezz fel róla minden fontos adatot a füzetedbe!

Szerinted miért jó utazni? Beszélgétek meg!

Jön a kocsi, fut a kocsi:
patkó-dobogás.

Jön a vonat, fut a vonat:
zúgó robogás.

Vajon hova fut a kocsi?
Három falun át!

Vajon hova fut a vonat?
Völgyön, hegyen át!

Weöres Sándor: Kocsi és vonat (részlet)

1. Mit tudtok a szöcskékről? Gyűjtsétek össze párokban! Ezután olvassátok el részletenként a szöveget!

A szöcské

Ahhoz, hogy szöcskéket lássunk, nem kell sokat utazni. Elég, ha csendben kifekszünk a fűbe. Megfigyelhetjük, miként ugrik hirtelen a levegőbe a kis aprócska rovar. Hosszú lábaival fűszálról fűszálra ugrik, és hatalmas lendülettel szökell tovább. A szöcske hátsó lábát úgy hívják, hogy ugróláb. A hallószerve pedig a mellső lábain helyezkedik el. A hímeknek a szárnyukon ciripelőszervük van. Ezt dörzsölgetve keletkezik a ciripelő hang. A szöcskék többsége növényevő, de vannak közöttük ragadozók is. Ezek elpusztítják a haszonnövényeinkre káros rovarokat. Ezért őket hasznosaknak tekintjük.

A fűrészlábú szöcske a legnagyobb Magyarországon élő szöcske. Teste közel 10 cm hosszú. Csápja is igen hosszú, majdnem eléri a teste hosszúságát. Magas fűvel benőtt réteken él. Zöld színével nagyon jól tud rejtőzködni. Lábait akár össze is tévesztheted a fűszállal. Mellső lábai feltűnően fogazottak. A nevét is innen kapta. Ragadozó állat, főleg kisebb sáskákkal táplálkozik. Zsákmányát lassú, imbolygó mozgással cserkészi be, és tüskés elülső lábaival, majd éles rágóival ragadja meg. Érdekes, hogy csak nőstény fűrészlábú szöcskék vannak. A nőstény hím nélkül, petékkel tud szaporodni.

2. Melyik állat milyen hangot hallat?

dongó

méh

darázs

tücsök

fürj

fülemüle

dong

zsong

duruzsol

ciripel

pitypalattyol

csattog

A rét muzsikál

Nyár derekán, nap hevében,
Virágtenger közepében
Szól a muzsika.

Eláll a szél lélegzete,
Elhallgat a fülemüle,
Oly harmónia!

Dongó dongja,
Méhraj zsongja,
Darázs lágyan duruzsolja,
Tücsök cérnahangon cirpel,
A fürj pitypalattyol szépen.

Virágszirmon lepke ámul,
Fűszálon a bogár bámul,
Szöcske táncot jár.
Verőfényes nyári délből,
Mindenkinek örömére,
A rét muzsikál.

M. Simon Katalin

Mi a vers címe? Ki a szerzője? Hány versszakból áll?

Mit gondolsz a vers címe alapján, miről fog szólni?

Adjátok elő a versben szereplő hangokat!

1. Te is szeretsz finomakat enni? Legyél küsszakács!

- Olvassátok végig a recepteket! Idézzétek föl az elkészítés folyamatát emlékezetből!
- A pároddal tegyetek fel egymásnak kérdéseket a receptekről!

Nyáron, amikor az iskolában szünet lesz, neked is lesz lehetőség a konyhában ügyeskedni. Segíthetsz anyának, vagy egyszerűbb recepteket akár egyedül is elkészíthetsz. Azt viszont soha ne felejtsd el, hogy a konyhában is sok minden lehet veszélyes, ezért amikor szükséges, mindig kérj segítséget!

Jégkrém

Hozzávalók: 2 kis pohár natúr joghurt, 2 maréknyi málna, 1 teáskanál málnaszörp

Elkészítés: Öntsd a joghurtokat a tálba! Keverd jól össze! Öntsd hozzá a málnát, majd ezt az egészet pépesítsd botmixerrel! Ha az nincs, akkor villával is összenyomkodhatod a gyümölcsöt. Tedd hozzá a szörpöt, keverd el ezt is! Tehetsz hozzá mézet, hogy édesebb legyen, vagy csavarhatsz bele egy citromot, ha savanyúbb ízre vágysz. A gyümölcsös joghurtot öntsd bele a jégkrémkészítő formákba, nyomd bele a pálcikákat! Aztán mehetnek máris a mélyhűtőbe!

Kókuszgolyó

Hozzávalók: 50 dkg háztartási keksz, 10 dkg vaj, 2 evőkanál kakaó, 20 dkg porcukor, 1 csomag kókuszreszelék, meggybefőtt leve

Elkészítés: Először a vajat vedd elő a hűtőből, hogy megolvadjon egy kicsit! Daráld le a háztartási kekszet! Tedd egy tálba, és keverd össze a porcukorral és a vajjal! Egy kis pohárból kezd el óvatosan hozzáönteni a meggybefőtt levét! Annyit kell beleönteni, hogy a kakaós massa olyan legyen, mint a gyurma, azaz könnyen formálható. Nedvesítsd be a kezed, és gömbölyíts nagyjából egyforma méretű golyókat! Ha ezzel is elkészültél, akkor már nincs más dolgod, mint hogy meghengetesd őket egy tányéron a kókuszreszelékben!

Fekete bodza

A fekete bodza vagy más néven festő-bodza május-június környékén virágzik. Figyeld az út szélén, árokparton, mert sokfelé terem, könnyen hozzá lehet jutni!

A terebélyes cserjén megjelenő apró, krémfehér virágok jellegzetes illatot árasztanak. Termése fekete színű bogyó.

Régen ennek a növénynek minden részét felhasználták. Ágaiból ásó- és lapátnyelet készítettek, illetve hangszereket, például furulyát. Az egyszerű nép számára a bodza sok mindenre gyógyírt jelentett. Hasfájásra vagy gyomorfájásra, szemgyulladás gyógyítására, fájdalomcsillapítónak vagy köptetőnek is használták. Bogyójából lekvárt főztek. A leveléből zöld festőanyagot készítettek, de arra is használták, hogy távol tartsák a kamrától az egereket.

Kedvelt üdítő a virágjából készülő ital vagy tea. Frissen leszedett virágzatát palacsintatésztába mártva ki is lehet sütni.

Bodzás limonádé

Készíts bodzás limonádét! Könnyű és finom! Ügyelj arra, hogy a bodzát olyan helyről szedd, ami a forgalmas úttól távol esik.

Hozzávalók (6 adaghoz):

10 db bodzavirág, fél kilogramm cukor, 1 db citrom, 3 liter víz

Elkészítés:

1. Mosd meg a citromot! Karikázd fel!
2. A bodzát alaposan nézd át! Ha találsz rajta apró rovarokat, szedd le! Ne mosd meg, hogy a virágpor is benne maradjon!
3. A vízben keverd el a cukrot úgy, hogy teljesen feloldódjon!
4. A bodzavirágot és a citromot tedd bele egy edénybe, öntsd rá a cukros vizet! Fedd le!
5. Tedd be a hűtőbe 2-3 napra, hogy összeérjenek az ízek!
6. Mielőtt tálalod, szűrd le!

1. Te hol töltöd a nyarat? Beszélgessetek nyári terveitekről!

2. Játsszunk!

Most mutasd meg! Gondolj egy szabadidős tevékenységre! Állj ki a többiek elé, és mutogasd el némán, szavak nélkül nekik, hogy mire gondoltál! Aki a többiek közül elsőnek kitalálta, már gondolhat is egy következő remek szabadidős elfoglaltságra! Ő következik...

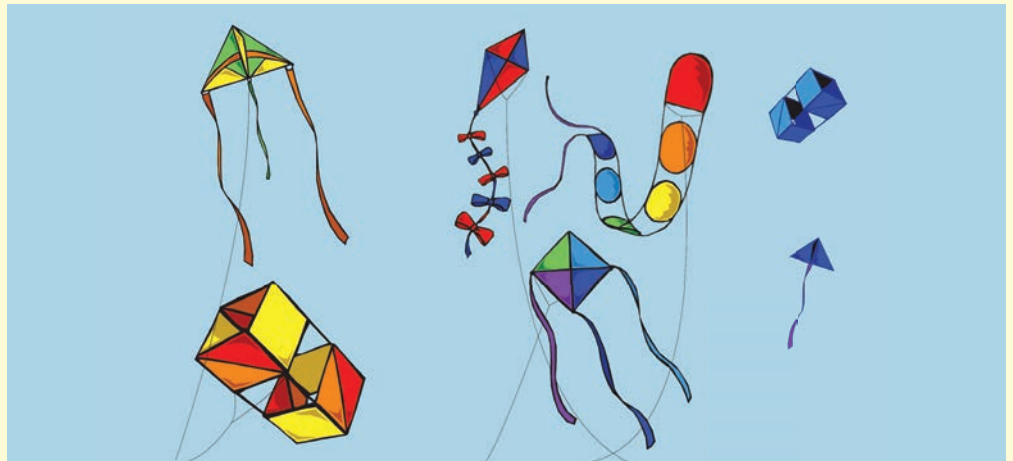
3. Két perc alatt melyik csapat gyűjti össze a lehető legtöbb sportág nevét?

4. Készítsetek csoportban szóláncot! Kezdőszó: lepke.

5. Készítsetek ti is papírsárkányt! Alkossatok csoportokat! Készítsétek el a saját papírsárkányotokat!

Várom már a vakációt

Várom már a vakációt,
Hogy úsztassak papírhajót,
Eregessek sárkányokat,
Szél útján csavargókat.

Másszak fára, dombra, hegyre,
Utazhassak a tengerre:
Fogjak rákot s fürge halat,
Hús árnyékú füzek alatt.

Víg csapatban focizhassak,
S lepkék után rohangáljak,
A tisztáson vagy a réten
Lebarnulva, jókedvűen.

Késő estig csatangoljak,
Bogarászok, madarászok
Nem gondolva évkezdésre,
Csengőszavú szeptemberre.

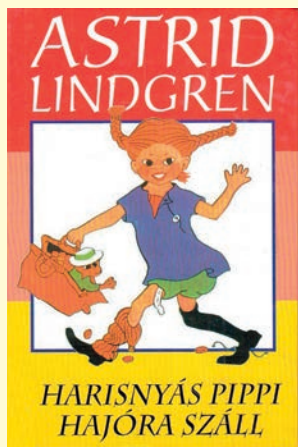
Mészely József

Astrid Lindgren

Harisnyás Pippi hajóra száll

Pippi a világon a legfurcsább, a legtalálékonyabb és a legszeleburdibb kislány. Apukáját, a vén tengeri medvét, elvesztette egy viharban. Azóta egyedül él egy hatalmas villában a lovával. Mindig azt teszi, amihez kedve van. Számára nincs lehetetlen. Hatalmas erejével egy lovat is fel tud emelni. Nem jár iskolába, még olvasni se nagyon tud. Mégis mindenki imádja, mert szórakoztató, és hatalmas szíve van.

- Én sose kapok levelet – mondta Pippi bánatosan.
- No persze, ha sohasem írsz senkinek – mondta Annika. – Csak az kap levelet, aki maga is ír.
- És ez azért van, mert nem jársz iskolába – tette hozzá Tomi.
- Mert csak ott tanul meg az ember írni.
- Igenis tudok írni – fortyant fel Pippi. – Egész sok betűt ismerek. Fridolf, aki matróz volt a papa hajóján, egy rakás betűre megtanított. Aztán, ha az ember megszorul a betűkkel, lehet őket számokkal helyettesíteni. Bizony, hogy tudok írni! Csak azt nem tudom, miről írhatnék! Miről szoktak írni egy levélben? (...)
- Épp akkor ment el a postás a villa előtt.
- Legyen szíves, vigye el ezt a levelet azonnal Harisnyás Pippinek – mondta. – Sürgős. A postás először a borítékra nézett, aztán Pippire.
- Hát, nem te vagy Harisnyás Pippi?
- Naná, hogy én vagyok. Mit képzelt, ki vagyok, az abesszin császárné?
- Jó, de akkor miért nem viszed el a levelet te magad?
- Hogy miért nem viszem el én a levelet? Talán nekem magamnak kéne elvinnem? Ez már mégiscsak sok. Akkor mire válnak a postások?

A postás úgy gondolta, jobb, ha kedvére tesz a gyerekeknek. Odament a levélszekrényhez, és bedobta a levelet. Alig kop-pant a levél a szekrény alján, Pippi már ki is kapta mohón.

– Olyan izgatott vagyok – mondta Tominak és Annikának. – Még soha életemben nem kaptam levelet!

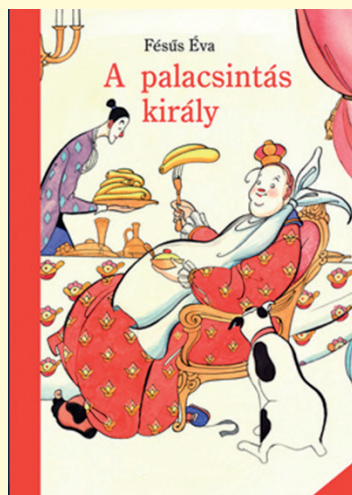
Ez volt a levélben:

LETLEN PIPPIM REM ÉLEMHOTYJÓL VADJ NEKEM KETŐL 2L
FÁLYT A HASAM MÁR LYOL VAGYOG DE ETY 7IG NEM EHE-
TEK CUKROTT AZ IDŐ IT SZÉP A KEDVENNC PO3 ELTÖRTT
A TOMI MEG ÖLT EGY NATY EGERT TÖB 5LETEM MA NINT
EN 10TELETEL PIPPI

Astrid Lindgren: Harisnyás Pippi, fordította: Tótfalusi István, részletek

Fésűs Éva

A palacsintás király

Palacsinta! Ki ne szeretné! Biztosan Te is szereted! Tóbiás király azonban mindenkinél jobban szereti. Szerinte a legfontosabb dolog a világon, hogy az ember pocakja tele legyen, lehetőleg palacsintával. Rendez is egy palacsintásütő versenyt. Úgy gondolja, annak a lánynak adja a fiát, aki ezt megnyeri. Kökényszemű Katica lesz a győztes. Ekkor kezdődnek a bonyodalmak Dínom-dánom országban. Derelye, a

szakács szörnyen gonoszul viselkedik, azonban Éliás királyfi az útjába áll. A végén természetesen minden jóra fordul.

Marék Veronika

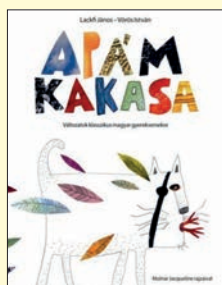
Kippkopp mesék

Kippkopp és Tipptopp a két gesztenyegyerek. Bizony, jól olvastad, gesztenyegyerekek, különleges lakói ők az erdőnek. Sok nehézséget, bonyodalmat küzdenek le együtt...

Lackfi János – Vörös István

Apám kakasa

Lackfi János és Vörös István gyermekkoruk legkedvesebb versei által ihletett alkotásokat gyűjtötték össze egy kötetben.

Az alábbi vers alapjául például Petőfi Sándor *Anyám tyúkja* című verse szolgált. Lapozd fel a kötetet! Biztosan megtalálod a kedvencedet!

Ej, mi a szösz, kakas szaki,
csak nem a szobában lakik?
Megzakkant tán az öregem,
s beengedi ide nekem?

Becsüld meg magad, öregem,
mert hát úszni nem tudsz te sem,
s ha levesben kötsz ki végül,
tarajod is belekékül!

Ide repül, oda kotor,
tele önnel minden bokor,
bár nincs is bokor a házban,
s a kakast se kell magázzam.

Macska, téged arra intlek,
ne lépj túl bizonyos szintet!
Kakasnak erős a csőre,
vagdos vele nyakra-főre.

Kukorékolysz, mint az ágyú,
az agyunk is beelágyul!
Mint a postás a levelet,
padlónk telepecsételed!

Láttam már félszemű kandúrt,
biztosítlak, jól elrandult!
S ha a harcban nem nyuvadsz ki,
hát apám fog agyoncsapni!

Lackfi János

Geronimo Stilton

A nevem Stilton, Geronimo Stilton

Hogy kicsoda Geronimo Stilton? Hát én vagyok! Be kell vallanom, elég szórakozott pacák, akarom mondani, pocok vagyok, mindig egy kicsit a fellegekben járok... Egy kiadó vezetőjeként és főszerkesztőjeként dolgozom, de igazi szenvedélyem az írás. Itt, Rágcsáliában, Egér-sziget fővárosában a könyveim mind bestsellerek! Nem olvastátok még őket? Pedig igazán mulatságos történetek: könnyebbek, mint a friss mozzarella, kíváncsabbak, mint az edami, és ízesebbek, mint az érett parmezán... Igazán bajuszemelő történetek, szavamra!

Geronimo Stilton
ejtsd: dzseronimo
sztilton

Astrid Lindgren

Juharfalvi Emil

Emil egy igazi csibész. Szinte nap úgy nem múlhat el, hogy ne történne vele valami említésre méltó. Folyton valamilyen kalamajkába keveredik. Hol a feje szorul bele a családi leve-sztálba, hol a spórolt pénzt nyeli le. Még ahhoz is veszi a bátorságot, hogy egyes-egyedül, lóháton induljon a szülei után egy népünnepélyre, ahol egy félelmetes rablóval is találkozik. Emil azonban nem hátrál meg, bátor és leleményes, mint mindig.

Astrid Lindgren
ejtsd: asztrid
lindgren

Micsoda idő

Ezt a rózsaszín ruhás tündérlánykát Pankának hívják. Az erdő közepén él, egy öreg tölgyfa első emeletén. Puha mohából van az ágya, virágszirom a ruhája. A tündérfiú neve Csiribí. Ő is az erdőben lakik, egy odvas fenyőfában. Panka és Csiribí barátok.

– ÉBREDJ MÁR, PANKA!

– Hahó! Nem hallod? Elbújtak a magok!

A kis szobában csend volt, csak a pöttyös dunyha mocorgott egy kicsit.

– Kelj már fel! Nem találok a reggelimet!

– Ááá – hallatszott a dunyha alól.

– Nyisd ki az ablakot, és söpörd le a párkányt!

– Mozdulj már! Idefagy a lábam!

– Te vagy az, Benedek? – ásított Panka. – Mind befaltad a magokat?

– Nem ettem egy szemet sem, hiába is kerestem!

Panka kikászálódott az ágyból, megdörzsölte a szemét, és odalépett az ablakhoz.

– Alig látok az álmosságtól. Várhatnál egy picit!

Benedek izgatottan verdesett a szárnyaival. Panka kitárta az ablakot, de rögtön hátra is ugrott.

– Juj, de hideg van!

– Csakhogy megmoccantál végre! – csapkodott a kismadár.

– Mit csinálsz Benedek? Telefröcskölsz hideg vízzel – mérgelődött Panka, és a kezével dörzsölgette katicás pizsamáját.

– Ez nem víz, hanem hó! Betemette a magokat! – csipogott Benedek türelmetlenül.

– Panka újra megdörzsölte a szemét, aztán nagyra nyitotta s hatalmasat ugrott.

– Hó! Hurrá! Jaj, de jó!

– Hozod már azt a seprűt? – ugrabugrált Benedek.

Panka szaladt, hozta a kissöprűt, és lesöpörte az ablakpárkányról a havat. *(részlet)*

Hogyan folytatódik a történet? Hová tűnt Csiribí? Hogyan követte Panka Csiribí lábnyomait a hóban? Megtudhatod, ha elolvasod Berg Judit Micsoda idő című könyvét! A könyvben e mellett érdekes meséket olvashatsz a ködről, szélről, esőről.

Berg Judit

Hisztimesék

Hiszti manó

Volt egyszer egy Zsófi nevű kislány. Nagyon szeretett hisztizni. Mindenre azt mondta: nem akarom, és még kiabált is hozzá. Ha anyu enni hívta, már visított is:

– Nem akarok enni. Hisztizni akarok.

Ha anyu öltöztette, Zsófi ráncigálta közben a ruháját:

– Nem kell a piros szoknya, kéket akarok!

Nem kell a sárga pulcsi, rózsaszínt akarok!

A játszótérről sem akart hazajönni. Olyan hangosan sírt, hogy megijedtek a madarak az ágon:

– Én még homokozni akarok! Nem megyek haza!

– De Zsófikám, késő van, el kéne indulnunk.

Ilyenkor Zsófi lefeküdt a földre és azt mondta:

– Nem működnek a lábacskaím. Nem tudok hazamenni.

Szegény anyu cipelhette őt hazáig. *(részlet)*

Hogyan találkozott Zsófi a Hiszti manóval? Hogyan hagyta abba a hisztizést? Hová tűnnek a játékok a rendetlen gyerek-szobából? Miről szól egy Rendrakós mese? Megtudhatod, ha elolvasod Berg Judit: Hisztimesék című könyvét.

Kedves Gyerekek!	3
------------------------	---

Tél

Ha tél van (Kiss Ottó)	5
Didergő (olvasástechnika: a hangoktól a szövegig)	6
A Hókirálynő (Hans Christian Andersen nyomán)	8
Farsangi álarcok.....	16

Gyermekvilág

Meg ne próbáld! (Ingrid Sjöstrand)	19
Ottó, Emma	20
Fura hangok (Kóródi Bence)	21
Andris beszélget az állatokkal (Varró Dániel)	22
Kisbence titka (Varga Katalin).....	24
Már iskolás vagyok (Janikovszky Éva, részlet)	26
Óra-mese (Hervay Gizella)	30
Mióta mérjük, mivel mérjük az időt?.....	33
Saroklakó (Vesztergom Andrea)	34
Jó leszek! (Fecske Csaba)	38
Ha én felnőtt volnék (Janikovszky Éva, részlet)	40
Dühös vagyok (K. László Szilvia)	42
A kis herceg (Antoine de Saint-Exupéry).....	44
A kis herceg nagy sikere (Kóródi Bence)	46
A mindentudó kalap (Gárdonyi Géza)	48
A jó orvosság (Móra Ferenc)	52
Barangolók (Weöres Sándor)	55
A mi utcánk (Móra Ferenc).....	56
Négyeshatos (Erdős Virág, részlet).....	60

Tavaszi

Ki járt a fűvel, fával? (Markó Béla, részlet).....	65
Tavaszköszöntő (László Gyula)	66
Virághívogató (Olvasástechnika a hangoktól a szövegig).....	68

Virághívogató (<i>Vidor Miklós</i>)	69
Madarak iskolája (<i>Móra Ferenc</i>)	70
A sérült gólya (<i>Mentovics Éva</i>)	72
A pitypang meséje	74
Pitypang (<i>Devecseri László</i>)	77
A tulipánná változott királyfi (<i>Magyar népmese</i>)	78
Nemzeti ünnepünk: Március 15.	81
Nemzeti dal (<i>Petőfi Sándor</i>)	81
Csereasznyevirág meséje (<i>G. Joó Katalin</i>)	82
Néma tulipán (<i>Kányádi Sándor</i>)	86
Szabadidős programok	90
Húsvét	92
Locsolóversek	93

Mesés természet

Erdők könyve (<i>Wass Albert, részlet</i>)	95
Az erdő fái alatt	96
A gombakirály (<i>Lengyel népmese</i>)	98
Anyám tyúkja (<i>Petőfi Sándor</i>)	100
Anyák napja	102
Anyámnak (<i>Pákolitz István</i>)	102
Édesanyámnak (<i>Létay Lajos</i>)	102
Virágosat álmodtam (<i>Ágh István</i>)	103
Meddig ér a rigófütty? (<i>Kányádi Sándor</i>)	104
Rigóünnep (<i>Őri István</i>)	107
Kedves Dönci!	108
A Balaton születése (<i>Magyar népmonda nyomán</i>) . . .	110
Balatoni mondák	112
A hegy meg az árnyéka (<i>Mészöly Miklós</i>)	114
Hány véka a Gellért-hegy? (<i>Baranyai népmonda nyomán</i>)	118
Pünkösöd	120

Nyár

Mit kívánjak nyárra? (T. Horváth Imre)	123
A tizenkét hónap (Görög mese, Végh György átdolgozása)	124
Pinokkió és Kanóc titokban útra kel (Carlo Collodi, Rónay György fordítása, részlet)	128
Misi Mókus kalandjai (Tersánszky Józsi Jenő)	132
Vasúti menetrend	136
Kocsi és vonat (Weöres Sándor, részlet)	137
A rét muzsikál (M. Simon Katalin)	138
Finomságok	140
Várom már a vakációt (Mészely József)	142
Könyvajánló	144
Harisnyás Pippi hajóra száll (Astrid Lindgren)	144
A palacsintás király (Fésűs Éva)	145
Kipkopp mesék (Marék Veronika)	146
Apám kakasa (Lackfi János)	146
A nevem Stilton, Geronimo Stilton (Geronimo Stilton)	147
Juharfalvi Emil (Astrid Lindgren)	147
Micsoda idő (Berg Judit)	148
Hisztimesék (Berg Judit)	149

A szerző nevének feltüntetése nélkül közölt
ismeretközlő szövegek Jordánné Tóth Magdolna, Pirisi Anna
és Farkas Andrea munkái.

Jelmagyarázat

Mondd ki!

Olvasd el!

Tanuld meg!
Jegyezd meg!

Játsszunk!

Hallgasd
meg!

Tapsold le!

Párban vagy csoportban
dolgozz!

